

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ALEVİ KİMLİĞİYLE YAŞAMAK

HALİS TOSUN

can yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Halis TOSUN

ALEVİ KİMLİĞİYLE YAŞAMAK

Can Yayınları -159

2002

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre, kitabı yayımlayan CAN YAYINLARI'nın ve Kitabın yazarının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da her hangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

Kitap İsteme Adresi:

Halis Tosun

Verein str. 59

20357 - Hamburg - Almanya

HALİS TOSUN

ALEVİ KİMLİĞİYLE YAŞAMAK

can yayınları

159

can yayınları

ADİL ALİ ATALAY Vaktidolu

Molla Fenari Sok. No. 16

Cağaloğlu/İST.

Tel.: (0212) 528 36 09

Tel/Fax: (0212) 528 36 10

Birinci Basım:

Eylül 2002

ISBN - 975-6791-60-8

Basım: BERDAN MATBAACILIK

(0212) 613 12 11 - 613 11 12

Cilt: BARIŞ MATBAA ve MÜCELLİT

(0212) 674 85 28

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Kitaba Dair.....	9
Gurbetten Önceki Yıllarım.....	11
Gurbete Çıkış.....	20
Almanya'daki Yıllarım.....	23
Örgütle İlk Tanışma.....	26
Örgütlenme Hız Kazanıyor.....	29
Türk İşçileri Barış Birliği'nin Kurulması.....	33
Maraş 1978.....	38
Çorum 1980.....	45
Türkiye Birlik Partisi ve Alevi Örgütlenmesi.....	49
Sosyal Demokrat Derneği'nin Kurulması.....	81
Aziz Nesin'le Anım.....	86
Alevi Kültür Grubu'nun Oluşması.....	93
Alevi Bildirgesi.....	98
Kültür Haftasında Konuşmalar.....	102
Alevi Kültür Merkezi Kuruldu.....	115
Sarıgazi Köyü.....	124
Mahsuni Şerif.....	127
Semah Kültür Vakfı Kuruldu.....	130
Aleviliği Temsil Yetkisi.....	132
Avrupa Alevi Örgütlenmesi.....	138
TRT-INT'de Açık Oturum.....	142
Görev Bizi Bekliyor.....	148
AABF'de Dalgalanmalar.....	156
Ağustos 1998 (Hacı Bektaş Veli Yürüyüşü).....	158
Alevi Örgütlerinin Ortak Deklerasyonu.....	164
Yürüyüşte Yer Alan Örgüt ve Temsilcileri.....	171
AABF'de Kongreler.....	172
Avrupa Konfederasyonu Kuruldu.....	176
Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin 10. Yılı.....	178
Ekler.....	182

HALİS TOSUN;

1948'de Pülümür, Markazan (Kalınkaş) Köyü'nde doğdu.

1964'de İstanbul Sarıgazi'ye yerleşti.

1971'de Almanya'ya işçi olarak gitti.

1975'de Halkçı Devrimci Birliği'ne üye oldu.

1976'da Derneğin Denetleme Kurulu Başkanı seçildi.

1979'da Türk İşçileri Barış Birliği Derneğinin kurucu üyeliğini ve iki yıl süreyle başkanlığını yaptı.

1980'de Yurtseverler Birliği Federasyonu'nun kurucusu oldu ve üç yıl genel saymanlığını yaptı.

1985'de Haus Für Alle Derneği'nin kurucusu oldu ve 1 yıl yönetim kurulu üyeliğini yaptı.

1985'de Türk Veliler Birliği Derneği'nin 3 yıl süreyle yönetim kurulu üyeliğini yaptı.

1986'da Türkiye Sosyal Demokratlar Derneği'nin kurucusu oldu ve 1987-1989 yıllarında başkanlığını yaptı.

1988'de Alevi Kültür Grubu'nda yer aldı.

1991-1992 Hamburg Alevi Kültür Merkezi Başkanlığını yaptı.

1989'dan beri Semah Kültür Vakfı ile birlikte çalıştı.

2001'de Alevi Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı yönetim kurulu üyeliğini yapmaktadır.

ÖNSÖZ

Halis Tosun'u **Halkçı Devrimci Federasyonu**'nun 1976 yılında Berlin'de yapılan **Kuruluş Kurultayı**'ndan beri yakinen tanırım. Hamburg'tan birkaç arkadaşı ile birlikte katılmıştı toplantıya. Gençliği ve dinamik yapısı ile Almanya'nın kuzeyindeki Hamburg şehrinden bir yıldız gibi parlayarak umut ışığı olmuştu bana. Güçlü yapısı, kararlılığı, kıvrak zekası ile dürüstlüğü ve bitmeyen enerjisi günden güne ileriye götürdü onu. Fakat o bunun farkında değildi. Toplumun ilerici demokratik katmanlarının yüreğinde yer aldı. Tunceli'den İstanbul'a, oradan da Almanya'ya geliş-i tesadüf değildi. Diğer ırgatlar gibi ekonomik koşullar onu da dış ülkelere itmiş; ezilmenin, özgür olmamanın sıkıntıları legal örgütlerin içine yöneltmiş ve kendisini siyasal ve kültürel çalışmaların ortasında bulmuştur.

Halis Tosun Alevi kökenli bir ailenin çocuğudur. Ülkesinde Alevilerin üzerine yapılan spekülasyonlara bigane kalamazdı. Dış ülkelerdeki yabancı sorunları ile birlikte Alevi örgütlerin kurulmasında önemli görevler üstlenmiş olup, Federasyon ve örgütlerin yönetimlerinde yer almıştır. Yorulmamıştır. Evrensel boyutta demokrasinin bulunmadığı yerlerde yüreğiyle daima ezilenlerin yanında yer almıştır; ödünsüz ilkeli çalışmaları gerçekten takdire şayandır. Hal-kin onun hakkında hissettiği iyi duyguların nedeni, onun dürüstlüğü, kararlılığı ve sadakatıdır. Onun emekçi davranışları ile bizlere örnek oluşunu yazmaktan onur duyuyo-

rum. Güçlü kişiliğini kazanmış, özünü ve kültür yapısını bir fidanlık gibi koruyan, engin deneyimleri bulunan, Dünya siyasi platformlarını bilen, okuyan, araştıran, bitmez tükenmez her türlü çalışmalara katılmaktan keyif alan ve mutluluk duyan biridir o.

Aslında onu ifade etmek bana göre çok zor. Bütün güzelliklerini anlatmak mümkün değil. Geri kalanları kalbime gömüyorum. O filiz, içimde yaprak dökmeyen bir çam, devrilmeyen bir çınar olarak kalsın istiyorum.

Ali Asker ASLAN

Halkçı Devrimci Federasyonu Genel Sekreteri ve
Yurtseverler Birliği Federasyonu Genel Başkanı

KİTABA DAİR...

Bugüne kadar yaşadığım her ortamda daima sorgulayıcı oldum. Etrafımda olup bitenlere hiçbir zaman kayıtsız kalmadım. Çocukluğumdan beri, bilemediğim, kavrayamadığım, yanıtını merak ettiğim şeylerin peşini hiç bırakmadım diyebilirim. Öyle ki, bu merak ve sorgulayıcı tavrım yüzünden çoğu kez de güç anlar yaşadım. Dövüldüm, horlandım, itilip kakıldım... Ama yine de bu huyumdan vazgeçmedim. Bugün 55 yaşına gelmiş biri olarak hala, aklıma uygun bulmadığım açıklamaları da, davranışları da sorgulamaya, irdelemeye, olayların arkasında gizlenen neden ve niçinleri anlamaya çaba sarfetmekteyim.

Bu kitapta aktarılanlar, anlatılanlar, yaşananlar elbette sadece bana özgü, benim hayatımla ilgili, sadece beni ilgilendiren şeyler değildir. Gerek yurtdışında gerekse yurtiçinde benim yaşadıklarımın aynısını veya burada anlatılanların benzerlerini yaşayan çok sayıda insan olduğunu tahmin ediyor, hatta tanıyorum.

İstedim ki bizlerden sonraki kuşaklar, özellikle de çevremizde yetişenler, benim ve benim gibilerin hayatında iz bırakan toplumsal, sosyal, siyasal ve kültürel olayları biraz daha yakından tanıyarak, bilerek öğrensinsinler. Böylece, aynı sosyal, kültürel ortamı teneffüs eden yeni kuşaklar kendi hayatlarına ve geleceklerine daha bilinçli ve hazırlıklı yönelebilsinler. Burada okuduklarından çıkardıkları "artı"ları kendi yaşamlarında değerlendirsinsinler. "eksi"leri ise ya-

şamlarına hiç sokmasınlar. Biz eskilerin yaşamındaki bütün olumsuz pratikleri dışlansınlar. Büyük şairimiz Nazım'ın dediği gibi: "Ben babamdan ileri, doğacak çocuğumdan geriyim" gerçeğiyle yetişsinler...

Aslında, burada söylediklerim birer temenniden ibarettir. Doğaldır ki, herkes hayatını kendi eli ve iradesiyle belirleyecektir. Ama yine de inanıyorum ki, hayat alınması gereken derslerle doludur. Meşhur sözdür: "Tarihten ders alınsaydı, tarih tekerrür eder miydi?" denilir. Umarım ki, tarih dersine ait küçücük bir katkıyı okuyucu bu kitabın sayfaları arasında bulmuş olsun!.

Halis TOSUN

GURBETTEN ÖNCEKİ YILLARIM...

Doğum tarihim nüfus cüzdanımda 1948 yazılmış olsa da aslında 1947 doğumluyum. Tunceli'nin Pülümür İlçesi-ne bağlı Kalınkaş (Markazan) Köyü'nde doğmuşum. Aile-nin tek erkek çocuğu (bir de ablam var) olmam nedeniyle, kendi kuşağımın çocuklarından daha özenli bir şekilde bü-yütüldüm. Yörede bol çocuklu aileler çocuklarının geçim derdine düşmüşken, ben ailemin olanaklarını ablama rağ-men neredeyse tek başıma kullandım. Bu nedenle, aynı çevrede yetişmemize rağmen arkadaşlarımdan daha özenli, bakımlı ve sağlıklı büyütüldüğümü söyleyebilirim. Bu du-rum için aileme şükran borçluyum.

İlkokulu köyümde okudum. 1959 yılında pekiyi derece ile mezun oldum. Sonra “Öğretmen okulları” sınavını ka-zandım. Fakat gidemedim. Gidemeyişimin nedeni maddi imkansızlık değildi. Delikanlılığın eşiğine gelmiş biri ola-rak artık ailemin sorunlarını paylaşacak konuma gelmiştim; babam gurbette çalışıyordu. Bu şartlarda annemi ve ablamı yalnız bırakamazdım... Böylece, artık “ayrıcalıklı çocuk” dönemim sona eriyordu... Ben de, Anadolu kırsalında ya-şayan binlerce çocuk gibi ilkokul sonrası eğitimden böyle-ce kopuyor; ancak öğrenmeye, sorgulamaya ve anlamaya ahdeden bir karakter yapısını yeni yaşantıma beraberimde götürüyordum.

Biz, Pülümür'de “kemkan-keman-kemu” aşiretine mensup idik. Ailemize “Köseoğulları” deniliyordu. Annem ve babam aynı aşirete mensuplardı. Babam okur yazardı.

Ben, ilkokulu bitirdiğimde babam “**inşaat taşeronu**” olarak Erzurum Numune Hastanesi inşaatında çalışıyordu. İlk okul diplomamı aldıktan sonra, kısa bir süre için yanına gittim. Babam, Mal Meydanı Mahallesinde, Varto’dan Erzurum’a taşınmış “**Alevi**” bir ailenin yanında kalıyordu. Oraya gittiğimde, Ramazan orucunun tutulduğu aydı. Tunceli’de, bizim oralarda bu ayda kimse “**Ramazan**” diye bir oruç tutmuyordu. Erzurum’da gördüğüm gibi, hiç kimse gece vakti sokakları, evleri davul çalarak dolaşmıyordu. Bu ay, bizim yöremizde sadece “**Şeker Bayramı**” olarak bilinirdi. Her neyse... Varto’lu aile, gece sokaktan gelen davul sesini duyunca hemen uyanıyor, kalkıp lambaları yakıyordu. Fakat, oruç falan tutmuyorlardı. Böylesi bir duruma ilk kez şahit oluyordum. Bir anlam veremiyordum. Bir gün merakımı yenemeyip soruverdim Varto’lu aileye: “**Sizler Ramazanda oruç tutmuyorsunuz, peki neden geceleyin davul sesine kalkıp lambalarınızı yakıyorsunuz?**” diye.. Aldığım cevap: “**Böyle yapmak zorundayız. Sen de dışarda sakın bir şeyler yemeyesin. Yersen seni döverler!**” oldu. Doğrusu bu açıklamaya hiçbir anlam verememiş, söylediklerine de inanmamıştım.

Bir gün, şehir içinde geziniyor, bir yandan da bir şeyler atıştırıyordum. Varto’lu ailenin uyarısını çoktan unutmuştum... Birdenbire ensemeye öylesine şiddetli bir darbe yedim ki, gözlerimde şimşekler çaktı sanki... Neye uğradığımı bilemedim... Şaşırmıştım. Kendimi güç bela toparlayarak arkama döndüğümde orta yaşlı, kırpık sakallı, kudurmuşçasına bana bakan biriyle karşılaştım.. Çok öfkelenmiş ve dur-

duk yerde bana vurmasına çok iççerlenmişim. Hırsla, “niye beni dövüyorsun, ben ne yaptım sana?” diyecek olduğumda aldığı cevap hala kulaklarımda çınlamaktadır. “Ulan piç kurusu velet!.. Zındık!.. Mübarek Ramazanda hem oruç yiyorsun, hem de ben ne yaptım ki diye konuşuyorsun ha!..”.

Benim hayatımda ‘zındık’ olarak ilk imana davet edilişim, Erzurum’lu sakallının bu nazik davetiyle başlar sevgili okurlar... O gün bu gündür, nerede bir kırpık sakallı görsem, hele hem sakallı hem de Erzurum’lu görsem, o nazik imana davet seansını hatırlar, hem sakallıları hem de Erzurumluları bütün kibarlığımla anıp, Azeri ozan Sabir’in: “Yılan görirem, çiyan görirem gorhmirem / Harda bir Müselman görürsem gorhirem” deyişini hatırlar, sanki benim için söylemiş diye adamı rahmetle anarım.

Sakallının tokatından sonra benim jetonum artık düşmüşü... Varto’lu aile meğer doğru söylemiş. Onların sözlerini ciddiye almamakla hata etmişim. Fakat kırpık sakallıdan o zaman o tokadı yemeseydim, bu ülkede, Ramazan aylarında oruç tutmadığı için itilip kakılan, dövölüp sövölün, hatta öldürölün (yakın geçmişte Van 100. Yıl Üniversitesinden Kerim Yaman’ın oruç tutmadığı için öldürölünmesini hatırlıyorum) insanların olabileceğine hiçbir zaman inanmayacaktım. Her müsibette bir hayır vardır derler. Meğer doğruymuş.

Yıl 1961, Babam bu kez İstanbul’da çalışmakta. Ben gene babamın yanındayım. Bir süre herhangi bir iş yapma-

dan İstanbul'u tanımaya çalıştım. Dolaştım... Sonraları, iş alemini görüp tanımam, gelecekte iş güç sahibi olabilmem için babam beni sağa sola birtakım işlere göndermeye başladı... O dönemlerde bir ara, berber dükkanında, daha sonra bir kundura mağazasında (ki o mağaza Beyoğlu'nda bugün de faal olan Lale Kundura Mağazasıydı), bir ara da pantoloncуда çalıştığımı hatırlıyorum...

Türkiye o günlerde 1960 Askeri İhtilal'in yol açtığı konularla, özellikle de Yassıada duruşmaları'yla çalkalanıyordu. İhtilal sonucu ülkenin Cumhurbaşkanı da, Başbakanı da, birçok bakanla birlikte idam talebiyle yargılanmaktaydı. Radyolar ve gazeteciler sabah, akşam bu duruşmaların ayrıntılı haberleriyle dolup taşıyordu. Herkes ne olacak sorusunun peşindeydi.. Ancak beni meşgul eden, peşinde koştu-ran bunlar değildi. Ben, yeni tanıştığım, “**Mustafa Abi**” dediğim Üniversite öğrencisi Pülümürlü hemşehrimin peşindeydim... Mustafa Abi'den hem merak ettiğim şeyleri sorup öğreniyor, hem de elinin altında getirip götürdüğü kitap, dergi ve gazeteleri okuyarak yararlanmaya çalışıyordum. Bu dostluktan o da, ben de doğrusu ziyadesiyle hoşnuttuk. Her şeyi öğrenmeye hazır, bilgiye aç biri oluşum, onun benimle daha içten ilgilenmesine, bildiği konuları bana da öğreterek beni bir öğrenci gibi yetiştirmesine vesile oluyor, sanırım bundan mutluluk duyuyordu. İlkokuldan sonra sınava gire-rek kazandığım, ama gidemediğim Öğretmen Okulu düşü-mü, içimdeki tahsil yapma özlemimi, Mustafa Bey'le buluş-tuğumuz o sınırlı zamanlarda gidermeye çalışıyordum. Ken-dimi birçok alanda, özellikle de ilgi duyduğum sosyal konu-

larda yetiştirmeye uğraşıyordum. Hemşehrim, üniversite öğrencisi Mustafa Abiyle geçen günlerim, benim için bir Orta eğitim değerinde eğitici ve öğretici oluyordu.

Babamın, işleri nedeniyle İstanbul'a gidip gelmesi, bir müddet daha devam etti.. Nihayet 1964 yılı yaz mevsiminde ailece İstanbul'a taşınarak, Sarıgazi Köyü'ne yerleştik. Bundan böyle biz de artık **"İstanbullu"** olmuştuk. O yıllarda İstanbul, ister kentte, ister köyde olsun Anadolu'da yaşanan herkesin görmek için can attığı, düşleri süsleyen bir uzak masal diyarıydı. Daha sonraları Türkiye'den Avrupa'ya, Almanya'ya gidişimizle gözlemlediğimiz uygarlık farkının aynısını, belki de daha derin ve düşündürücü olanını kendi yurdumuzun kırsalından kentlere giderken; Anadolu'nun ufak kasaba ve köylerinden İstanbul'a ulaşmakla görmüş ve yaşamıştık. O yıllarda İstanbul, kırsal yörelerden, taşradan bu kente gelenler için uygarlığın, zenginliğin, erişilmeze ulaşmanın sembolüydü. Aileler erkeklerini, analar oğullarını, kadınlar kocalarını; **"İstanbul'a yerleşelim, buralardan gidelim. Çoluk çocuğu da okuturuz. Kendimize bir iş kurarız, hayatımız kurtulur"** diyerek, ellerine birer tahta bavul tutuşturup, içine de umutlarını, dualarını, hasretlerini doldurarak akın akın bu kente uğurluyorlardı... İstanbul bir kurtuluştı. O zamanlar, İstanbul görmüş birisinin, Anadolu'nun köylük yerlerinde imrenilen, hayranlıkla dinlenen bir saygınlığı ve de kredisi vardı. Bu imrenmenin, saygının arkasında gizli ve bastırılmış bir kıskançlık da yok değildi.. Vay be!.. Ne de güzel konuşuyor!.. Üstü başı da çok güzel!.. Şimdi onun yerinde ben olacaktım ki... diye içinden

konuşan çok kişi vardı. İstanbul görmüş her adamın sözü can kulağıyla dinlenirdi. Konuşanın söyledikleri ya da söyleyecekleri çok önemliydi. Çünkü o İstanbul'dan gelmişti. O artık önemli birisi idi. İstanbul'u bir kere görmek ve de gelip köylülerine gördüklerini aktarmak, bilgili adam, önemli adam olmak için yeterliydi o yıllarda... İşte, 1964 yılı yazından itibaren bizler de, ailece bu "önemli" adamlar sınıfına terfi etmiş oluyorduk İstanbul'a yerleşerek.

İstanbul'a yerleştikten bir süre sonra inşaat sektöründe çalışmaya başladım. Kısa sürede ustalık öğrendim. Baktım ki bu işlerde iyi kazanç var, inşaat taşeronluğu yapmaya karar verip, bir anlamda "baba mesleğine" yönelmiş oldum. Kısa zamanda kademeleri aşım ilerlememde, babamın rehberliği önemli rol oynadı. Süreç içerisinde, babamın çevresi dışında, kendi piyasamı ve çevremi oluşturan bir esnaf kimliği edinmiştim. İşler iyi gidiyordu.. 1967 yılının Mart ayında, henüz askerliğimi bile yapmamışken, Pergını (Yeni ismi Yelekli) Köyü'nden Dursun Ağa'nın (Dursun Çiçek) kızı Esmâ ile evlendim.

Evlendikten 15 ay sonra, 1968 yılı Temmuz ayında asker oldum. Samsun 56. Piyade Alayı, İkinci Tabur, 4. Bölük'te görevlendirildim. Acemilik sonrası, talimgah kursuna giderek "çavuş" oldum. 4 ay Amasya'da Er Eğitim Bölüğü'nde eğitmen olarak görev yaptım. Askerliğimin kalan bölümünü yine Samsun'da tamamlayarak, Haziran 1970 tarihinde teskere alarak; vatani görevimi tamamladım.

Askerliğimi yaparken yaşadığım ve bende derin izler

bırakan bir anımı, yeri gelmişken burada değerli okurlarımla paylaşmak istiyorum: Kayserispor ile Sivasspor futbol maçı... Bir yıl önce bu iki takımın Kayseri’de oynadıkları müsabakada olaylar patlak vermiş, iki takımın taraftarları arasında başlayan gerginlik kavgaya dönüşmüş, 40’a yakın insan öldürülmüştü. Bu nedenle maç gergin bir ortamda oynanacaktı. Olası taşkınları önlemek için benim de içinde bulunduğum 100’e yakın er ve subay güvenliği temin için o gün stadda görevlendirilmiş ve Maçtan önce stad içinde ve sahanın çevresinde belirli aralıklarla yerlerimizi almıştık. Samsun Valisi, Emniyet Müdürü ve Garnizon Komutanı da şeref tribününde maçı izleyenler arasındaydı...

Maç başladı ve bir müddet sonra Sivasspor bir gol attı. Maçın atmosferi bir anda değişti.. Tribünlerde, sahanın içinde hareketlenmeler başladı... Samsunspor taraftarları korkunç tezahüratlara başlamışlardı: **“Komünistler Moskova-ya!.. Kızılbaşlar Moskavaya!..”** diye bağırıyorlardı. Hemen ardından ellerinde çeşitli sopa ve bayraklarla, cam şişeler ve taşlarla Sivasporlu futbolculara saldırmaya başladılar. Sahanın içi adeta linç yerine dönmüştü. Bütün bunlar biz askerlerin, subayların, Vali’nin, Emniyet Müdürünün, Garnizon Komutanının gözlerinin önünde cereyan ediyordu. Bizlere maçın güvenliğiyle görevlendirildiğimizi söylemişlerdi. Oysa, bırakın maçın güvenliğini, statda insanların can güvenliği tehdit altındaydı... Ancak bizler olup bitenleri sadece seyrediyorduk. O gün bu gündür ne zaman **“güvenlik”**, **“emniyet”** gibi kavramlar duysam, içimden hep acı acı gülmserim... O gün yaşadığım, üstelik resmi asker ünifor-

sı içinde yaşadığım bu olay, benim genç ruhumda, Erzurum'un bir caddesinde enseme patlayan sakallının tokatından sonra ikinci bir tokat gibi patladı. Hak, adalet, eşitlik, kardeşlik... söylemleri beynimde yeni anlamlara ulaştı...

Askerde, aynı bölükte beraber olduğum onbaşılardan Hüseyin Yıldız ve Hüseyin Göncü de Alevi'ydiler. O gün görevde iken, sahada gördüklerimize, olup bitenlere seyirci kalmamıza adeta kahroluyorduk. Ancak, asker ve emir kulu idik. Bizlere emir verilmediği için hiçbir şey yapamıyor, seyirci kalıyorduk... Bugün, düşünüyorum da, iyi ki müdahale emri verilmemişti ve iyi ki tüfeklerimizde mermi yoktu... Belki birkaç tane cahil ve kandırılmış yobazı o gün ateş ederek öldürebilirdik ama, bu neyi çözerdi?.. Öldürmekle de sorunların çözülmemediğini daha sonraki süreçte hep birlikte yaşadığımız olaylarda da görmedik mi?.. O günlerin Türkiye'sinde yaşanan etnik, inançsal, kültürel farklılıkların ve siyasal kutuplaşmaların parlamentodan üniversitelere, bakanlıklardan kamu kuruluşlarına, askerden polise, köyden kente kadar bulaşmadığı hemen hemen hiçbir alan kalmamıştı... Bu satırları okuyanların çoğunun **"sanki şimdi çok mu farklı?"** diye düşünmeden edemediğini hissediyorum. Ama, ben bu kitapta kendi yaşadıklarımı, gözlemlerimi sizlere aktarmakla yükümlüyüm.

Bu bozulmuşluğun asker koğuşlarına kadar uzandığına ilişkin yaşadığım bir olayı da burada nakletmek isterim: Bir gece koğuşta, yatağında uyurken, çok samimi olduğum bir arkadaşım ve bir grup asker, yatağıma gelerek donumu indirip benim sünnetli olup olmadığımı kontrol etmişler... Bu-

nu sonradan, asker arkadaşım çavuş Çelik Demirci'den öğrendim. O, hem yakın arkadaşı olarak bana bu saygısızlığı yapmış, hem de yaptığı çok matah bir şeymiş gibi ertesi gün bana anlatmıştı... Peki, böyle bir şey yapmaya niçin gerek görmüştü?.. Nedeni açıldı. Ben Aleviydim... Onlara göre ise, Alevi müslüman olamazdı. Hatta gavur bile onlardan makbuldü. Müslümanız diyorlardı ama, sünnet dahi olmazlardı?.. Gece yarısı, bir manga askerin bana yönelik operasyonu işte bu önyargının ve merakın sonucuydu.

Bu anıları sizlere, bir insanın özel yaşamına ait tekil vakalar olarak anlatıyor değilim. Benim bu yaşadıklarımı, aynı kuşağın onlarca, yüzlerce ve belki de binlerce Alevisi kendi şartlarında yaşıyordu. Bunları anlatmaktaki amacım, bir dönemin Türkiye'sinin hangi şartları yaşadığını ve değer yargılarının, kamu veya özel alanda nerelere kadar ve nasıl yansıdığını ortaya koymak ve yeni kuşakları geçmişin bilgisine sahip kılmaktır. Zira geçmişini bilmeyenlerin geleceği kurması mümkün değildir. Herşeye rağmen, bu günü dün-dan daha sorunsuz ve biraz da sorunsuz yaşayan yeni kuşaklar, üzerinde yaşadıkları bu toprakların, Anadolu'nun hangi travmalardan, trajedilerden, dramlardan, komedilerden ve de kırılmalardan geçerek bugüne geldiğini bilerek yaşamalıdır. Gelecekte olabilecekleri bilerek yaşamak tedirgin edicidir, ama bu, gelecek konusunda bir şey bilmeden yaşamamanın acı sürprizlerine tercih edilmelidir. Üstelik, tarih baba çok acımasızdır. İnsanoğlu ondan ders çıkarana kadar kendisini tekrarlayıp durur. Ders alınmadığı, alınamadığı için de, güzel yurdumuz Türkiye, tarihin kendisini sürekli tekrarlayıp durduğu dünyanın nadir ülkelerinden biridir.

1970 Temmuz ayında askerliğimi bitirip Sarıgazi'ye geldiğimde, ilkokulu birlikte okuduğum okul arkadaşım Sayın Kemal Doğan ve okul müdürü Sayın Turhan Hoca'nın öncülüğünde Dernek çalışmaları devam ediyordu. Ben de bu çalışmaların içine girdim. Kısa bir zaman içinde, Kemal Doğan başkanlığında, Sarıgazi Köyü İlkokul Çocuklarını Koruma Derneği kuruldu. Ben de Denetleme Kurulu üyeliğine seçildim. O zaman Sarıgazi'de iki tane ilkokul vardı. Biri birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadardı; diğesinde ise dört ve beşinci sınıf talebeleri okutuluyordu. Birinin yeri şu anda Sarıgazi Belediye Binası olarak kullanılıyor. Diğer okulun yerine dört katlı Osman Gazi İlkokul binası yapılmış. O zaman her iki okulun etrafını ağaçlandırdık, şu anda ayakta duran çam ağaçları o zaman bizim diktiğimiz ağaçlardır. Turhan Hoca Hakk'a yürümüş, O'na Allah'tan rahmet diliyorum, Sayın Kemal Doğan son on yıldır Sarıgazi Belediye Başkan yardımcılığını yapıyor, ona da sağlık, mutluluklar ve başarılar diliyorum.

GURBETE ÇIKIŞ...

Ellibeş yaşının nerede ise otuz yılına yaklaşan dilimini yurt dışında, Almanya'da geçirmiş biri olarak, bu kitapta sizlere aktarmaya çalıştığım örgütsel faaliyetlerimin hemen hemen tamamını yurt dışında yaşadım.

1971 yılı Ekim ayında “duvarcı ustası” sıfatıyla Almanya'ya yola çıktığımda, henüz 23 yaşlarında bir delikanlıydım. Toplumsal hayatı, iş bölümünü, çalışmayı ve çalı-

şırken örgütlenmeyi, ücreti, emeği, kâr'ı, patronu, sendikayı, şehri, derneği, siyaseti vb. akla gelebilecek her türlü toplumsallığı, organizasyonu ve sosyal yaşamı Almanya'da bulunduğum dönemlerde gördüm, yaşadım ve öğrendim... Yüzeysel de olsa, kısmen bildiğim, kafamın içinde uçuşan, tam da anlamlandıramadığım ve de bilmediğim bir çok kavramın hangi manaya geldiğini orada, Almanya'da öğrendim. Almanya ve daha sonra diğer ülkeler, benim gibiler için, önce **gurbet**, sonra **hayat mektebi** ve son dönemlerde de "sıla" idi...

Bizler, benim gibiler, o dönemde kendi vatanında şehir yüzü görmemiş Anadolu'nun kır yoksulları, çorak bölgelelerin ezik ve kavruk insanları olarak trenlerle, otobüslerle, uçaklarla göçmen kuşlar gibi akın akın Avrupa kentlerinin merkezlerine doluyorduk. Batı'nın gelişmiş sanayi ülkeleri ihtiyaç duyduğu iş gücünü dışarıdan, göçmen işçilerle giderme kararı almıştı. Fas, Cezayir, Pakistan, Tunus, Libya, Yunanistan, Portekiz gibi geri kalmış ülkeler bu isteğe dört elle sarılarak, en diri işgücünü davullu zurnalı törenlerle dış ülkelere göndermeye başlamıştı. Bizler, Avrupa'ya giden bu iş göçünün öncü dalgası içinde yer alanlardan idik...

Almanya başta olmak üzere, resmi kanallardan dışarıya işçi olarak gitmek kolay bir iş değildi. İşçi talep eden ülkelerin olmazsa olmaz koşulları vardı... Gitmek için ilgili kurumdan davet aldıktan sonra, İş ve İşçi Bulma Kurumu bürolarında oluşturulmuş **İmtihan Komisyonları**'ndan, **Sağlık Komisyonları**'ndan, **Mesleki Yeterlilik ve Liyakat Testleri**'nden başarılı olarak geçmek gerekmektedir. Üste-

lik, bu seçme ve değerlendirme komisyonlarında, gidilecek ülkenin görevlendirdiği gözlemciler ve denetmenler de görev yapmaktaydılar. O yüzden bu komisyonlarda ne torpil, ne iltimas, ne de kayırma mümkün değildi. İşler ta baştan çok sıkı tutuluyordu. Hele bir sağlık kontrolü uygulaması vardı ki evlere şenlik!... Bir defa 20-40 yaş sınırlaması vardı. Ülke insanlarının en diri ve sağlıklı dilimini talep ediyorlardı. Bu da yetmiyordu... İnsanları tepeden tırnağa, anadan doğma sağlık taramasından geçiriyorlar, dişlerinden ayak tırnaklarına kadar gözden geçirip en küçük kusuru olanı, o meşhur sınav komisyonlarında eleyiveriyorlardı. Dörtten fazla çocuklu babaları da almıyorlardı. Çok çocuk demek, çok para çıkması demekti çünkü..

Emperyalizme, Batı'nın düveli muazzamasına karşı ulusal mücadele yürüten **Atatürk Türkiye'si** ne yazık ki yarım asra varmadan, emperyalizme yenik düşüyor, kendi bağrında besleyemediği kır yoksullarını, Emperyalistlerin koşullarına boyun eğerek, kendi eliyle şimdi onlara işçi olarak gönderiyordu... Ulusal mücadeledeki başarılar ve onu takibeden çağdaş dönüşümlerle bir süre başını dik tutan Türkiye, çağdaşlığın gerektirdiği adımları atamadığı için, mal pazarında hayvan seçen celep rolündeki emperyal güçlere kendi yurttaşlarını damızlık ameleler olarak davul zurna ile teslim etme noktasına gelmişti... Hey gidi **Mustafa Kemal** hey!.. Hey gidi **Cumhuriyeti** etiyile, tırnağıyla var edenler hey!.. İyi ki bunlardan haberiniz yok!.. Ne mutlu sizlere!..

ALMANYA'DAKİ YILLARIM...

Daha asker ocağında iken, Almanya'ya gitmek için İş ve İşçi Bulma Kurumu'na duvarcı ustası olarak müracaat etmiştim. Zira en iyi bildiğim iş buydu. Doğrusunu söylemek gerekirse, müracaatı öylesine yapmıştım. Umutlu değildim. Hani derler ya, iş olsun... Ama, beklemediğim şey gerçekleşmiş, akibeti belli olmayan heyecan dolu o elemelerden geçmiş ve 1971 yılı Ekim'inde Almanya'nın Stuttgart kentinin kasabalarından olan Obereslingen'de yeni bir hayata başlamıştım.

Aylardan Ramazan'dı. Çalıştığım yerde benden başka Türkiye'den gelenler de vardı. Bunların çoğu oruç tutuyordu. Ben tutmuyordum. Bu oruç tutup tutmama yüzünden bir gün yine kavga ettik. Bir kişinin dişi kırıldı. Şikayet edildim. Firma yetkilisi beni çağırdı ve; **"Bak sen daha yenisin burada. Eğer tatsızlık çıkarırsan seni geri göndeririz. Adam rapor alırsa (dişi kırılanı kast ediyor) çalışmadığı günlerinin ücretini de sen ödersin"** dedi. Tabii Almanca bilmiyorum. Tercüman vasıtasıyla konuşuyoruz. Ben, ustabaşımıza (Meister) kavganın neden çıktığını ve benim niye öyle davrandığımı anlattım. Olayı detaylı öğrenen ustabaşımız bu sefer kavgayı çıkaranlara kızdı ve onlara dedi ki; **"Burası Türkiye değil, isteyen istediği dini, inancı seçer. İnanır veya inanmaz!.. O insanın bileceği iştir. Bu duruma kimse karışamaz."** Bu olayla birlikte Almanya'da Türkiye'dekinden çok farklı bir anlayışın ve toplumsal hayatın varlığını sezmeye başlamıştım.

İnşaat firmasındaki işimde bir yılımı doldurmadan Stuttgart'dan Hamburg'a gitmeye karar verdim. Dilini, geleneklerini, yaşam tarzlarını bilmediğimiz bir gurbet ülkeydim. İnsan ister istemez tanıdık kişiler, yurttaşlar arıyor. Benim de Türkiye'den gelen köylülerimin, hemşehrilerimin ve tanıdıklarımın çoğu Hamburg'da yaşıyordu. Tercihimde bu arayışın payı büyüktü.

Zamanım inşaatlarda çalışarak geçiyordu... 1973 yılına geldiğimde, epeydir düşündüğüm bir şeyi gerçekleştirerek eşim Esma Tosun'u da Almanya'ya, yanıma aldardım. Türkiye'deyken biri oğlan biri kız iki çocuğum ve eşimle, anne ve babamla birlikte kalıyorduk. Çocukları daha sonra getirmeyi düşünüyorduk... Eşimin Almanya'ya gelmesinden kısa bir süre sonra 24 Aralık 1973 te babamı kaybettik.

Eşim Rötring kalem fabrikasında çalışmaya başladı. Almanya'ya bu dönemlerde Türkiye'den gelen işçiler ya "heim" denilen yerlerde ya da işçi semtlerindeki mütevazı dairelerde kalıyorlardı. Biz de, üç aile bir evde kalıyorduk. O dönem koşullar böyle idi. Her aileye dairenin üç odasından biri düşmekteydi. Mutfak, banyo, tuvalet ortak kullanılıyordu...

Yaşayarak öğrendim ki, Alevi toplumu olarak karşılaştığımız elem verici olaylar, tesadüflerin değil, inancımızın kaderiydi. Horlanan Alevilik Almanya'da da beni bulmuş, beni yine isyana sürüklemişti. 1974 yılında ve Kurban Bayramı'ndaydık... O yıl biz de kurbanımızı kesmiş, bütün tanıdıklarımıza, Türkiye'den gelen komşularımıza dağıtmış-

tık. Birlikte aynı evi paylaştığımız komşularımızdan olan Mehmet Çatmadım bana, **“Halis Bey senin kurbanını üstümüzdeki komşu çöpe attı!”** dedi. Biran tereddüt ettim, inanmak istemedim. Çıktım komşunun çöp bidonuna baktım. Söylenen doğrudu. Verdiğim kurban payı çöp bidonunun içindeydi.

Sevgili okuyucular, yeri gelmişken eşimin yaşadığı bir anıyı sizinle paylaşmak istiyorum. Bir gün işten eve geldiğimde eşimin çok üzgün ve sinirli olduğunu görünce, acaba memleketten kötü bir haber mi var, diye sordum. “Hayır ola, kötü bir şey mi oldu?” Ağlarcasına, “Ben artık bu işyerinde çalışmayacağım.” dedi. “Üzülmene gerek yok, çalışmıyorsan çalışma” deyince de “Benim sorunum işverenimle değil, birlikte çalıştığım Türk kadınlarıyla” dedi. Ben de sorunun ne olduğunu sordum. “Zaman zaman ileri geri konuşuyorlardı, fakat bugün çok ileri gittiler, birlikte öğle yemeği yiyorduk. Gene gazetelerde bir tecavüz olayı yazılıydı. Aralarından birileri ‘bu işi yapsa yapsa kızılbaşlar yapar. Onların kestiği yenilmez, selam vermek bile günahdır’, diğeri ‘onlar yıkanmaz’, bir başkası da ‘Onlar sünnet olmazlarmış’ dedi, ben de yanlış düşündüklerini, önyargılı davrandıklarını söyledim. ‘Olur mu, herkes söylüyor’ dediler. ‘Ben Aleviyim, söylediğiniz diğer çirkef iftiraları ispatlamak zor, ama sünnet için yarın beyimle birlikte geleceğim, sünnet olup olmadıklarını görürsünüz’ deyince de bana kızdılar. Böyle bir sözü bize nasıl söylersin dediler. Düşünebiliyor musun, kendileri milyonlarca Alevi’ye önyargılı hakaretlerde bulunuyorlar, vicdanları buna elveriyor, biz kendi-

mizi savunmak isteyince suç sayılıyor.” Eşime “İşine devam edeceksin, işi bırakırsan meydanı onlara bırakmış olursun, bir daha bu türden sözler gündeme gelirse daha sert bir şekilde cevap verirsin” dedim. İşyerinde bazı Sunni bayanlar da eşime hak veriyorlardı ve en azından onların yanında bu tür hakaretler gündeme gelmedi.

Türkiye’de “**Kestiği yenilmez, namazı kılınmaz, komşuluk edilemez**” ön yargısının zehirlediği zihniyet anlaşıyordu ki gurbette de hortlatılmış, burada da bizi bulmuştu... Bu olay, ta 1990’da yapılmaya başlanan Alevi cemlerine kadar beni kurban kesmeme kararına götürecekti... Daha sonra hem bu olay sebebiyle, hem de eşimin hamileliği nedeniyle Wohnungsamt’da küçük bir ev kiralayacak, yobaz komşudan uzaklaşacaktım.

ÖRGÜTLE İLK TANIŞMA

1975 yılının 11. ayında, Wohnungsamt’da kiralayıp taşındığım iki odalı evin en alt katında “**Halkçı Devrimci Birliği**” isimli bir dernek vardı. Bir süre yakından izledikten sonra bu derneğe üye oldum. Derneğe 400’e yakın üye kayıtlıydı. Türkiye’de CHP paralelinde çalışmalar yürütüyordu. Yani Sosyal Demokratların derneği idi. Faaliyetlere aktif şekilde katılıyordum. Gayretlerim dernek yöneticilerince memnuniyetle karşılanıyordu. HDB’nin başkanı Nazım Çıtak, Balıkesir’li bir Alevi idi. O yıllarda, Türkiye’de sağ-sol kamplaşmaları, fikir tartışmasını çoktan geride bi-

rakmış, siyasi kadroların yönlendirmeleri ve provokasyonları yüzünden fiili çatışmaya dönüşmüştü. Şiddetin en yoğun yaşandığı kesimlerin başında ise üniversite gençliği geliyordu. Türkiye’de her gün 5-10 kişi kör kurşunlara hedef oluyor, gencecik insanlar çirkin politikacıların ihtirasları yüzünden sokaklarda birbirlerini boğazlıyorlardı... Üniversitelerin, bölgelerin, fabrikaların işgal girişimlerinin yaşandığı fırtınalı yıllardı o yıllar... Bizler, her ne kadar Türkiye’den uzakta olsak da, ülkemizde yaşananlardan etkileniyor, öfkeleniyor ve üzülyorduk... Birşeyler yapmak, ortak birşeyler başarmak arzusu bütün benliğimizi sarmıştı. Benim derneğe üye oluşumda da sanırım bu duyguların payı büyüktü.

HDB’nin düzenlediği ve Türkiye’den gelen konukların da davetli olduğu bir panelde, asker ocağından sonra, ilk defa 500’e yakın insanın önünde bir konuşma yapmıştım. Konuşmamda, Türkiye’de yaşananları değerlendiriyor ve siyasi gelişmeleri analiz ediyordum. Benim, kitle önünde kürsüye çıkıp konuşma yapmamda hiç kuşkusuz, üniversiteli hemşerim Mustafâ’Abi’nin yanındaki tedrisatımın ve askerde çavuş iken yaptığım eğitmenliğin büyük payları vardı.

Derneğin bu toplantısına Türkiye’den Köy-Kop Genel Başkanı CHP Milletvekili Ahmet Altun ve genel sekreteri Nadi Nadir katılmışlardı. Panelde, Köy-Kent ve kooperatifçilik üzerine de tartışıyorduk. O günlerde, Bülent Ecevit’in CHP Genel Başkan sıfatıyla söylediği **“Toprak işleyenin, su kullananın, bina yapanın”** sloganı dillerden düşmü-

yordu. Bu sözleri için Ecevit'e bağlanan ve mücadeleye atılan binlerce insan vardı... Ancak, özellikle 1980 ihtilali sonrası politikaları ile bu insanları bizzat Ecevit yalnız bırakıyordu. Şimdilerde geriye dönüp baktığımızda bir siyasetçi için en yakışksız şey'in her halde Ecevit'in bu davranışı olduğunu görürüz. 1970'lerde "sol"u gösteren Ecevit ne yazık ki, 1980'lerde "sağ"laşıyordu.

1977'in yaz aylarından biriydi. Dernek faaliyetleri için gene Türkiye'den konuklar gelmişti. Gelenlerden biri de CHP Milletvekili Besim Üstünel'di. Toplantı sonrası, dernek üyelerinden Harun Gümrükcü, Mesut Sipahioğlu ve Hasan Hüsnü Özen, Besim Üstünel'i alıp yemeğe götürüyorlar. Üstünel'le beraber olan bu üyeleri yönetici değillerdi. Bu durum Besim Üstünel'in dikkatini çekmiş olacak ki, yanındakilere dönerek, diğer yönetici arkadaşlar nerede diye soruyor. Bizim üyeler önce bu soruyu geçiştiriyorlar, fakat Üstünel konu üzerinde ısrarını sürdürünce içlerinden biri; **"Boşver hocam şu Yeniçerileri"** diyor. Burada Yeniçeri benzetmesi ile Aleviler kastediliyor. Besim Bey olanlara bir anlam vermezken, kendisiyle beraber olan CHP İzmir Gençlik Kolları Başkanı, bu cevaba sert tepki gösteriyor. Akşam yemeği böylece tatsız bir hadiseyle sonuçlanıyor. O zaman yaşanan bu olay daha sonra HDB bünyesinde epeyce gürültü kopardı. Derneğin bünyesini saran bu tartışmaları sona erdirmek için dernek yönetim kurulu, disiplin ve denetleme kurulları toplanarak olaya yol açan üç üyenin yönetimden ve kastettikleri insanlardan özür dilemeleri, aksi halde dernekten "ihraç" edilmeleri kararında birleşti. Türk

Danış'ta çalışan Mesut Sipahioğlu, öğretmen Hasan Hüsnü Özen, Hamburg Üniversitesi öğrencilerinden Harun Güm-rükcü, özür dilemedikleri için dernekten ihraç edildiler.

Böylece daha önce özel yaşamımda ara sıra karşılaştığım “Alevilik-Sünnilik” meselesi bu defa örgütlü bir kitle-nin içinde ortaya çıkıyordu... Tartışmayı bizler başlatma-mıştık. Ama bu tartışma iledir ki; ilk kez derneğin içindeki Aleviler birbirlerini tanıdılar. Tartışmalar derinleştikçe, “Alevilik” de su yüzüne çıkmaya başladı. O güne kadar bu tip örgütlenmelerde, hiçbir zaman Alevilik açıktan, aleni şekilde konuşulmazdı. Öyle ki, yıllarca bilmeden, seslen-dirmeden bu örgütlerde onlarca, yüzlerce Alevi bir arada bulunmuş ama Aleviliklerini gündeme getirmemişlerdi.. Ama herşey olacağına varacaktı... Öyle de oldu.

O dönemlerde - daha sonra Alevi örgütlenmesi sürecin-de beraber olacağım - Hüseyin Yavuz arkadaşım da elektrik mühendisliği tahsilini bitirmiş, derneğe üye olmuştu. Yapı-lan ilk kongrede Hüseyin Yavuz Genel Sekreterliğe ben de Denetleme Kurulu Başkanlığı'na seçilmiştim. Hüseyin Ya-vuz'la birlikteliğim bundan sonra sosyal demokrat yapılar-da devam edecekti.

ÖRGÜTLENME HIZ KAZANIYOR

“Halkçı Devrimci Birliği”nin bünyesinde bu iç sorun-lar yaşanırken bizler gelişen çeşitli olaylar karşısında çalış-malarımızı yürütüyor, diğer yandan da örgütlenmede yaşa-

yacağımız sorunları nasıl aşacağımızın hesaplarını yapıyorduk. Çünkü, artık HDB içerisinde her zaman bir Alevilik sorunu olacaktı... Esasında bu sorun hep vardı zaten. Bizler ya görememiş, ya da görmek istememiştik. Bir anlamda da, var olan sorunu zamana bırakmıştık.

Diğer yandan HDB'de federasyonlaşma çalışmaları devam ediyordu. Nihayet, uzun uğraşlar sonu Berlin'de federasyon kurultayı toplandı. Türkiye'den CHP Milletvekillerinin, Almanya SDP (Alman Sosyal Demokratlar Partisi)nin ve çeşitli kuruluş temsilcilerinin katıldığı kurultay çok coşkulu oldu. Halkçı Devrimci Dernekler Federasyonu (HDF) başkanlığına Ertekin Özcan seçildi. Yurtdışında yaşayan bi-

1976 1 Mayıs Yürüyüşü, soldan sağa: Cemal Ömür, İmam Yavuz, Derneğin Başkanı Nazım Çıtak, Hüseyin Kurtulan, Halis Tosun

zim gibi göçmen işçilerin sorunlarının çözümüne ilişkin güzel çalışmalar yapıldı. Yabancıların, özelde Türkiyelilerin ailelerini yanlarına isteyebilmesi, işçi göçmen olarak Almanya'da oturma (ikamet etme) hakkının elde edilmesi, Almanya yurttaşlarının sahip olduğu sosyal ve siyasal hakların biz yabancılar da tanınması, çifte vatandaşlık hakkı alınması, her alanda eşitlik elde edilmesi ve benzeri konu ve sorunlarda çalışmalar yapılması kararları alındı. İşçilerin karşılaştıkları sorunları çözmek üzere **"Türk Danış"** bürolarının kurulması, paneller, söyleşiler yapılması, Türkiye'de olup bitenlerle ilgili etkinlikler ve geceler düzenlenmesi kararlaştırıldı. Özet olarak, o dönem için HDF iyi tek bir örgüt yaratmış ve birçok etkinlikte HDB öncü olmuştu. Berlin'de yapılan HDF kurultayında ben de kurultay delegesi idim. Dolayısıyla daha sonra çeşitli zamanlarda beraber olacağım bir çok arkadaşımı bu kongrede tanıma olanağı bulmuştum. Bu arkadaşlarımdan başında geleni Ali Asker Aslan idi.

Sırası geldikçe değindiğim gibi, Türkiye tam bir kaos'a gidiyordu. Ekonomi felç olmuş, sosyal problemler patlama noktasına gelmişti... Bu sıcak ortamda ülkemizi karıştırmak, bunalım yaratmak, insanları sindirip kendi saltanatlarını devam ettirmek isteyenler her gün yeni bir sorun yaratıp fitilini ateşliyorlardı. Bizler, her ne kadar yabancı ellerde olsak da aklımız, yüreğimiz yine de kendi yurdumuzda olup bitenlerdeydi. Bizim yurtdışında olmamız barut fıçısına dönen ülkemizle ilgili kaygılarımızı engellemiyordu.

1978 yılının aralık ayının son günlerinde (24.12.1978),

Türkiye’de “**Maraş Katliamı**” patlak verdi. O sıralarda ben federasyona bağlı Hamburg Derneğinin Denetleme Kurulu Başkanlığı’nı yürütüyordum. Maraş’ta kapılara konulan kırmızı işaretlerle belirlenen Alevilerin evleri ateşe veriliyor; insanlar, kadın-erkek, genç-yaşlı, çoluk-çocuk demeden gözü dönmüş faşistler tarafından acımasızca öldürülüyorlardı. Yaşanan tam bir “**Alevi Katliamı**” idi. Katliam günlerinde Köln şehrinde idim. Katliamı Alman televizyonları haber olarak veriyordu. Ekranlarda üst üste atılmış cesetler görülüyordu. Bu olay üzerine federasyon başkanı Ertekin Özcan’ı aradım. Kendisine ne yapabileceğimizi sordum. Özcan, bir “**kınama bildirisi**” yayınlayacaklarını söyledi. Ben de kendisine, Almanya genelinde bir protesto yürüyüşü yapmamızı önerdim. Ama net bir cevap alama-

mıştım. Federasyon yönetimi, katliamlar sırasında CHP'nin iktidar olması nedeniyle zor durumda idi. Daha da zor duruma düşeceklerini söylüyorlardı. İçinde yer aldığı-mız HDF, bu olayda beklediğimiz tepkiyi gösteremedi maalesef. Federasyon yöneticilerinin gerekçeleri çok düşündü-rücüydü. **“İktidarda şu an bizim kendi partimiz var. Kendi partimize karşı mı geleceğiz?..”** deniliyordu... Maraş'taki katliama o gün sessiz kalan HDF'nin bu tarihi du-yarsızlığı ve sorumsuzluğu, o günden bugüne hala bu kuru-mu yönetenlerinin omuzlarındadır. Oysa ki, korumaya ça-lıştıkları CHP'nin tarihi Genel Başkanı İsmet İnönü; **“Bir ülkede namus erbabı insanlar, en az namussuzlar kadar cesur olmadıkça, o ülkenin kurtuluşu mümkün değil-dir”** diyen biriydi. HDF'yi yönetenler de, Türkiye'de CHP'yi yönetenler de cesur olmadıkları için, sadece Alevi-lere değil, kendi genel başkanlarına da ihanet ediyorlardı. Maraş katliamı nedeniyle federasyonun takındığı tavır, da-ha önce dernek bünyesinde yaşanan Alevilik tartışmalarıyla birlikte bardağı taşıran son damlaydı... Hamburg'da der-nek için bir toplantı düzenledik. Konuyu tartıştık. Sonuçta 40 kişiden oluşan bir grup olarak HDB'den istifa edip ay-rıldık.

HDB'den ayrılanlarla birlikte 70 kişi 13 Mart 1979'da Hamburg'da bir araya gelerek **“Türk İşçileri Barış Birli-ği”** ni kurduk. Daha sonraları bu dernek **“Yurtseverler Ba-rış Birliği”** olarak devam etti. Birliğin kadrosu şöyle idi;

Mehmet Yıldırım

Rıza Kıracı

Hasan Geyik

Gülderen Yıldırım

Cevahir Kıracı

Musa Geyik

Halis Tosun

Gülizar Gül	Şevki Özhan	M. Ali Soysüren
Yusuf Gül	Elike Özhan	Meryem Soysüren
Süleyman Gül	Rıza Yıldız	Halis Tosun
Mahmut Gül	Ali Yıldız	Esmâ Tosun
Hasan Gül	Hasan Yıldız	Hüseyin Kurtulan
Mehmet Kaya	Orhan Göktaş	Musa Şen
İbrahim Kaya	Şevket Göktaş	Rıza Cömert
Salih İnci	Ahmet Çelik	Nazım Cıtak
Zeliha İnci	Hasan Çapar	Mustafa Öker
Sabri Ulucan	Mahmut Yılmaz	Hikmet Birgün
Hüseyin Sağıroğlu	Halit Yavuz	Hasan Yüksek
Memiş Kartal	Cemal Ömür	Hasan Ulucan
Mulla Atasoy	Dursun Şekerci	Mehmet Genç
İsmail Aslandoğan	Sinan Sugök	Haydar İrdem
Rıza Şahin'	Hasan Koç	İbrahim Eroğlu

Yurtseverler Barış Birliği'nin kurulması çok da kolay olmadı. Bizlerin, Aleviler olarak Halkçı Devrimci Birliği'nden ayrılışımız, o dönem yurtdışında örgütlenmiş olan bazı sol örgütleri, Partizan Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği, TKP gibi dernekleri son derece tedirgin etti. Bu örgütler "Aleviler örgütleniyor" yaygarası ile bizim örgütlenmemizin önünü kesmeye çalıştılar. Ancak, yapılan bütün aleyhte propagandalar bizim lehimize sonuçlanıyor, kenetlenmemizi daha çok tahrik ediyordu.

Maraş katliamı sonrasında toplumda ciddi bir duyarlılık ve mücadele arzusu uyanmıştı. Yurtseverler Barış Birli-

ği oluşumu için bir yandan tüzük ve program çalışmaları yürütüyor, öte yandan da toplantılar yapıp kurucuları saptamaya çalışıyorduk. O süreçte hem sağcıların hem de solcuların çeşitli engelleme ve baskıları ile karşılaştık. Özellikle Partizan grubunun başını çektiği örgütler bizim gerici-şöven bir örgütlenme peşinde olduğumuzu etrafa ısrarla yaymaktaydılar. Yurtseverler Barış Birliği'nin örgütlenmesi özellikle Almanya'da sürat kazandı. HDF'ye bağlı derneklerin pek çok mensubu çalışmalarımızla ilgileniyor, bir kısmı da bizlere ulaşarak, böyle bir örgütlenme varsa kendilerinin de buna katılabileceklerini söylüyorlardı.

Yeni kuruluşumuzla ilgilenenlerden birisi de o günlerde Bremen'de ikamet eden Sosyal Demokratlar Derneği Başkanı Abidin Aksu idi. Aksu, beni arayarak; yeni bir örgütlenme girişimimizin olup olmadığını sordu. Eğer böyle bir yeni oluşum varsa ve davet ederseniz gelmek isterim, dedi ve girişimimiz için bizleri kutladı.

Öz örgütlülüğümüz adına kurduğumuz Barış Birliği, 13 Mart 1979'da Hamburg Haus salonunda yukarıda isimlerini verdiğim 70 kurucu üye ile Abidin Aksu'nun Divan Başkanlığında ilk kongresini yaptı. Bu kongrede ben Barış Birliği Derneği'nin Başkanlığı'na seçilmiştim.

Partizan örgütünün başını çeken Doğan Baş, Ahmet Şaş ve arkadaşlarından oluşan bir grup kongremize müdahale etmek istediler. Onlara göre biz Alevileri örgütlüyor, gericilik yapıyorduk. Amaçları kongreyi ve örgütlenmemizi başarısız kılmaktı. Ancak, bütün engellemeleri aşıp kongremizi yaptık, kararımız kesindi. Bundan böyle hiç

kimsenin çantasını taşımayacak, kendi kimliğimiz ve gücümüzle örgütlenecektik.

Kongreden sonra, yönetime seçilen arkadaşlar ve Abidin Aksu ile bir araya gelerek bir durum değerlendirmesi yaptık. Abidin Aksu, kendisinin Bremen’de Sosyal Demokratların başkanı olduğunu, Türkiye’de **“Birlik Partisi”**yle paralel çalıştığını, ayrıca Münih’de Süleyman Cem’in başkanlığını yaptığı **“Türk Amele Birliği”** ve Frankfurt’ta bulunan İsmail Elçioğlu’nun başında yer aldığı derneklerle müşterek hareket ettiklerini ve hep birlikte Türkiye’de Birlik Partisi’ni desteklediklerini bizlere anlattı. Bize de kendileriyle birlikte çalışma önerdi. Biz zamanla Abidin Aksu’nun isimlerini telaffuz ettiği arkadaşlarla, dernek yöneticileriyle tanıştık...

1979 yılının yaz aylarında, TBP’nin başkanı Mustafa Timisi’nin Almanya’ya gelmesiyle hızlı bir örgütlenme ve toparlanma dönemi yaşandı. Mahmut Gülçiçek’in Köln’de, Ali Özcan’ın Hannover’de, Haydar Küpeli’nin Berlin’de, Sabit Yıldız’ın Hamm’da, Hasan Elmas’ın Stuttgart’taki başkanlıklarında dernekler kuruldu. En son toplantı 28. 06. 1979 Haziran ayında Mustafa Timisi’nin başkanlığında Frankfurt’ta yapıldı. Bizim Hamburg örgütümüzden Hasan Çapar, Mehmet Ali Soysüren ve Musa Şen’in de katıldığı toplantıda federasyonlaşma kararı alındı. Bir yıl gibi kısa sayılacak bir zaman diliminde Yurtseverler Birliği derneklerinin sayısı 30’a ulaştı.

1980 yılına geldiğimizde bu 30 dernek birleşerek Yurtseverler Birliği Federasyonu’nu kurduk.

Kongreye katılanlar tercihleriyle yeni yöneticileri belirlediler.

Yurtseverler Barış Birliği yeni yöneticilerini seçti

HAMBURG (Hürriyet) - "Yurtsever Barış Birliği" Derneği'nin 2. Genel Kurul toplantısı yapıldı ve yeni yöneticiler seçildi.

Tam Avrupa Yurtseverler Birliği Federasyonu Başkanı Süleyman Cem ile, Federasyon Eğitim Sekreteri İsmail Elçioğlu, Bremen'den Hasan Deniz, Abidin Aksu, Berlin'den Haydar Küpeli, Ham'dan Sabit Yıldız gibi dernek başkan ve temsilcilerinin de konuk olarak katıldıkları kongrede, eski başkan Halis Tosun, genel kurulun bir kere daha güvenini alarak ikinci kez başkanlığa getirildi.

Yapılan seçimlerde yeni yönetim kurulu şöyle saptandı:

Başkan: Halis Tosun, 2. Başkan: Hüseyin Kurtalan, Genel Sekreter: Musa Şen, Sayman: Nazım Çıtak, Spor ve Gençlik Kolu: Hakkı Yıldırım, Üyeler: Ali Yıldız, Orhan Göktas, Hüseyin Gül, Memiş Kartal, Salih İnci. Kadın Kolları: Gülderen Yıldırım. Disiplin Kurulu: Rıza Cömert, Cevahir Kırac, Mustafa Öker, Denetleme Kurulu: Hikmet Biçgin, Şevket Göktas, Sabri Yıldız.

MARAŞ 1978

Bağlarbaşı imamı cuma namazında cemaate seslendi:

“Oruç ve namazla hacı olunmaz. Bir Alevi öldüren, beş sefer haca gitmiş gibi sevap kazanır.”

Maraş katliamı bir Alevi-Sünni, yada sağ-sol çatışması değildir. Planı aylar önceden yapılan programın Sivas, Erzurum ve Malatya'dan sonra sahnelenen devamı ve genel terör ortamı yaratılmak istenmesinin bilinçli eylemidir. Hesaplı ve planlıdır.

Amaç halk güçlerinin sendika, dernek, gazete, dergi gibi demokratik kazanımlarının ortadan kaldırılması; bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük yanlısı güçlerin susturulması ve gerçekleştirilecek faşist darbeye zemin hazırlanmasıdır.

Faşist katliamın yaygın ve örgütlü sahneye konmasıdır. Çünkü halkın sınıfsal uyanışı ve mücadelesi egemen güçleri korkutmaktadır.

Dönemin Başbakanı Bülent Ecevit, İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'dır. CHP hükümettir ve hükümet tarafından, Maraş katliamı bahane edilerek Kars, Malatya, Urfa, Adana, Ankara, Elazığ, Bingöl, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul ve Sivas illerinde sıkıyönetim ilan edilmiştir. Demokratik hak ve özgürlükler rafa kaldırılmıştır. Katliam resmi rakamlarla kayıtlara şöyle yansımıştır: “111 ölü, 1000'e yakın yaralı... Yakılıp yıkılan 552 ev, 289 işyeri ve 8 oto...”

7 Nisan 1978- Ankara'dan özellikleri ve ambalajları

aynı dört bombalı paket; Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu'na, Maraş Pazarcık CHP İlçe Başkanı Memiş Özdal'a, Adıyaman Emniyet Müdür Yardımcısı'na ve Adanalı bir işadamına postalanır.

17 Nisan 1978- Hamit Fendoğlu paketi alır ve açar. Fendoğlu, gelini ve iki torunu patlamada yaşamını yitirir.

Memiş Özdal paketten kuşkulandır ve kabul etmez. PTT memurları postanede paketi açar; bir memur ölürken, bir memur ağır yaralanır.

Diğer iki paket güvenlik güçleri tarafından ele geçirilir.

18 Nisan 1978- Fendoğlu, MHP'ye yakınlığı ile bilinmektedir. Cenaze töreninde MHP militanları Malatya'da önceden tespit ettikleri Alevi ve solcu işyerlerine saldırırlar. Sonuç: 9 ölü ve 960 işyerinin tahrip ve yağmalanmasıdır.

Yapılan araştırmalar, bombaların herhangi bir yerde yapılmasının mümkün olmayacağı, profesyonelce hazırlandığı sonucunu ortaya çıkarır. Araştırmaların derinleştirilmesi sonucu Ankara Nükleer Enerji Merkezi'nin paketlerin hazırlanmasında rol oynadığı tespit edilir. Merkez, MHP'ye bağlı Ülkü Ocakları'nın denetimindedir.

Merkezde arama yapılır ve Ülkü Ocakları Genel Başkanı Muharrem Şemsek ve arkadaşları gözaltına alınır.

21 Nisan 1978- MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ortak yaptıkları açıklamada; gözaltı kararlarının POL-DER'li polislerin komplosu olduğunu ve hesap sorulacağını bildirirler. Tür-

keş ayrıca, milliyetçiler aleyhinde bu tür uygulamaların sürmesi durumunda Erzurum ve Maraş'ta olayların çıkabileceğini bildirir.

22 Nisan 1978-Erzurum'da Ülkü Ocakları militanları Atatürk Üniversitesi'nde solcu öğrenci ve öğretim görevlilerine saldırırlar. Daha sonra kent içine dağılarak yine çok sayıda işyerini tahrip ederler.

22 Nisan 1978- Maraş Valiliği kentte olaylar çıkacağı istihbaratını alır ve yakın illerden askeri birlik talep eder. Aynı gece, gelen kuvvetlerle seri operasyonlar gerçekleştirilir ve 34 MHP militanı çeşitli silah ve patlayıcı madde ile gözaltına alınır. Tutuklananlar arasında MHP Maraş milletvekili Yusuf Özbaş'ın oğlu Av. Edip Özbaş da vardır. (Yusuf Özbaş'ın daha sonra illegal faşist örgüt Esir Türkleri Kurtarma Ordusu -ETKO- başkanı olduğu ortaya çıkartılmış ve yargılama dosyalarına geçmiştir. ETKO ise, çok sayıda siyasi cinayetin sorumlusu olarak kabul edilmiştir. Ancak Yusuf Özbaş herhangi bir ceza almamıştır.

Ankara, Erzurum, Malatya ve Maraş'ta gözaltına alınanlar süreç içerisinde serbest bırakılır.

19 Aralık 1978- Ülkü Ocakları tarafından Maraş'a getirilen "Güneş Ne Zaman Doğacak" isimli filmin Çiçek Sineması'ndaki gösterimi sırasında çatıda patlama meydana gelir. Ülkücüler sokağa dökülerek CHP ve PTT binalarını taşla tutarlar.

Polis olaya el koyar ve yapılan araştırmada tahrip gücü düşük patlayıcının olaylara zemin hazırlamak için MHP

militanları tarafından atıldığı sonucuna ulaşılır. Ülkücü Ökkeş Kenger (Maraş olaylarının birinci derecede sanığı olarak idam istemiyle yargılanmıştır. Ancak 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra beraat etmiş, soyismini “Şendiller” olarak değiştirerek ve ANAP Kahramanmaraş milletvekili olarak parlamentoya girmiştir.) ve Yusuf İlhan gözaltına alınır. Yusuf İlhan tutanaklara geçen ifadesinde, patlayıcının Ökkeş Kenger (Şendiller) tarafından verildiğini ve sinemaya atmasını istediğini ayrıntıları ile anlatır. Başka ayrıntılar da tespit edilir. Ancak sanıklar bu davadan da “delil yetersizliği” nedeniyle serbest kalırlar.

20 Aralık 1978- Yeni Mahalle’de Alevi ve sol görüşlülerin gittiği “Akın Kiraathanesi” bombalanır. İki kişi yaralanır.

21 Aralık 1978- MHP’li bir öğretmenin evine, kimse yokken patlayıcı atılır; maddi hasar meydana gelir.

21 Aralık 1978- Aynı akşam üzeri Meslek Lisesi öğretmenlerinden sol görüşlü Hacı Çolak ve Mustafa Yüzbaşıoğlu okul çıkışı uğradıkları silahlı saldırıda öldürülürler.

22 Aralık 1978- Öğretmenler halk arasında sevilen insanlardır. Cenaze törenleri yapılacaktır. Çok sayıda insan törene katılmak için gelmiştir. Yürüyüş korteji oluşturulur. Günlerden Cuma’dır.

Ancak, Maraş İl Müftüsü ve MHP militanları tarafından yapılan **“Aleviler ve komünistler camilere saldırarak, müslümanları katledecek”** çağrıları sonucu, silah, patlayıcı madde ve sopalarla donatılmış ve Ulucami etrafında top-

lanmış grup tarafından korteje saldırı başlatılır. Polis saldırı karşısında vilayete sığınır ve kortejdekileri kaderine terkederek. Kortej dağılır; sokaklar faşist-şeriatçı silahlı çetelere kalır.

CHP, DİSK, TÖB-DER ve Sağlık Müdürlüğü binaları tahrip edilir. Sokak aralarında silahlı çatışma çıkar. Kortejden kaçanlar mahallelerinde yer yer barikatlar oluştururlar. Gece geç saatlerde ancak askeri birlikler kentte duruma hakim olabilirler.

Bilanço; 3 ölü, aralarında 4 polis, 3 askerin de bulunduğu 50'ye yakın yaralı ve tahrip edilen çok sayıda işyeridir.

23 Aralık 1978- Sabah saatlerinde, kentte devriye görevi yapan askeri birlikler vilayet önüne çağrılır. Saat 07.00'de ise; belediye hoparlöründen şu çağrı yayınlanır:

“Dünkü olaylarda komünistler ve Aleviler üç din kardeşimizi katletmiştir. Bütün din kardeşlerimizi görev ve çağırıyoruz.”

Aslında 22 Aralık gece yarısı faşist ve şeriatçı çevreler boş durmamış, sabaha kadar hazırlık yapmışlar ve güçlerini çeşitli gruplara bölerek **“Alevi ve komünist mahalleri”** adını verdikleri semtlere saldırıyı planlamışlardır. Sabah erken saatte gruplar; Yörük Selim, Mağaralı, Serintepe, Yusufklar, Dumlupınar, Yeni Mahalle ve Namık mahallelerine saldırıya geçerler.

Saldırganlar, tutanaklara göre; uzun namlulu silahların yanı sıra, av tüfeği, bol miktarda tabanca, dahre, bıçak, satır, balta, kazma vs. delici ve kesici aletlerle birlikte, çok mik-

tarda patlayıcı madde ve molotof kokteyl kullanmışlardır.

Yine tutanaklara göre; saldırılar sırasında üzerinde Arapça, “Allah Bismillahirrahmanirahim” yazılı yeşil bayraklarla, MHP simgesi “Üç Hilal” bayraklar taşınırlar.

Saldırıya uğrayan mahallelerde insanlar yer yer kendilerini savunurlar. Kurdukları barikatlarla faşist-şeriatçı saldırıyı durdurmaya çalışırlar. Ancak saldırı önceden hazırlıklıdır. Erzurum, Kayseri, Malatya başta olmak üzere, il ve ilçelerden otobüslerle faşist militanlar getirilmiştir.

Katliamın boyutu ise; sözcüklerle anlatılabilecek türden değildir. Topyekün yoketmek amacıyla davranılmıştır. Öyle ki binlerce insanın sığındığı Vilayet binası faşist-şeriatçı çeteler tarafından kuşatılmış ve sığınanların teslim edilmesi için saatlerce pazarlık sürdürülmüştür. Kent yaklaşık iki gün çetelerin denetimine bırakılmıştır. Mahalleler yakılmıştır. Evleri yakılarak dışarıya çıkarılan insanlar, kadın çocuk ayrımı yapmadan işkence edilerek öldürülmüşlerdir. Çocuklar ev kapılarına ve ağaçlara çivilenmiştir.

Nedim Şahsüleymanoğlu, tank ifadelerinden yola çıkarak kaleme aldığı kitabında cinayetlerin nasıl işlendiğini detayları ile anlatmıştır. Maraş’ın tanıkları ve sanıkları ortadadır. Üzerinden 21 yıl geçmiş tir ve sanıklar milletvekili ve danışman olmuştur.

* HAKM - Hamburg Alevi Kültür Merkezi’nin yayınladığı “Onların Öyküsü” kitabından alınmıştır.

Allah için savaşın sonu...

ÇORUM 1980

Çorum katliamı, Çorum direnişidir.

Milönü barikatçısı haykırdı: “Daha adını koymadık.”

“Fırında yakılan Gökçepınarlı Veli Dede.

Traktöre bağlanarak yakılan baba oğul Ali-Veyssel Paçacı.

Yaralı getirildikleri SSK Hastanesi’de öldürülen Selahtin Ardiç ve Tıp Fakültesi öğrencisi Süleyman Atlas. (SSK Hastanesi faşist militanlar tarafından üs olarak kullanılmıştır.)

Panzerden açılan ateşle öldürülen Raif Erdem.

Polis kurşunları ile öldürüldüğü mahkeme kararı ile sabit olan Mustafa Tahtasız.

İki yıl sonra toprak altında kemikleri bulunan Hamza Kökmen.”

Evleri yakılan, dükkanları yağmalanan insanlar, tecavüz edilen kadınlar...

Ve daha niceleri... Av. Sadık Eral “Daha adını koymadık” isimli kitabında, yaşanan katliamı, isim isim açıklarken vahşetin boyutunu Ord. Prof. Hıfzı Velidedeoğlu’nun “Yunan işgal kuvvetleri bile böyle mezalim yapmadılar...” tanımı ile dile getirir.

Direnişe gelince; Maraş’tan ders alan halk, özellikle de

Milönü Mahallesi'ne toplanarak, barikatlar kurar ve üç ay barikatlarda polise ve faşist militanlara karşı direnir.

Polis bu kez saklamadan ve gizlemeden katliamda açıkca rol oynar. Bu rol belgelenmiştir. Yargılama dosyalarına geçmiştir. Çünkü Çorum katliamı 12 Eylül askeri cuntasının yönetime el koymasının son provolarındandır. Kartlar açık oynanmıştır.

Katliam şöyle gelişir:

23 Nisan 1980- Çocuk bayramı nedeniyle toplanan halka MHP'li militanlar taş, sopa ve zincirlerle saldırır. Polis olaya seyircidir. Halk kendi kendisini savunur.

28 Mayıs 1980- Bir gün önce MHP Başkan Yardımcısı Gün Sazak, Ankara'da öldürülür.

MHP militanları sokağa dökülür. “**Ya susturacağız, ya kan kusturacağız**” sloganları atarak gösteri yaparlar. Polis engel olmaz ve faşist militanlar dükkanları yağmalayarak Alevi-solcu mahallesi olarak adlandırılan Milönü Mahallesi'ne ve Kuruköprü, Üçevler, Sigorta, Mutluevler Mahallelerine doğru ilerler.

Milönü'nde halk sokak girişlerine barikatlar kurarak, gelenleri karşılar.

Diğer mahallelerde ise, faşist militanlar 12 kişiyi öldürür, çok sayıda kişiyi yaralarlar.

29 Mayıs 1980-Çorum'a giriş ve çıkışlar MHP militanları ve polis tarafından kesilir. Yine polisle yan yana MHP militanları Milönü Mahallesi'ni kuşatırlar.

Mahalle otomatik silahlarla taranır. Halk, açılan ateşe karşılık verir. Çatışma 30 Mayıs sabah saatlerine kadar sürer.

Çatışmada bir polis ölür, bir polis ağır yaralanır.

30 Mayıs 1980- Polis, jandarmadan yardım ister ve mahallede operasyon yapma kararı alır. Jandarmanın desteğinde mahalleyi bu kez panzerlerle kuşatır.

Faşist militanlar ise, kent içinde direnişle karşılaştıkları için kırsala yönelirler. Köy minibüsleri durdurulur, soyulur, yakılır ve kurşunlanır. Solcu, Alevi avı başlatmışlardır. Kırsaldan kente göç başlar.

2 Haziran 1980- Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren ordunun tüm birimlerine yönelik “Başemir” yayınlar ve buyurur **“Aleviler iç tehdit unsurudur.”**

Haziran ayı yer yer çatışmalarla ve göçle geçer. Milönü mahallesi ise, bir aydır barikatların arkasında nöbettedir. Diğer mahallelerden duyarlı insanlar Milönü’ne gizlice ekmek ve yardım taşımaktadır.

Mayıs’ın son günlerinde yaşanan olaylar, **“Birinci Çorum Olayları”** olarak adlandırılır.

3 Temmuz 1980- Alevilerin oturduğu semtlerde sokağa çıkma yasağı ilan edilir ve polis-jandarma birliklerinin ve panzerlerin desteğinde 4 Temmuz 1980 günü Cuma namazındaki cemaata **“Alaattin Camisi’ne Aleviler bomba koydu”** anonsu yapılır. Faşistlerin ve şeriatçıların kışkırttığı insanlar sokağa dökülür.

Aynı saatlerde Alaattin Camisi'nden uzun namlulu silahlarla Alevi mahallelerine yayılım ateşi açılır.

Polis ise, panzerlerle Milönü Mahallesi'ne tekrar girer. Milönü işgale rağmen sokağa dökülür; **“Yaşasın Çorum direnişimiz!”**, **“Direnen Halklar Yenilmez!”** sloganları ile barikatlar tekrar kurulur.

Polis Milönü Mahallesi'ne girer. Barikatlar kaldırılır, direniş önderleri gözaltına alınır.

Bahçelievler, Şenyurt, Ulukavak, Sarılık, Divane, Temizevler, Üçtutlar mahalleleri yakılır.

Ölü sayısı kayıtlara 57 kişi, yaralı sayısı ise 200 olarak geçer. 9 kişi Hıdırlık mevkiinde fırında yakılmıştır.

3. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi sanık olarak direnişçileri yargılar ve gizli örgüt üyesi olmakla suçlar.

Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel ise, Çorum katliamı ile ilgili sorulara; **“Çorum’u bırak, Fatsa’ya bak”** yanıtını verir.

* HAKM - Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin yayınladığı “Onların Öyküsü” kitabından alınmıştır.

1 Mayıs 1980

TÜRKİYE BİRLİK PARTİSİ VE ALEVİ ÖRGÜTLENMESİ

Örgütlenme çalışmalarımızı anlatırken, bizim Almanya'da kurduğumuz “Yurtseverler Birliği” ile, Türkiye’de 1966’larda kurulmuş olan “Türkiye Birlik Partisi”nin paralel bir çizgide ve yanyana gelişini sanırım okurlarımız farketmişlerdir. Burada, konu bütünlüğü ve anlam beraberliği bakımından Türkiye Birlik Partisi’nden kısaca söz etmemizde yarar var.

1961 Anayasasının 24'cü maddesiyle din ve vicdan hürriyeti teminat altına alınmıştı. Buna istinaden 1963'de, TBMM meclisinde Diyanet İşleri Teşkilatı kanunu tasarısına itiraz eden bir grup üniversiteli genç ve Mustafa Timisi, Seyfi Oktay, Engin Dikmen, Ali İlhan'ın imzaları ile Ankara'da "**Alevilik Bildirgesi**" yayınlanır. Bildiri metni şöyledir:

"T.B.M. Meclisine sunulan Diyanet İşleri Teşkilât Kanunu Tasarısı'nı vesile ittihaz ederek bazı gazetelerde milli vahdeti parçalama gayesi güden neşriyat üzerine bu basın bültenini tanzim etmek mecburiyeti duyduk.

Bugüne kadar susmamızın sebebi ilgili mercilerin gerekli alâkayı gösterip bu kötü zihniyetli tahrikler hakkında gerekli işlemi yapacağı kanaati idi. Ancak; en ufak tedbirin dahi alınmadığını üzüntü ve teessürle müşahade eden bizler hakkı ve gerçeği ifade ile meşru müdafaamızı yapmak ve hükümet tarafından hazırlanan tasarı hakkındaki görüşlerimizi belirtmeği bir zaruret addettik.

Mevzuumuz şudur: İnsan hakları temel prensiplerinden mülhem olarak Anayasamız 19. maddesinde din ve vicdan hürriyetini teminat altına almıştır. Diyanet teşkilâtının meri bulunan kanunları bu ışık altında revizyona tabi tutarak ihtiyaçlara cevap verir hale getirmek zaruretini duyan Hükümetimiz yeni hazırlamış olduğu kanun tasarısında yurdumuzda din ve mezhep ayırımı yapmadan lâiklik esasları dairesinde her çeşit din ve mezhep salikleri arasında din ve vicdan hürriyeti alanında karşılıklı saygı ve yurt yararına beraberlik sağlamak gerekçesi ile bir takım memnuniyet

verici yenilikler getirmek istemiştir. Ve tasarının 10. maddesinde de belirtildiği gibi bir “Mezhepler Müdürlüğü” ihdası yoluna gitmek gerçeğini göstermiştir. Mezkûr maddeye göre müslüman cemaati tam bir eşitlikle mütalâa ederek aslında islâm dininin esaslarında hiç bir fark gözetmeden Şii ve Sünni mezheplerinin coğrafi ve yer özellikleri icabı teferruata taalluk eden mesele ve farklı tezahürlerini hurfelerden arınmış olarak islâm akidelerine uygun şekilde halletmek, saliklerini tenvir ve irşad etmek hususlarında gerekli işlemleri yapmak vazifesi ile görevli kalmak istemiştir. Her akliselim sahibi vatandaş tarafından desteklenen yukarıda gerekçe ve metnini belirttiğimiz iş bu maddeyi laiklik prensiplerinin tam manasiyle memlekette tatbikinin sağlanması bakımından takdire şayan buluyoruz.

Şöyle ki; Laikliğin 4 ana mesnedi mevcuttur;

1. İtikad hürriyeti
2. İbadet hürriyeti
3. Teşkilatlanma
4. Tedris ve teldin hürriyeti

Anayasamız ilk iki hususu serbest bırakmıştır. Çünkü Engizisyon devrinde dahi bir insanın kafasının içindeki inanışa, düşünceye müdahale edilmemiştir. 3-4. Hususları hüküm altına alan bu kanun tasarısını da Hükümet hazırlamıştır. Elbetteki Devlet islam dininin bir tek mezhep hâkimiyetini tesis değil diğer meslek saliklerinin de ihtiyaçlarını karşılayacak ve din eğitimini ve öğretimini sağlayacak ve gereken teşkilâtı kuracaktır. Diyanet İşleri Reisliğinin vazifesi

ancak ve ancak toplumun dini vasfındaki bazı işlerini dağınıklıktan ve düzensizlikten kurtarmak için bu işleri ne bir din devletinin teşkilâtının ne bir dinin organizasyonunun ifadesidir, ne de toplumu tesir altında bulundurmak isteyen bir dinin bu tesir elde etmek vasıtasıdır. Bu itibarla Hükümet tasarısı arzulanan hedefe ulaşmak için atılan olumlu bir adımdır. Hal böyle iken bazı basın organlarında yer almış yazılara bu olumlu hamleye dil uzatıldığını özellikle nüfusunuzun yarısına yakın bir topluluğu meydana getiren Alevi vatandaşlarımıza saldırılarda bulunulduğunu esefle müşahade etmiş bulunuyoruz. Ayrıca bu zihniyetin mümessilleri tarafından Alevi topluluğuna yöneltilen yersiz, uydurma isnatları nakletmekten iğreniyoruz.

Bu isnatların en ilkel kabilelerde bile insan duygusu ve insanlık kıymet hükümlerine uygun addedildiği duyulmamış görülmemiştir. Tıpkı çıkarıcı öncüler gibi etrafa nifak tohumu saçıp kendi gibi inanmıyanları bazı şen'i ve ahlâk dışıiftiralarla lekeleyip susturmak isteyen, ezmek istiyen kara ruhlularla bu işin münakaşasını yapacak değiliz. Üzüntümüz bir kısım basında bu isnatların itibar görerek yer almasındadır.

Bu vatanda birliği temine çalışmak gerekirken ırkan öztürk, dinen müslüman bulunan, ancak mezheple ilgili inançlarında bazı usul farkları gösteren vatandaşları birbirinden ayırmağa çabalama gayretleri dahi milli menfaatleri zedelemekten başka bir işe yaramayacağı aşikârdır.

Alevi ki hürafeye asla inanmamış, her zaman hak ve

hakikat aşığı olarak Ehlibeyt'in yolundan bütün baskı ve zulümlere rağmen ayrılmamıştır. Eline-beline-diline sadık kalma düsturu ile bugün dünya milletlerinin gerçekleştirmek istedikleri hakikatları yüzlerce sene evvel başarmış, insanlığa öncülük etmiş asil bir topluluktur.

O topluluk ki her zaman olduğu gibi Milli Ölüm Kalım savaşlarında Atatürk'ün etrafında toplanmış, milli birliği te-
siste öncülük etmiş, Atatürk ilkelerinin sadık bekçisi kalmıştır.

Peşinen bilinmelidir ki memleketin yüksek menfaatleri tefrikçilerin menfaatlerinden ağır basacaktır.

Gerçek sünni camianın ve gerekse Şii-Alevi camianın bu nevi irticai davranışlara mürteci gayretkeşlere iltifat etmeyecekleri bir gerçektir. Hâlâ bu gerçeği şahsi çıkarları uğruna -görmeyip- baltalamak isteyenler mutlaka hüsrana uğrayacaklardır. Yine bilinmelidir ki Alevi camia bu nevi saldırılara karşı uyanık kalarak yerinde ve zamanında gerekli tepkiyi gösterecektir. Ve fakat basiret yolundan asla ayrılmayacaktır.

Netice olarak arzedelim ki; memleketin yüksek menfaatleri aşağıda ifade edeceğimiz meselelerin üzerinde parlamentomuzun, hükümetimizin, kıymetli basınımızın ve sağ duyu sahibi halkımızın hassasiyetle durmalarını zorunlu kılmaktadır;

1-Türkiye'de Laiklik prensibinin tatbikatını sağlayacak olan bazı değişiklikler yapılmak üzere Hükümetçe ilgili ko-

misyonlardan geri alınan mezkûr tasarının özünden bir şey kaybetmesine mahal verilmemesi,

2-Her türlü kanuni teminat altında bulunan Alevi Türk kitlesini rencide eden davranışın âmme efkârı huzurunda ilgililerce takip ve takbih edilmesi,

3-Amme vicdanını zedeleyici bu nevi davranışların basınıımızda yer almaması,

4-Millî birliği parçalamağa matuf bu gibi davranışlara karşı sağ duyu sahibi halkımızın uyanık bulunması,

En samimi arzularımızdır.

Ankara Üniversitesi Alevi Gençleri

Basın Bülteni Tanzim Komitesi

Mustafa Timisi, İkt. ve Tic. İlm. Akad. Seyfi Oktay, Hukuk Fakültesi, Engin Dikmen, Hukuk Fakültesi, Ali İlhan, Hukuk Fakültesi.”

(1963 yılında Diyanet İşleri Teşkilat kanunun tasarısının tartışılması nedeniyle Ankara Üniversitesi Alevi Gençleri tarafından yayınlanan bildiri) (Kaynak: Alevilik Üzerine Tartışmalar, Avukat Cemal Özbey, Emek basınevi, 1963, Ankara)

Ardından aynı yıl içinde Cemalettin Ulusoy başkanlığında **“Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği”*** kurulur. Ankara merkez olmak üzere Türkiye genelinde 17 şube açarak çalışmalarını sürdüren dernek, geceler düzenleyerek Alevi-Bektaşî inancını ve kültürünü ozanların diliyle, sazıyla, sözüyle komuoyuna tanıtmaya çalışır.. Bu dernek 1963 yılının aralık ayında Ankara büyük sinemada bir **“Cem töreni”** düzenler. Katılan ozanlarla Cem töreni büyük bir şölene dönüşür. Özellikle ünlü Alevi ozanları Aşık Veysel, Aşık Davut Sulari, Aşık Daimi, Aşık Feyzullah Çınar ve Aşık Muhsuni Şerif’in katılımı tüm canlara yeni bir heyecan, yeni bir yöneliş yaratır.

Bu coşku ile çalışmalarını hızlandıran dernek ünlü bilim adamlarından Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Prof. Dr. Bülent Nuri Esen, Prof. Dr. Munci Kapani, Prof. Dr. Mustafa Akbal’ın katıldığı **“Laiklik ve Demokrasi”** paneli düzenler. Panel büyük ilgi görür. Bu dernek aynı zamanda 30 Kasım 1925’de çıkarılan Tekke ve Zaviyeler Yasası gereğince kapatılan **Hacı Bektaş Veli Türbesi**’nin ziyaretçilere açılması için çalışmalar yapar. Türbe, kapatıldıktan 40 yıl sonra 1964 yılında müze olarak yeniden açılır.(!)

1966’lı yıllarda, Diyanet İşleri Başkanı Elmalı’nın **“Alevilik sönmüştür”** diye basına demeç vermesi ve Muğla’nın Ortaca ilçesinin bir orman köyü olan Kızılyurt’da beş Nurcu yobazın, Fevziye köyü’nden özürlü bir Alevi kadına, kocası Rıza Özdemir’i ağaca bağlayarak tecavüz

* Dernek çalışmalarını 7 yıl kadar sürdürür ve 1970 yılında kapanır.

etmeleri Aleviler arasında büyük tepkilere yol açar. Bu dönemde Abidin Özgünay, “Cem Dergi”sini, Doğan Kılıç, Ehlibeyt Yolu Gazetesi’ni yayın hayatına sokar.

Bu gelişmelerden hız alan ve etkilenen parti kurma fikri 7 Ekim 1966 günü gerçeğe dönüşür. Çorum / Alaca, Dedekargın nüfusuna kayıtlı 1904 doğumlu emekli general Tahsin Berkman’ın başkanlığında; ortasında arslan, etrafında oniki yıldız bulunan parti amblemiyle Birlik Partisi kurulur. Genel Sekreterliğini Cemal Özbey’in yaptığı Birlik Partisi’nin o günkü diğer kurucularının isimleri şöyledir: Hüseyin Günalp, Tahsin Tosun Sevinç, Feyzullah Ulusoy, Selim Delikanlı, Mustafa Gerger, Mehmet Güner, Mehmet Ali Eğeli, Hüseyin Erkanlı, Faruk Ergünsoy, Mustafa Topal, Hüseyin Eren, Arif Keman Eroğlu, İbrahim Zerze, Hüseyin Dedekargınlı.

Parti hızla örgütlenir. Örgütlenmede Cem Dergisi etkin rol oynar. İnönü’nün damadı Metin Toker’in sahibi olduğu Akis Dergisi, “**Bir mezhep bir parti kuruyor!..**” başlığıyla kapak yaptığı haberinde, gizli sırları ifşa ediyor havası vererek, parti ile Cem Dergisi arasındaki ilişkiye ve Alevilerin partileşmesine dikkati çeken bir yazı yayınlayıp bazı makamların kulağını bukercesine olayı jurnal etmeye kal-kar. Ve Cem’den ağır bir yanıt alır... İlerleyen süreçte, Cem Dergisi’nin, parti başkanı Emekli General Berkman’la ilgili bir değerlendirme yazısı üzerine, Berkman parti başkanlığından düşürülür. Bu arada partiye giren Ankara Milletvekili Hüseyin Balan Kurucu Genel Kurul tarafından Genel Başkanlığa getirilir.

12 Ekim 1969 seçimlerine katılan Birlik Partisi'nden Ankara'dan Hüseyin Balan, İstanbul'dan Haydar Özdemir, Çorum'dan Kazım Ulusoy, Amasya'dan Ali Naki Ulusoy, Tokat'tan Yusuf Ulusoy, Malatya'dan Sami İlhan, Sivas'tan Mustafa Timisi ve Hüseyin Çınar Milletvekili seçilerek parlemontaya girer. Seçimden iki ay kadar sonra Birlik Partisi'nin Malatya Milletvekili Sami İlhan vefat eder. Partinin seçimler sonrasında Abidin Özgünay başkanlığında yaptığı ilk kongrede Mustafa Timisi Genel başkanlığa getirilir.

1969 seçimlerinden A.P. birinci parti olarak çıkmıştır. Süleyman Demirel'in başkanı bulunduğu Adalet Partisi Hükümeti kurar. Demirel'in kurduğu AP hükümetine güven oylamasında BP'den beş Milletvekili olumlu oy verirler. Bunun üzerine Birlik Partisi Merkez organları olağanüstü toplanarak, AP hükümetine güvenoyu veren Hüseyin Balan, Kazım Ulusoy, Ali Naki Ulusoy, Yusuf Ulusoy ve Hüseyin Çınar'ı parti disiplin kuruluna sevk eder. Bu Milletvekilleri alınan kararla partiden ihraç edilirler... Bir sonraki seçime kadar kendi yaralarını sarmaya çalışan Birlik Partisi 14 Ekim 1973 genel seçimlerine bu şartlarda girer. Bu kez sadece parti genel başkanı Mustafa Timisi seçilebilir. Daha sonra 5 Haziran 1977 seçimlerine kadar geçen sürede, Mustafa Timisi'nin ve çevresindeki bir avuç insanın gayretleri Birlik Partisi'ni eski günlerine ve gücüne ulaştırmaya yetmez. 1977 seçimlerinde parti Milletvekili çıkaramaz. BP oyları büyük ölçüde erir... 1980'e kadar tabelasını indirmeyen, bir ara adına Türkiye sözcüğünü de ekleyen

“Türkiye Birlik Partisi”, partiye iltihak eden Tunceli Milletvekili Ali Haydar Veziroğlu ve yayına soktuğu “Yurtsever Birlik” gazetesıyla toparlanmaya çalışırsa da, 12 Eylül 1980 Askeri darbesinden sonra bütün partiler gibi kapatılır.

Alevi örgütlülüğü, dernekleşme faaliyetleriyle gündemde kalmaya devam eder. Bunlardan dikkati çeken iki örgüt hakkında kısaca bilgi vermek isterim. Bunlar, **Karacaahmet** ve **Şahkulu** dernekleridir.

KARACAAHMET DERNEĞİ

1969’da, Ahmet Özdemir, Abdullah Kasım Elhan, A. Şükrü Alptekin, Cuma Çalık, Sadık Balcıoğlu, Yakup Coşkun, Adil Ali Atalay, Mehmet Başaran, Mehmet Yaman ve Seyit Yılmazkaya tarafından kurulup faaliyete başlamıştır. Türbenin yeni binasının yapımı sırasında Refah Partili İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın inşaatı yıktırması üzerine dernek yönetimiyle belediye karşı karşıya gelmiştir. Yeni ilave kısımlar tekrar yapıpıp tamamlanarak hizmete sokulmuştur. Bu arada Arif Sağ’ın başkanlığında 123 kişiden oluşan Karacaahmet Vakfı 26.10.1995 günü kurulmuştur. Halen her iki örgüt de faaliyetlerini sürdürmektedirler...

ŞAHKULU DERNEĞİ

1985’de Hasan Işık, Hıdır Lüle, Hüseyin Ekici, Mehmet Başaran, Mehmet Yılmazkaya, Muharrem Taşdemir ve Turhan Kaplan tarafından kurulmuştur. Harap olan eski yapılar onarılmış, ilave yeni binalar yapılarak modernize edilmiş, çevre düzenlemesiyle güzel bir görünüm kazanmıştır. 1994 yılında bir de vakıf kurulmuş ve külliyeinin sorumluluğunu bu vakıf 10 yıllığına Bakanlar Kurulu kararıyla üstlenmiştir. Semahanede belli günlerde Cem yapılmaktadır. Kesilen kurbanlarla halka lokma dağıtılır.

Şimdi, gene kaldığımız yerden devam edelim;

Yurtseverler Birliği Dernekleri’nin bir araya gelmesiyle oluşacak **“Demokratik Yurtseverler Birliği Federasyonu”** için hazırlık çalışmaları devam ediyordu. Bunun için Almanya’nın değişik kentlerinde toplantılar organize ediyorduk. Bu toplantılarımızdan biri de Hamm örgütümüzde yapıldı. Toplantıya Hamburg’dan ben, Ahmet Çelik ve Mehmet Ali Soysüren katılmıştık. Toplantıya katılanlar arasında Ali Haydar Celasun’da vardı. Celasun’la ilk kez orada tanışmıştım. Toplantının konusu, kurulacak federasyonun yönetiminin kimlerden oluşacağı, başkanlığa kimin getirileceği idi. Başkanlık için Süleyman Cem ve İsmail Elçioğlu arasında gizli bir yarış vardı. Toplantı anında bir ara İsmail Elçioğlu bizlere hitaben; **“Bize müsaade edin, Süleyman Cem’le 15 dakika bir görüşeyim!”** dedi. Ben müdahale ettim, **“Burada gizli yapılacak bir görüşme kitle**

üzerinde güvensizlik yaratır, bizim birbirimizden gizli hiçbir şeyimizde yoktur.” dedim. Bu çıkışı yaparken Ali Haydar Celasun da dikkatle beni izliyordu. Biraz sonra toplantıya ara verildiğinde yanıma gelerek benimle tanıştı ve tavrımın doğru olduğuna işaret ederek bana dedi ki; **“Bunların başkanlık yarışı bu harekete zarar verir.”** Diğer yandan İsmail Elçioğlu da, Süleyman Cem de Türkiye’de 1977 genel seçimlerinde Birlik Partisi’nden Milletvekili adayı olmuşlardı.

Bizim federasyon oluşumuz öncesi bu tür toplantı ve çalışmalarımız bir anlamda yeni oluşacak yapı için **“nabız yoklama”** turları idi. Nihayet hazırlıklar tamamlandı. Kurultay günü geldi... 1980 yılı başlarında gerçekleşen bu birleşme ve güç oluşturma kurultayının divan başkanlığını Ali Haydar Celasun yapıyordu. Toplantı öncesinde alınmış karar gereğince, Kurultaya katılacak herkesten beş Mark giriş ücreti alınacaktı. Bunun için kurultay salonun giriş kapısında, Berlin örgütünden Ahmet Doğan ve arkadaşlarına görev verilmişti. Kongre başladıktan kısa bir süre sonra salonun giriş kapısında bir itiş kakış başladı. Kargaşanın, İsmail Elçioğlu’nun eşi ile birlikte gelen dört akrabasının kendilerinden istenen giriş ücretini vermek istememelerinden doğduğu anlaşılıyordu. Kapıdaki kargaşayı gören bir bayan, salondaki İsmail Elçioğlu’nu dışarı çağırıyor; Elçioğlu’da kapıdaki Ahmet Doğan’a; **“O benim eşim, öbürleri de onun misafirleri. Sen nasıl onlardan para istersin!..”** diye hiddetle bağırıp çağırıyor... Bunun üzerine Ahmet Doğan da; **“Senin eşin olduğunu bilmiyordum, bilsem dahi bir şey değişmezdi; çünkü bu kararı sizler aldınız! Ben de aldı-**

ğmız kararı uyguluyorum!” diye cevap veriyordu. Bu karşılıklı sözler üzerine olay daha da tırmandı ve kavgaya dönüştü. München delegelerinden biri Elçioğlu’na bağırarak **“Beş Mark için niye böyle yapıyorsun ayıp değil mi?..”** deyince, Elçioğlu o delegenin üzerine yürüdü. Olay daha da alevlendi. Salonda yaşanan bu gerginlik ve tatsızlıklar üzerine Ali Asker Aslan mikrofonu alıp, sert bir tavırla olayı çıkaranlara çıkıştı. Salondakileri, kışkırtma ve provakasyona gelmemeleri için sert bir üslupla uyardı. Bir müddet sonra ortalık sakinleşti.. Daha sonra anlaşıldı ki Elçioğlu’nun eşi ile birlikte salona gelenler **“Halkın Kurtuluşu”** Berlin örgütü üyeleriymiş. Giriş ücretini bahane ederek kongreyi provoke etmek istemişler... Ali Asker Aslan’ın uyarıları böylece isabet kaydetmiş oluyordu. Sonuçta kurtlay yapıldı. Süleyman Cem’le İsmail Elçioğlu federasyon genel başkanlığı için aday oldular. Yapılan seçimler sonucu Genel Başkanlığa Süleyman Cem, Genel Sekreterliğe Hanifi Erdoğan, Genel Saymanlığa Halis Tosun, Eğitim Sekreterliğine İsmail Elçioğlu, Kültür Sekreterliğine Ali Öğüt, Denetim Kurulu başkanlığına Musa Kömürcü, Disiplin Kurulu Başkanlığına da Mahmut Akan seçildiler.

Federasyon yönetimine seçilen arkadaşların isimleri ise şöyle idi:

Güla Çelik, Cemal Aydın, Dursun Şahin, Ali Duran Gülçiçek Disiplin Kurulu asıl üyeliğine, Ali Asker Şah, Ali Koca, Öznur Demirtaş Disiplin Kurulu yedek üyeliğine seçildiler.

Yurtseverler Birliği Federasyonu’na bağlı derneklerin

üye yapısı, genel olarak işçilere dayanıyordu. Gençlikle ilişkilerimiz çok fazla değildi. Fakat bizler de 1980'li yıllarda işçi olmamıza rağmen genç sayılıyorduk. Yani hemen hemen birinci kuşaktık. O günkü şartlar içinde federasyona bağlı derneklerin sayısı 30 idi. Üye toplamı 4000'e yakındı. Federasyon çatısı altında çok çeşitli etkinlikler yapıyorduk. Toplantılarımız hayli kalabalık geçiyordu. Federasyon tarafından finanse edilen ve Ali Haydar Celasun tarafından hazırlanıp gösterime sunulan **"Türkiye Gerçeğinde Kerbela Tiyatrosu"** bu etkinliklerimizden biriydi. **"Maraş Katliamı"**nı konu eden bu oyun, Berlin örgütümüzün 32 kişilik oyuncu kadrosuyla Almanya'nın bir çok kentinde sahnelenmişti. Genel olarak toplantılarımızda, Almanya'da çalışan işçilerin sorunları; dil, kültür, inanç meseleleri, basın-yayın ve diğer örgütlenme sorunlarımız tartışılırdı. Bu sorunlara kendimizce çözümler arar idik. Örneğin sorunlardan birisi Köln radyosunda yayınlanan Türkçe yayınlardı.

Bu radyo, özellikle Ramazan ayında tek taraflı -tıpkı Türkiye'deki gibi- yayınlar yapıyor, inanç konusunda tek yanlı yayına öncelik verdiği için Alevi yurttaşlarımızı üzüyordu. Örgüt olarak bu konunun üzerine gittik. Bu çabalarımız sonucu ilk kez Almanya'da 1981 Muharrem ayında radyo, **"Kerbela - Alevilik"** konularını işleyen yayınlar yapmaya başladı. Bu programda Alevilerin Muharrem ayında oruç tuttuklarını, matem yaptıklarını, İslamiyetin doğuşundan Kerbela vakasına kadar ki olayları, gelişmeleri kamuoyuna duyurdu. Bu yayınlarda zaman zaman Alevi değişlerine de yer verildi. Böylece Türkiye'de yıllardır tek yanlı yürütülen ve zorla dayatılan yayıncılık anlayışını Al-

**TÜRKİYE
GERÇEĞİNDE**

KERBELA

TÜRKİYELİ YURTSEVERLER
FEDERASYONU
1. MAYIS İŞÇİ TİYATROSU
BERLİN

AVRUPA

TÜRKİYELİ YURTSEVERLER

**BİRLİĞİ
FEDERASYONU**

Çağdaş tarihimizin acı
gerçeğini sergileyen oyun

**K.MARAŞ — ÇORUM
SOY KIRIMI**

**TARANTEL Salonlarında
U-BAHN Karl-Marxstr 131
1 BERLİN 44**

Tel.: T.AB. 693 98 83

manya'da kırdık. Alevilik, inancı kültürü ve müziğiyle radyolarda yer bulmaya başladı.

Komiteye seçilenler; Halis Tosun, Musa Şen, Cemal Ömür, Abidin Aksu

Bir diğer girişimimiz, “**Langenscheidt**” firması tarafından yayınlanan Türkçe-Almanca sözlükle ilgiliydi. Bu sözlüğün Almanca bölümünün 139. sayfasında “**Blutschande**” sözcüğü, Türkçe açıklamasında “**yakın akrabalarıyla zina, kızılbaşlık**” diye yazılmıştı. Bu konuyu federasyonun yönetim kurulunda ele aldık. Firmayı mahkemeye vermek için komite oluşturarak Cemal Ömür, Musa Şen, Abidin Aksu ve Halis Tosun’u görevlendirdik. Komite olarak avukat tutma yetkisini Abidin Aksu’ya bıraktık. Onun önerisiyle davayı Bremen’de SPD Milletvekili Dr. Waldermar Klischies’e verdik. Bu girişimizden dolayı firma bizden özür diledi ve bizi haklı buldu. Bu kelimenin Türkçe karşılığının Prof. Fuat Köprülü’ye dayandırıldığını söyleyen firma; yayınladığı sözlüğün yeni baskılarında bu ifadeyi değiştireceğini kabul etti. Biz bununla yetinmek istemiyorduk ve bu davayı uluslararası mahkemeye kadar

Alevi Kimliğiyle Yaşamak

Langenscheidt

Langenscheidt KG, Grenzstraße 29/30, 1000 Berlin 62

Herrn

Dr. Waldemar Klischies

Am Dobben

2800 Bremen 1

Langenscheidt KG
Berlin, München, Wien, Zürich

Ihre Nachricht/Item-Zeichen

Unsere Zeichen DrWa/Sa

Dat. 30. 10. 1981

Betr.: Taschenwörterbuch Deutsch-Türkisch

Sehr geehrter Herr Dr. Klischies,

wir bestätigen dankend den Empfang Ihres Schreibens vom 28. Oktober mit einem Ausschnitt aus dem Weser-Kurier betitelt "Diskriminierung im Wörterbuch". Wie Sie wissen, haben wir uns den damaligen Hinweis auf die Übersetzung des Stichwortes "Blutschande" mit "kısılbaşlık" zu eigen gemacht und haben die Übersetzung "kısılbaşlık" aus unserem Wörterbuch gestrichen. Wir glaubten, damit den Wünschen der türkischen Minderheit der Aleviten Rechnung getragen zu haben.

Wie wir hören, ist Herr Prof. Köprülü inzwischen verstorben.

Durch die Streichung des Wortes ist für das Lektorat der Vorgang abgeschlossen. Wir leiten jetzt Ihre Schreiben und die etwaige Stellungnahme von Prof. Steuerwald an unsere Geschäftsleitung und an unsere Rechtsabteilung weiter.

Mit freundlichen Grüßen
LANGENSCHIEDT KG

Lektorat

D. Wende

Hausanschrift: Grenzstraße 29/30, 1000 Berlin 62
Telefon: (030) 784 5021

Bankkonto: Dresdner Bank AG Berlin (BLZ 100 730 00) 6529 107
Postcheck: Berlin West (BLZ 103 100 10) 4707 108

Langenscheidt firmasının daha sonraki baskılarda bu kelimeyi çıkacaklarını bildiren özür mektubu

götürmek, kamuoyu yaratmak istiyorduk. Komite olarak aldığımız karar gereği Alman Prof. kaçırılacaktı. Konu böylece bütün basın ve yayında yer alacak, haklı davamızdan ve iftiradan tüm kamuoyu böylece haberdar olacaktı... Berlin'de yaptığımız toplantıda bu kararımızı federasyon yönetim kuruluna açıkladık. Fakat, başkan Süleyman Cem'in; Almanya'da yeni örgütlü olduğumuzu, kamuoyu önünde bizi terör örgütü olarak lanse edecekleri endişesini taşıdığını söylemesi üzerine bundan vazgeçtik. Bir diğer talebimiz ise basılmış tüm sözlüklerin toplatılmasıydı. Daha sonra konuyu görüşüp mevcut sonuçla yetindik.

O dönemde hatırladığım başka bir etkinliğimizde, 14-16 Kasım 1980 tarihinde İFA tarafından Frankfurt'ta Ma-uloff / Taunus kasabasında yapılan, farklı uluslardan ve halklardan, federasyon düzeyinde örgütlerin katıldığı, bizim de iştirak ettiğimiz bir toplantı idi. Toplantının konusu, Almanya'ya gelmiş farklı ulusların göçmen işçilerinin ve halkların özlük sorunları idi. Bu toplantıya Türkiye, Portekiz, İspanya, Hindistan, İtalya, Kore, Yunanistan gibi ülkelerden gelip Almanya'da örgütlenmiş çeşitli kuruluşlar katıldılar. Biz bu toplantıda, Almanya'da bulunan Alevi sayısının 350-400 bin olduğunun kayda geçirilmesini istedik... Toplantıya katılan kuruluşlardan DGB (Alman Sendikalar Birliği), daha sonra yaptırdığı ve kendi dergilerinde yayınladığı araştırmada, Almanya'da yaşayan Alevi İnançlı yurttaşların sayısını 250 bin olarak açıklamıştı.

Toplantıya Türkiye'li örgütler adına Cuma Yağmur, Turgut Yüksek, Yasemin Yüksek, Fuad Saka, Mustafa Taş,

Mehmet Mete, Yaşar Aslan, Süleyman Cem, Halis Tosun, Muharrem Özsöz, Nevin Bayram, Ulvi Arslan, Hasan Taşkale, Süleyman Ateş, Ömer Tuku, Mustafa Köseoğlu, Abubekir Saydam, Sertaç Bucak, Gülşen İletmiş, Zekiye Aşkın, Portekiz'den Manuel Nascimento, Ana Maria de Cruz, Maria Julieta, Manuel Pires, İspanya'dan Manuel Romano, Jesus Garcia, Carlos Mateu, Hindistan'dan Punnakattu, George Kutty, Gracey Kattil, İtalya'dan Giovanni Cumbo, Vincenzo Armiento, Carolina Castagnoli, Antonio Furlanello, Ferro, Calogero, Filippo Vullo, Carmelo Vullo, Kore'den Mi-Ja Chun, Hyang-Za Bünger, Sunwhan Lie, Young Bin Lie, Yunanistan'dan Charalambos Kefalides, Artemis Roufogalis, Gregor Zarkadas, IAF'den Marlies İbrahim-Knoke, Judith Wilka, Sabine Kriechhammer-Yağmur, Bettina Schaper, Eugenio Munoz del Rio, Claudia Munoz del Rio, Alman Sosyal-Çalışma Bakanlığından Werner Siebenpfeiffer, DGB Başkanı Karl-Heinz Goebels, Köln Radyosundan Ulya Ücer, Bayern TV'den Manuel Moral, Julio Montalvillo, Güney Almanya TV, Katolik Kilisesi Temsilcisi Herbert Spaich, Herbert Leuninger, Yabancılar Meslek dairesinden Ruth Pfriem, Kiliseler Birliğinden Jürgen Micksch, Regine Wolfart, Renate Biernath.

Federasyonumuz Alman kiliseleriyle de iyi ilişkiler içindeydi. Hamburg Evangelische Kilisesi geleneksel olarak, farklı bölgelerde iki yılda bir şenlikler düzenliyordu. Hamburg'da yapılan şenliğin resmi davetlisiydik. Federasyon olarak şenlikte bir de stand açmıştık. Genel Başkan olarak

Süleyman Cem'e de konuşma hakkı verilmişti. O sıralarda, İran Şahı Rıza Şah Pehlevi tarafından Hamburg da, Alster kenarında yaptırılan cami ve kültür binasında çalışan İranlılar bizlerle ilişki kurmak istediler. Birkaç kez görüştük. O dönemlerde yazar Anton Yasfediel'le de tanıştık. İran'da Humeyni rejimi ve "Şii şeriatı" egemendi. Humeyni, kendisini eleştiren sol grupları dinsiz olarak suçluyor, haklarını da ölüm fermanları veriyordu. Gördük ki, Türkiye'li şeriatçı kesimler oralarda onlarla içli dışlı olmuşlar... Durumu böylece görüp tesbit ettikten sonra bu kapıyı kapattık. Ne İran şeriatı ne Türk şeriatı bizim işimiz ve yolumuz olamazdı... Federasyon olarak kendi gücümüze dayanmalı, bağımsız kültürel bir örgütlenme olarak yolumuza devam etmeliydik.. Ve öyle yaptık. İnancımızdan güç alan gayret ve çabalarımızla her geçen gün daha da etkinleştik..

Zaman zaman, yıllardır emek verip içinde yer aldığımız, sözüm ona bizim solcu örgütlerimizden tepkiler alıyorduk. Çeşitli solcu kuruluşlar ve sol fraksiyonlara bağlı militan insanlar sabah akşam bize saldırıyorlar, hareketimizin gericiliği, mezhepciliği hortlattığını söyleyip duruyorlardı... Yazık ki, bunları söyleyenlerin çoğu da Alevi idi. Kendi inançlarına, kültürlerine yabancılaşan bu kişiler, bizlere düşmanca tavırlar sergiliyorlardı. Zaten, faşist ve gericici örgütlerinin bizim yapımıza nasıl baktıklarını biliyorduk. Onların anladığı ve anlattığı manada solcu olmaya zaten niyetimiz yoktu.

Sayın Süleyman Cem ve İsmail Elçioğlu arasındaki başkanlık mücadelesi örgütlerimizin alt birimlerine kadar

yansıdı adeta. Ben ve benim gibi tarafsız davranan arkadaşların gayretleri sonucu, München de yaptığımız ikinci olağan kurultayımızda, Süleyman Cem'in adaylıktan çekilmesiyle, başkanlık yarışı İsmail Elçioğlu ile öğretmen Ali Asker Aslan arasında yapılacaktı. Oylamada Ali Asker Aslan başkanlığa seçildi. Ben, gene genel sayman seçilmiştim. Ali Asker Aslan, Halkçı Devrimci Birliği Federasyonu'nun genel sekreterliğini de yapmıştı. Örgütlenme alanında deneyim sahibiydi. Kendisiyle olan ikili ilişkilerim sonucu HDF'den istifa edip Berlin Yurtseverler Birliği'nin üyesi olmuştu. Böylelikle, Federasyonda hep gündemde olan başkanlık sorununu çözmüş olduk. Ta ki 1990 yılında adını "Anadolu Aleviler Birliği" koyuncaya kadar.

10-11 Nisan 1982 tarihlerinde Münih'te yapılan DYBF 3. Genel Kurulu'nda Federasyon Organlarına seçilen üyelerin adları şöyledir:

Federasyon Başkanı: Ali Asker Aslan

Genel Sekreter: Alişan Kumaş

Sayman: Halis Tosun

Eğitim Sekreteri: Ahmet Kömürcü

Kurul Üyeleri: Meryem Soysüren, M. Ali Soysüren, Orhan Göktaş, Zehra İnci, Cafer Demirtaş, Kemal Karaaslan, Fetih Savaşçı, Hıdır Ünver, Mahmut Akan, Kazım Erdoğan, Kemter.

Disiplin Kurulu üyeleri: Süleyman Cem, Hayrı Akıl, Mustafa Budak, Musa Kömürcü, Sait Eğin.

Yedek Üyeler: Mehmet Çiçek, Hakkı Arabul, Sabri Acer.

Denetleme Kurulu: Abidin Aksu, Öznur Demirtaş, Süleyman Gündoğdu, Hacı Akbaba, Salih İnci.

Yedek üyeler: Şinasi Adıyaman, İsmet Kök, Nebi Benli.

Tekrar Hamburg'daki çalışmalarımıza dönmek istiyorum: Alevilerin de, diğer inanç topluluklarının da çoğu, ülkelerinde şehir yüzü görmeden kendilerini Avrupa'nın sanayileşmiş şehirlerinin ortasında bulmuşlardı. Çok farklı kültürlerle ve inançlarla karşılaştılar. Hatta Türkiye'den gelen Aleviler, kendi aralarında dahi bölgesel farklılıklar taşıdıklarını Almanya'da keşfettiler... Hamburg'da Yurtseverler Barış Birliği'nde bir araya gelmemizin ana unsurlarından biri de Alevi oluşumuzdu. Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi Cumhuriyet döneminde de Alevi varlığının hiçe sayıldığını, ibadetlerini yapabilecek mekanları dahi olmadığını, yapılan cem törenlerinde devletin güvenlik güçlerinin başkısına uğramamak için dışarıya gözcüler koyup nöbet tutulduğunu, Aleviler bizzat yaşayarak görmüşlerdi. Böyle bir süreçten gelen Alevilerin, Avrupa'da inançlara tanınan özgürlüklerden yararlanmak ve bu konuyu örgütlenmek isteyeceği aşikardı. Öyle de oldu...

Ancak, örgüt üyelerimizin çoğunluğu politik değillerdi. Provokasyonlara çok çabuk gelebiliyorlardı. Bütün tarafsızlığımıza rağmen çalışmalarımızda bölgencilikle itham

edilebiliyorduk. Örneğin, Başkan Tunceli’li ise, dernek Tuncelilerin Derneği damgasını yiyebiliyor, Tunceliler ise, dernek başkanının Pülümürlü olmasına bakıp derneğe Pülümürlülerin derneği damgasını vurabiliyordu. Üçüncü kurultayımızda bu ön yargıları yenelim diye Sivas’lı Cemal Ömür’ü Dernek Başkanlığına getirmemiz bile fayda etmemişti. Bu sefer de dernek Sivaslıların derneği damgasını yemişti. Yani bir türlü feodal düşüncelerden kurtulamıyorduk...

Örgütümüzün ilk kuruluş kurultayından kısa bir zaman sonra, ozan Rıza Aslandoğan ve Zamani Akyıldız’ın katıldıkları Pir Sultan Abdal gecesi düzenleyerek, hem örgütümüzün amaçlarını, hem de Pir Sultan Abdal’ı anlatmaya çalıştım. Pir Sultan Abdal üzerine o gün için sunduğum kısa konuşmamı aynen aktarıyorum:

“Pir Sultan Abdal’ın yaşamı üzerine kesin bir bilgi yoktur. Şiirlerinden öğrenildiğine göre Sivas’ın Banaz köyünde yaşayan Pir Sultan’ın asıl adı “Haydar”dır. 16. yüzyılda yaşayan Pir Sultan 7 yıl boyunca, Hacı Bektaş Veli dergahında hizmet gören, çile çeken, nefsinin terbiye eden erenlerle birlikte olmuş... Alevi-Bektaşî edebiyatının en büyük şairi Pir Sultan’dır. Halk dili ve edebiyatı ile beslenen kusursuz söyleyişi, belirli bir inancın insani yanını vurgulayan dünya görüşü ve lirizmi ile günümüzde de yaşamını sürdüren bir halk ozanıdır. Pir Sultan, ezilen halkın safında yerini almış, halkın kavgasını vermiş, baskı ve zulüme karşı İmam Hüseyin gibi boyun eğmemiş, halkın dili, gözü ve kulağı olmuştur.”

GECEYE FOLKLORÇILAR YÖRESEL
OYUNLARI İLE RENK KATTILAR

HALK OZANLARI TÜRKÜLER SÖYLEDİLER

Hamburg'daki Pir Sultan Abdal Gecesi'ne Almanlarda

büyük ilgi gösterdi

Hamburg (Kaya Karaca)

HAMBURG Baş ve Biflik Derne-
ğince düzenlenen Pir Sultan gecesi
Türk ve Alman konuklar tarafından
büyük bir ilgi ile izlenmiştir.

Çok sayıda sanatseverin katıldığı gecede
Dr. Nurettin Şahin Pir Sultan ve Yunus Emre
gibi halk ozanlarını tanıtıcı bir konuşma
yapmış ve eşyalarından örnekler sunmuş-
tur.

Birlik Başkanı Halis Tosun'un konuş-
masıyla açılan sanat gecesinde halk ozanları
türküler okumuştur. Geceye katılan folk-
lor ekibinin gösterisi ilgi ile izlenmiştir.

Aslında saade şebse diler gütçüye...

1974

Hamburg'daki gece bekçilerinin dilleriyle...

Saz ve davul eşliğinde Halkın oyununu...

YURTSEVERLER BARİŞ BİRLİĞİNİN DÜZENLEDİĞİ

OZANLARIMIZLA BİRÜK

**NESİMİ
ÇİMEN**

GECE Sİ

İSMAİL İPEK

**FEYZULLAH ÇINAR ALİ METİN YOKSULİ
HÜSEYİN ÇIRAKMAN DÜŞKÜNİ**

**YER : HALPBANNOF - MARKTHALLE, de
ADRES : 2.HH.2 KLOSTERWAL 9-21
ZAMAN : 28.6.1980 ÇUMARTESİ. Saat. 17.00
NOT : BİLETLER GİRİŞ, de TEMİN EDİLİR.**

Yaptığımız bu geceden sonra üye sayımız daha da artmaya başlamıştı. Örneğin, 1 Mayıs yürüyüşünde diğer örgütlerden daha kalabalık bir kitleyle katılmıştık.

Feyzullah Çınar, İsmail İpek, Nesimi Çimen, Yoksuli ve Hüseyin Çırakman'ın katıldıkları gecede tam bir ana baba günü yaşanmıştı. O günlere gelindiğinde Malatya, Erzincan, Sivas, Çorum ve son olarak Maraş katliamı yaşanmıştı. Hem ozanlarımız, hem de geceye katılan halkımız çok öfkeliydi. Gece, tam bir deşarj gecesi olmuştu.

Diğer örgütlerimizde olduğu gibi Hamburg örgütümüzde de pekçok faaliyet sürdürüyorduk. Örneğin; Haftada bir gün Av. Mickarel Spielhof'a ücretsiz Hukuk danışmanlığı yaptırıyorduk. Ücretsiz Almanca kursları açıyorduk... Ancak siyasal, sosyal ve kültürel faaliyetlerimizden arzulanan sonuçları alamıyorduk. 12 Eylül 1980 askeri darbesinin anti demokratik uygulamalarının rüzgarları yurt dışında da kendini göstermişti. Örgütlü mücadelede dikkati çekenler vatandaşlıktan atılıyor, yurda girerken göz altına alınıyor, sorgulanıyordu... Bu gelişmeler diğer örgütlerde olduğu gibi bizim örgütümüzde de istifalara yol açmıştı. Bu durum Yurtseverler Birliği'ni kapatılmaya kadar götürdü.

Yurtseverler Barış Birliği Başkanlığımın son yılında Eimsbüttel Belediyesi ve Sozialamt Bölge Muhtarlığı Eğitim Müdürü Hans J. Schwenke, Gençlik Daire Müdürü Percy Luth ve Nüfus Daire Müdürü Karl Lindeman'ın katıldığı ve Alman Kültür Derneği ile birlikte belli başlı sorunlarımızı gündeme getirdiğimiz bir tanışma gecesini düzenledik.

iler,
tıstılar

ları sorunlarını dilliyorlar.

kiz ve İtalyan
ın mini
olu'nun çeşitli
ından

ri suzu-

an çocuklarından oluşturulan folklor ekibi herkeş coşturdu...

Toplantıyı ilgi ile izleyen Alman davetliler, tanışma gecesine katılan Türk ve Alman konuklar kısa zamanda birbirleriyle kaynaşverdi.

Hamburg'da düzenlenen Tanışma Gecesi'ne çok sayıda Türk ve Alman katıldı

HAMBURG.KAYA
KARACA bildiriyor

HAMBURG Eimsbüttel Sosyalist bölge muhtarlığı, çevrede bulunan Türkler için bir tanışma gecesi düzenlemiştir.

Hamburg Yurtseverler Barış Birliği ve Hamburg Eimsbüttel muhtarlığının ortaklaşa düzenledikleri tanışma gecesine çok sayıda Türk ve Alman katılmıştır.

Sporthaus'ta yapılan toplantıda konuşan Eimsbüttel bölgesi muhtarı Dr. Hayan Mumann Zeidewinkel, tanışma gecesinin özelliği üzerinde durmuş, daha sonra Hamburg Yurtseverler Barış Birliği Başkanı Halis Tosun'u mikrofona davet etmiştir.

Dernek Başkanı Tosun ise şöyle konuşmuştur: "Ekmeek parası için vatandan binlerce kilometre uzakta bulunuyoruz. Vatanaşımız en iyi hizmet edecek çağda binlerce gencimiz enerjilerini buralarda tüketmektedir. Her geçen gün bu sorunlara yellerinin eklendiği bir gerçek. Çocuklarımızın eğitimi ile konut ve sağlık sorunu bunların başında geliyor. Eimsbüttel muhtarlığı bu sorunların çözümünde kendilerine yardımcı olmanızı istedikler. Biz de seve seve kabul ettik. Bu nedenle de tüm masrafları Sosyalist tarafından karşılanan, birbirimizi daha yakından

tanımayı ve sorunlarımızı ilgililere toplu olarak iletmeyi amaçlayan bu gecenin düzenlenmesini de bu nedenle üstlendik. Temennimiz odur ki, bu gece amacına ulaşsın, hiç olmazsa bazı sorunlarımız kısa süre içinde çözüme kavuşsun."

Konuşmalardan sonra programın müzik bölümüne geçilmiş, Türk, Alman, Portekiz ve İtalyan çocuklarından oluşan mini folklor ekibi Anadolu'nun çeşitli yörelerinin folklorlarından örnekler sunmuştur. Mini folklor ekibinin gösterisini konuklar büyük bir coşku içinde izlemiştir.

Daha sonra sorunların tartışılmasına geçilmiş, Nüfus Dairesi Müdürü Karl Lindemann, Eğitim Müdürü Hans J. Schwenke, Gençlik Dairesi Müdürü Percy Luth Türk işçilerinin ve ailelerinin karşılaştıkları sorunları büyük bir dikkatle dinlemiştir.

Programın sonunda konuklara Türk mutfağında özel olarak hazırlanmış yemeklerle Türk içkileri sunulmuştur. Alman konuklar Türk yemeklerine hayran kalmışlardır.

Tam bir dostluk havası içinde geçen gece geç saatlere kadar sürmüştür.

Ben, Belediye Başkanı bayan Dr. Neumann Zeidewimkel'den örgütümüz için yer talebinde bulundum. O, **"Yalnız size yer vermemiz doğru olmaz, bölgenizde kültür faaliyetini gösteren derneklerle bir araya gelin, bize bir proje sunun, gereğini yaparız"** dedi. Biz de bölgemizde anlaşıcağımız derneklerle **"Haus Für Alle"** adı altında, çalışması bir buçuk yıl süren bir proje sunduk. Bu projemiz kabul edildi. Kapatılan **Yurtseverler Birliği**'nin bütün mal varlığını ve bürolarını **Haus Für Alle**'ye devrettik.

Ben ve Ali Yıldız bir dönem için bu derneğin yönetimine seçildik. Burada bir çok sosyal faaliyetlerde bulunduk. Turgut Öker'i de sosyal danışman olarak işe aldirttik. Burada, anadil eğitimi, Almanca kursları, sosyal danışmanlık hizmetlerinin yanı sıra kültür çalışmaları ve paneller yapıyordu. Panelin birinde Servet Tanyeli ve İnsan Hakları Derneği Başkanı Akın Birdal da vardı. Konu **"İslam'da Kadın"** idi. Toplantıyı Turgut Öker yönetiyordu. 3 saat süren konuşmalar içinde bir kelime bile Alevilik geçmedi. Her zaman olduğu gibi yine söz hakkı aldım: **"Alevilerin Hz. Muhammed'in kızı Fatıma Ana'ya ne kadar değer verdiklerini, Anadolu'da Alevilerin kadın erkek ayrımı yapmadan ibadet yaptıklarını, birlikte yiyip içtiklerini, birlikte karar verdiklerini, içlerinden biri olarak bunları yaşadığını anlattım ve bunları neden hiç dile getirmiyorsunuz? İslam derken hep Sünnilik aklınıza geliyor?.." dedim. Bu sözlerimin yarattığı etki nedeniyle olsa gerek, konu ile ilgili sohbetimizi Emek Restoran'daki yemekte de devam ettirdik...**

Hamburg'da kurulan **"Türk Veliler Birliğı"**nin yönetiminde de iki yıl görev aldım. Burada da arkadaşlarla birlikte bazı gerici unsurlara karşı mücadele verdik. 12 Eylül'den sonra buraya gönderilen öğretmenler Anadil ve Kültür dersleri yerine özellikle din dersi ağırlıklı eğitim veriyorlardı. Yine Alevilik yok sayılıyordu. Alevi çocuklarını Sünnileştirmeye çalışıyorlardı.

Veliler Birliğı Türkiye'den gelen öğretmenlerle bir tanışma toplantısı yaptı. Bu toplantıya Hamburg Başkonsolosu Ecvet Tezcan, Eğitim Ateşesi ve diğer yetkililerde katılmışlardı. Ben gene burda da söz aldım. Dedim ki: **"Bugüne kadar Türkiye'den gönderilen öğretmenler tarafı seçilerek gönderiliyor. Burada anadil ve kültür dersleri yerine tek tarafı, Sünni ağırlıklı din dersi veriyorlar. Alevi çocuklarını Sünnileştirmeye çalışıyorlar. Bu din ve vicdan özgürlüğüne baskıdır"**

Her taraftan sesler yükseldi. Aleviler de Müslüman değil mi? diye... Ben de Almanya'yı örnek göstererek, dinlerinin bir olmasına rağmen ayrı-ayrı kiliselerin olduğunu, devletin her kiliseden, her inançdan eşit uzaklıkta olduğunu, laikliğin gereğinin de bu olduğunu belirterek; **"devlet özel olarak herhangi bir inanç grubuna bütçe ayıramaz. Her inanç grubu dini giderlerini kendisi karşılar. Laikliğin gereği de budur. Biz Aleviler olarak böylesi bir uygulama istiyoruz."** dedim.

Bu çalışmaların yanısıra okul aile birliğinde de çalışıyordum. Orada da birçok sorunla karşılaştım. Örneğin; pek

Hamburg Veliler Birliği araştırdı, rapor hazırladı Anadilde eğitim şart

Hamburg (Hürriyet)
Hamburg Türk Veliler Birliği (HTVB) tarafından hazırlanan "Hamburg'ta Türk öğrencilerin öğrenim durumunu" konulu raporda, anadilde yapılacak eğitimin, çocukların okullarda gösterecekleri başarı için son derece önemli olduğu belirtildi.

1970'den bu yana Hamburg'te Sonderschule'ye giden Türk çocuklarının sayılarında önemli ölçüde artış olduğuna dikkati çeken raporda, diğer

eyaletlere nazaran bu bölgede anadilde eğitime çok az ilgi gösterildiğine işaret edildi.

Tüm partilere ve kurullara gönderilen raporda verilen rakamlara göre Hamburg'ta okuyan Türk çocuklarının yüzde 46,6'sı Hauptschule'ye, yüzde 22,8'i Realschule'ye, yüzde 4,7'si Gymnasium'a giderken, öğrencilerin yüzde 25,9 bölümük bir kısmının hiçbir diploma elde edemedi okuldan ayrıldıkları açıklandı.

Bunun Türk çocuklarının iki dil öğrenip konuşarak büyümesinden kaynaklandığını ileri süren raporda, çocukların ne Türkçeyi, ne de Almanca'yı doğru düştü öğrendikeleri iddia ediliyor.

Öğrenimde Türk çocuklarına eşit şartlar sağlamak amacı ile okullarda Türk çocuklarına zorunlu ders olarak haftada en az 5 saat Türkçe dersi verilmesi gerektiğini isteyen HTVB, aynı zamanda Hamburg'ta çalışan

Türk öğretmenlerinin sayısının artırılmasının da şart olduğu görüşünü savunuyor. Ancak, bu yöntemlerle çocukların anadillerini öğrenmesini ve okulda başarı gösterebileceğini vurgulayan raporun hazırlayan HTVB yönetim kurulu üyeleri Göktan Küçük, Dr. Esin İleri, Gülsen Demirörs, Mete Duyar, Halis Tosun ve Mehmet Yapağcı ilgili makamlara gönderdikleri rapora verilecek cevabı merakla beklediklerini ifade ettiler.

HTVB'nin yeni yönetim kurulu çalışmaları başladı

“Çocuğun sorunları için telefonla bilgi”

Hamburg ve çevresinde Türk öğrencilerin eğitim sorunlarıyla yakından ilgilenen Hamburg Türk Veliler Birliğinin yeni başkanı Mete Duyar, velileri çocuklarının okul durumlarıyla yakından ilgilenmeye çağırdı.

HAMBURG, (Hürriyet)

Dört yıldan beri Türk çocuklarının eğitim sorunlarıyla yakından ilgilenen Hamburg Türk Veliler Birliğinin (HTVB) yeni seçilen yönetim kurulu çalışmalara başladı.

Bir süre önce yapılan genel kurul toplantısında görev alan **Mete Duyar** (Başkan), **Nermin Yilmaztürk** (Başkanvekili), **Betül Özel** (Sayman), **Azmi Akgül** (Sekreter) ile **Halis Tosun**, **Ahmet Koç**, **Gökten Küçük** ve **Nihat Ercan** (Asil üyeler) ilk yönetim kurulu toplantısını yaptılar.

Eğitim sorunun halen kana-

yan bir yara olduğunu söyleyen, yeni Başkan **Mete Duyar**, Türk velileri çocuklarının okul durumları ile yakından ilgilenmeye çağırdı. HTVB'nin bürosunda devamlı görev yapan öğretmenler **Nihat Ercan** ve **Sabine Rother**'in velilere eğitim konusunda danışmanlık yaptıklarına işaret eden Mete Duyar, “Alman okul sistemi Türkiye’dekinden çok farklı ve karışık. Bu nedenden velilere ve öğrencilere tavsiyemiz, en ufak bir soruları bile varsa 060/382311 nolu telefon-
dan bize başvurup, bilgi alsınlar” dedi.

çok aile kız çocuklarını okul gezilerine ve yüzme derslerine göndermiyordu. Çocuklarını buralara gönderenlere de; onların Almanlar'dan farkları yok diyorlardı. "Onlar kim?" diye sorduğumuzda da "Onlar Aleviler!" yanıtını alıyorduk. Bu olup bitenleri örgütlerde çalışan Alevilere anlatıyordum. Fakat duymazlıktan geliyorlardı.

Yurtseverler Birliği'nin kapandığı 1984 yılında Şinasi Koç Dede Hamburg'a, Mahmut Yılmaz'a misafir olarak gelmişti. Benimle tanışmak istediği haberi üzerine eve davet ettim.

Dede Şinasi Koç, Mahmut Yılmaz, Rıza Şahin, Cemel Ömür, Hasan Geyik, sanatçı Aziz Şimşek

O gece bazı sorunları birlikte tartıştık. O da Yurtseverler Birliği'nin kapanmasına çok üzülmüştü. Ben kendisine özellikle Alevi-Sünni ayrımı yapmadan açıkta tutacağımız bir salonda cem için Dede'lik yapıp yapmayacağını sordum. Memnuniyetle kabul etti. Benim ve Rıza Şahin'in gayreti ile bir hafta sonra Mumelmanns Berg Gesamtschulk Salonu'nda yaklaşık 600 kişinin katılımı ile cem bağladık. Cem esnasında, Komkar Başkanlığını yapan Hasan Kılavuz birkaç arkadaşı ile Cem'e geldiler. Kürt mücadelesine dair bir metni okumak istediler. Şinasi Koç Dede, kendilerine; **"Siz böyle bir metni bugüne kadar camiye taşımadınız, peki neden şimdi Cem'e taşıyorsunuz?.. Bugüne kadar hep Dede'lere karşı çıktınız, neden cami hocalarına karşı çıkmadınız?.."** diye karşı çıktı. Aslında Hasan Kılavuz da Dede çocuğuydu ve Cem'i terk edip gittiler.. Tarihin cilvesine bakın ki Hasan Kılavuz 1996-97-98 yıllarında kurulan Alevi Kültür Merkezi'nin Başkanlığını yaptı. Şimdi ise dedelik yapıyor. Çalışma hayatında başarılar diliyorum.

16 Haziran 1986 tarihinde aşağıdaki 48 kişilik grup ile SDD **"Sosyal Demokrat Derneği"** ni kurduk.

Cemal Altun
Ali Altundağ
Peruze Altundağ
Prof. Dr. Hakkı Keskin
Döne Bağdaş
Hasan Bağdaş
Dr. Muvakkar Özensel

Halis Tosun
Demir Ali Kurtuldu
Ali Erder
Salih Durmuş
Hasan Hüseyin Gül
Metin Gül
Halil İzmirli

Ahmet Avcı
Dr. Harun Gümrükcü
Hilmi Aygün
Makbule Gezen
Sevinç Tunca
Halil Çağmak
Nazım Çıtak
Mete Duyar
Cengiz Yağlı
Zülfü Çoban
Ali Damcı
İlhan Tunca
Mustafa Dere
Gülümseme Demircan
Niyazi Demircan
Hüseyin Yavuz
Ahmet Demiray

Cemil Kalçek
Mustafa Tekin
Metin Talip
Erdal Okçun
Ursula Mihci Yazgan
Şahin Okçuoğlu
Sırrı Özçelik
Hasan Hüsnü Özen
Elke Özhan
Şevki Özhan
Veli Taşdelen
Veysi Uygun
Abdullah Varol
Hüseyin Varol
İmam Yavuz
İhsan Yıldız
Y. Çalkavur Duyar

Başkanlığa Ali Altundağ seçildi. Ben de yönetim kuruluna girmiştım. Birinci yılda derneğin yeri yoktu. Toplantılarımızı değişik yerlerde ve özellikle Hüseyin Yavuz'un sosyal danışman olarak çalıştığı Wir International Zentrum'da yapıyorduk.

25 Nisan 1987 de Audi-Max da 800 kişinin katıldığı ve Hakkı Keskin'in önerisiyle benim de Berlin'e giderek izlediğim, Çetin İpekkaya'nın yönettiği **"Pir Sultan"** oyunu sahnelendi. O yıl yaptığımız SDD Kongresinde ben başkanlığa, Hüseyin Yıldız genel sekreterliğe, Rıza Cömert, Ali Altundağ, Mustafa Dere, Hasan Hüseyin Gül, Yücel

Tiyatrom

28 Kişilik Dev Kadrosuyla

PİR SULTAN

Yazan/Yöneten
Autor/Regie

Çetin İpekkaya

Müzik

Tahsin İncirci

Tarih/Zeit
25. Nisan 1987
Cumartesi, Saat 19.00
25. April 1987
Samstag, um 19.00 Uhr

Giriş/Eintritt:
15.00 DM

Düzenleyen: Türk Sosyal Demokratlar Derneği
Veranstalter: Türkische Sozialdemokraten
Vereinsstraße 26, 2000 Hamburg 6

AUDI-MAX VON-MELLE-PARK 4

Am S-Bahnhof Dammtor

İRTİBAT BÜROLARI:

Bergedorf 724 06 52, Billstedt 655 31 74, Altona 39 53 16, Eimsbüttel 410 66 37

BILGI VERDİLER 200'e davetlinin katıldığı TGB binasının açılış töreninde Prof. Hakkı Keskin (sağdan ikinci), Gökhan Kalcek, Çökten Küçük ve Halis Tosun birer konuşma yaparak, çalışmalarını hakkında bilgi verdiler.

BASKONSOLOS TEBRIK ETTİ Hamburg'un Altı. semtindeki binasının görkemli bir açılış töreni ile hizmet sokan TGB'nin başkanı Prof. Hakkı Keskin'i, Hamburg Ba. Konsolosu Evvet Tezcan (soldan ikinci) ve Muavin Başkonsol. Hayri Hayret Yalav'da tebrik ettiler. Prof. Hakkı Keskin Başkonsolos ile bir süre sohbet ederek fikir alışverişinde bulundular.

Hamburg'da muhteşem açılış

yeni oturma statüsünün ele alınmasının kaçınılmaz olduğunu söyledi. Bunun dışında TGB'nin kuruluşu nedeniyle olan yabancı düşmanlığına karşı mücadele verileceğini kaydeden TGB Başkanı, tüm bu doğrultudaki çalışmaların yeni binadan yürütüleceğine işaret etti.

törü Ortwin Runde, Hamburg Başkonsolosu, Evvet Tezcan, Muavin Başkonsolos Hayri Hayret Yalav, Konsolos Fatma Türkoğlu, Ticaret Ataşesi Ömer Berkli, DGB Hamburg Başkanı Erhard Pumm, Prof. Helmut Rittstieglig'in yanı sıra çok sayıda siyasetçi, dernek üyesi ve sergidekiler katıldı.

• Türkiye Göçmenler Birliği binasının açılışında konuşan Başkanı Prof. Hakkı Keskin "Almanlarla eşit haklara sahip olup, onlarla kardeşçe yaşamak istiyoruz" dedi.

Hamburg'un Altona semtinde bulunan binanın açılışına Hamburg Sosyal Sena-

Göçmenler Birliği (TGB) binasının açılış töreni muhteşem oldu.

Kemal DOĞAN
HAMBURG, (Hürriyet)

1985 yılından beri Almanya'da yaşayan Türklerin eşit haklara kavuşması amacıyla giriş veren Türkiye

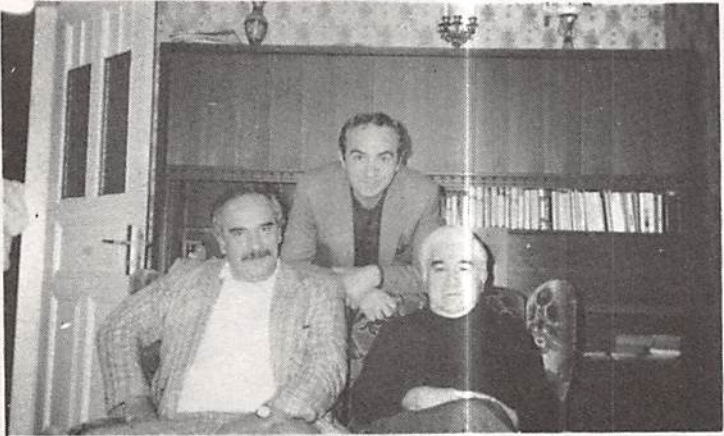
Duyar, Şevki Özhan, Hüseyin Dörtyol, Hasan Bağdaş, Demir Ali Kurtuldu Yönetim kuruluna seçildiler. O sıralar, Hakkı Keskin'in başkanlığında **"Türkiye Göçmenler Birliği"** kurulmuştu. Gökhan Kalçek'in başkanlığında **"Türk Toplum Derneği"** vardı. Gökten Küçük başkanlığında **"Türk Veliler Birliği"** faaliyetini sürdürüyordu. Bu dört dernekle birlikte Altona Belediyesi'nden 200 metrekaare salonu olan büyük bir yeri kiraladık. Burada birçok siyasal ve kültürel faaliyetler yaptık. Örneğin; Yazar Aziz Nesin, Fikri Sağlar, Hüsnü Okcuoğlu, Arif Sağ, İbrahim Aksoy, yazar Mehmet Bayrak'ın davet edildiği, değişik konularda panel-ler, toplantılar ve geceler düzenledik.

SHP Milletvekili Hüsnü Okcuoğlu, Halis Tosun ve Mehmet Yıldırım

AZİZ NESİN'LE ANIM

Sayın Aziz Nesin'le panel yapmak için karar almıştık. Konu; Türkiye'de Demokrasi, Laiklik ve Partiler... Konferans için Hamburg'a gelen Aziz Nesin'i havaalanında karşılayarak evime konuk ettim. Yorgundu. Bavulu Türkiye'de kaldığı için de üzgündü... Espirili bir şekilde; **"Nereye gitssem, muhakkak bir terslikle karşılaşırım"** diyordu. Bir müddet dinlendikten sonra çayımızı içerken bana nereli olduğumu, ne iş yaptığımı sordu. Kendimi kısaca tanıtmaya çalıştıktan sonra, kendisinden, Maraş Katliamı sırasında ne yapabildiğini, nasıl bir tavır sergilediğini öğrenmek istedim. Bana, **"Türkiye'nin sorunlarının çok, olmazsa ol-**

Aziz Nesin, Halis Tosun, Yücel Çalkavur Duyar Fotoğraf Hakan Tosun.

maz, vazgeçilmez olan insan hakları ve demokrasidir” dedi. Kendisine özellikle din ve vicdan özgürlüğü doğrultusunda düşüncelerimi aktardım. Diyanet İşleri’nin uygulamalarından, Alevi varlığının yok sayılmasından; zorunlu din derslerinden, Sünnilik dışında kalan inanç gruplarının yok sayılmasından, din ve vicdan özgürlüğüne yapılan baskılardan bahsettim. Bana; “Bak, ben Ateist’im. Sünnilik dışında en büyük grup Alevilerdir. Türkiye’de 20 milyon Alevi kitlesi var diyorsunuz.. O halde Aleviler kendi hakları için ortaya çıksınlar.. Ne yapmak istediklerini, ne gibi talepleri olduğunu ortaya koyup istemde bulunsunlar.. Bize düşen görev neyse biz de katkı sunarız.” demişti. Allah rahmet etsin... Dernekte ikinci dönem (1987 - 88) az bir değişiklikle yönetime seçildik.

Aziz Nesin, Hakkı Keskin, Halis Tosun Fotoğraf Hakan Tosun.

Seçme hakkı eğlencesi

● Hamburg'ta yabancılara mahalli seçimlerde oy hakkı tanınmasını Türk ve Alman Sosyal Demokratlar muhtaşem bir eğlence ile kutladılar.

Kemal DOĞAN
HAMBURG, (HOTTI)

DR. KLAUS VON DOHNANYI

ERSTER BÜRGERMEISTER
DER FREIEN UND HANSESTADT HAMBURG

2 HAMBURG I, RATHAUS
RUF 36 81-1

Herrn
Halis Tosun
Vercinsstr. 59

13. Mai 1986

2000 Hamburg 6

Sehr geehrter Herr Tosun,

ich bitte um Verständnis, daß ich erst jetzt die Zeit finde, etwas ausführlicher auf Ihre Fragen in Ihrem Brief vom 19. Februar einzugehen.

Ich verstehe Ihre Unruhe und kann Ihre Sorge um die Sicherheit der ausländischen Mitbürger, insbesondere der Türken in Hamburg nachempfinden. Ich glaube jedoch nicht, daß die Realität in Hamburg so bedrohlich ist, wie Sie sie verallgemeinernd und damit vielleicht doch etwas übertreibend in Ihren Brief beschreiben.

Der Senat hat an seiner Entschlossenheit, den kriminellen Aktivitäten der Skinheads Einhalt zu gebieten, keinen Zweifel gelassen, und er hat eine Reihe unterschiedlicher Maßnahmen angekündigt.

Die Polizei hat ihre gezielten vorbeugenden Kontrollen verstärkt und die Zusammenarbeit zwischen den verschiedenen befähigten Dienststellen noch enger gestaltet. Dadurch sollen mögliche, von Skinheads ausgehende Gefahren bereits im Ansatz verhindert und evtl. Straftaten rasch aufgeklärt werden.

Weiterhin werden die sozialarbeiterischen Anstrengungen im Umfeld der Skinheads intensiviert. Denn nicht jeder Jugendliche, der zu dieser Gruppierung Kontakt hat oder mit ihr sympathisiert, ist ein überzeugter Rechtsextremist oder unverbesserlicher Krimineller.

Ich weiß, daß diese Maßnahmen keine Garantie gegen Übergriffe von Skinheads sein können. Eben deshalb habe ich dazu geraten, im Einzelfall Skinheads nach Möglichkeit aus dem Wege zu gehen. Einen totalen Schutz können wir in unserer Gesellschaft niemandem bieten. Ich kann Sie und Ihre Landsleute nur bitten, Vorsicht und Geduld zu praktizieren.

Wir alle wissen, daß wir Vorurteile und Diskriminierungen nicht von heute auf morgen aus der Welt schaffen können, aber ich bin zuversichtlich, daß es uns gelingen wird, allen Ausländern in unserer Stadt das Gefühl zu geben, daß sie bei uns sicher leben können.

Mit freundlichen Grüßen

Belediye Başkanı Dr. Klaus von Dohnanyi'nin Yabancı Düşmanlığıyla ilgili Halis Tosun'un mektubuna cevabıdır.

Başkanlığını yaptığım Sosyal Demokratlar Derneği'nin ilkeleri doğrultusunda örgütlenme çalışmalarına dernek sekreteri Hüseyin Yavuz'la birlikte başladık. Hüseyin Yavuz aynı zamanda SPD partisinin Hamburg İl Yönetim Kurulu üyesiydi. WIR de Sosyal danışman olarak da çalışıyordu. Elele vererek diğer illerde kurulmuş olan derneklerle ortak çalışmalar yapma arayışına girdik.

Birinci toplantıyı Ali Rıza Gülçiçek'in Başkanlığını yaptığı Köln Sosyal Demokrat Derneği'nde yaptık. Toplantıya katılan arkadaşların bir bölümü eskiden Yurtseverler Birliği'nde birlikte çalıştığım arkadaşlardan oluşuyordu. İki gün süren bu toplantıya Hamburg'dan; ben ve Hüseyin Yavuz, Bremen'den; Ali Rıza Sevimli ve arkadaşları, Hannoverden; Ali Özcan ve arkadaşları, Berlin'den; Haydar Küpeli ve arkadaşları, Essen'den; Halis Özkan ve arkadaşları katılarak, nasıl bir örgütlenme modeli olmalı? sorusunu tartıştık. Geniş yelpazede kuruluş için sosyal demokrat derneklerin bir çatı altında birleşmesine ve federasyonlaşmasına karar alarak bu doğrultuda çalışmalarımıza hız verdik.

İkinci toplantı, Halis Özkan'ın başkanlığını yaptığı Essen örgütü tarafından organize edildi. İki gün süren toplantıda yeni arkadaşların katılımları oldu. Bu toplantıda federasyonun modeli tartışıldı. Netice olarak, her kesimden insanların siyasi alanda, kültürel alanda, sosyal alanda, inançsal alanda kendilerini bulabileceği bir örgütlenme modeli üzerinde anlaşma sağladık.

Üçüncü toplantının ev sahipliğini Hamburg örgütü olarak biz üstlendik. İki gün süren toplantıyı SPD binasında gerçekleştirdik. Hamburg SPD başkanı bayan Traute Mülle

ve bazı SPD'liler de toplantıyı izlemeye gelmişlerdi. Göçmenler Birliği başkanı Hakkı Keskin, DGB Yabancılar Sorumlusu Hüseyin Yılmaz, "Almanya - Türkiye Araştırmaları Enstitüsü" başkanı Harun Gümrükcü, Yönetim Kurulu üyemiz gazeteci Hüseyin Murat Dört Yol, Yönetim Kurulu üyemiz sendikacı Ali Kurtuldu, Genel saymanımız Yücel Duyar, Mustafa Dere, Ali Asker Aslan, Semih Tunç ve soyadını şimdi anımsayamadığım, Niyazi beyler toplantıya katılanlar arasındaydılar.

Toplantıda Federasyonlaşma kararı kesinleşti. Örgütün ana ilkeleri belirlendi. Sorunlar; (a) Türkiye'den (b) Almanya'dan kaynaklananlar olarak iki ana bölüme ayrıldı. Bu sorunları çözmek için etkin bir güç oluşturmak. Siyasal, sosyal ve kültürel alanlarda eşit haklara kavuşmak. Yerel ve genel yönetimlerde seçme ve seçilme hakkı için mücadele etmek. Örgütlenmeye hız vermek kararları alındı. Daha sonra, Alevi kültür grubunu oluşturmaya zorlayan nedenlerle çalışmalarımız Alevilik üzerine yoğunlaşınca sosyal demokrat hareketimiz sona erdi.

O sıralarda Şinasi Koç Dede Berlin'den telefon ederek Hamburg'a geleceğini söyledi. Orada bir cem yapalım dedi. Dede Hamburg'da kirvesi Mehmet Can'a misafir olmuştu. Ben, İbrahim Koç, Cemal Küçük, Remzi Öner ile birlikte Şinasi Dede'yi görmeye gittik. Benimle gelen arkadaşlar ilk defa Dede ile tanışıyorlardı. Orada Cem yapma kararı aldık. Altona'da bir salon kiralayarak Cem'e çağrı ilanlarını dağıttık. Şinasi Koç Dede'nin yönettiği 1000 kişinin katılımı ile büyük bir Cem yapıldı. Cem'de Dede beni mikrofona çağırarak konuşmamı istedi. Ben de topluma hi-

taben, “Bu inancı, bu kültürü, bu geleneğimizi ve bu güzellikleri yaşatmak istiyorsanız bunun yolu örgütlenmeden geçer, böyle bir örgütlenmeyi gündeme getirirseniz ben her türlü katkıya hazırım...” dedim.

O yıl kongremiz yaklaşmıştı. Kongre günü divan başkanlığına Hakkı Keskin’i gösterdim. Keskin Kongrede konuşma yapacağını söyleyerek teklifi kabul etmedi. Kongre başladı, çalışma ve mali raporun okunmasından sonra Hakkı Keskin söz alarak özetle; “Halis arkadaş, yaptığı çalışmalar sonucu bu derneğe Alevi Derneği görünümü vermiştir. Başkanın mutlaka değişmesi, bundan sonra bu tür çalışmalara son verilmesi gerekir.” dedi. Ben, başkan adayı olmayı düşünmediğim halde, arkadaşların ısrarı ile tekrar aday oldum ve yeniden aynı ekiple seçildim. Bu olaydan sonra daha da netleştirdim. Beni netleştirmeye sevk eden Hakkı Keskin arkadaşına teşekkürümü buradan sunmak istiyorum... Bu yol Alevi Kültür grubunun oluşumunu sağlandı ve sosyal demokrat derneklerle birlikte daha önceki çalışma programımız askıya alındı.

Sağdan sola: Rıza Cömert, Musa Şen, Esma Tosun, Halis Tosun, Turgut Öker, Hüseyin Dört Yol, Zekiye Dört Yol, Ali Altundağ, Hüseyin Yavuz, İsmail Kaplan, Oruç Yağbasan.

Resimdeki arkadaşların bir kısmı ile Sosyal Demokratlar Derneği'nin yönetiminde beraberdik. Daha önce değindiğim gelişmelerden haberdarlardı. Ama ben gene de Alevilik ile ilgili çalışmalar yapılması için hepsi ile tek tek fikir alışverişinde bulunuyordum. Böylece toplantılarımızda ele aldığımız konularla ilgili tartışmalarda önerilerim kabul görüyordu.

Sanırım 26 Aralık 1988 idi. Birlikte bir akşam yemeğindeydik... İsmail Kaplan: **"Yedik içtik ama bizi buraya toplanmanın bir amacı olmalı. Bunu lütfen açar mısın?"** dedi.

Ben geçmişteki olayları özetleyerek; **"Dünya çok kültürlü topluma geçişi tartışıyor. Oysa biz kimliğimizi**

söyleyemiyoruz. Üstelik yasaklıyız... En yakınımızdaki arkadaşlara kendimizi anlatamıyoruz... Buralarda dahi çocuklarımızı Sünnileştirmeye çalışıyorlar... Çocuklarımız evde başka, dışarıda başka bir inanç ve kültürle karşılaşılıyor. Çocuklarımız bize, ana ve babalarına bu ikilemi sorduğunda ne diyeceğiz?.. Özellikle bizim gibi örgütlerde çalışanlar, çok kültürlü toplumda hangi kimlikle kendimizi ifade edeceğiz?.. Bu iş bireysel çabalarla çözülemeyecek kadar zor bir iş... Bence Alevilik adı altında örgütlenmenin tam zamanı gelmiştir. Ben bu düşüncedeyim, onun için sizleri buraya davet ettim. Buyrun söz sırası sizde.”

Alevi Kültür Grubu'nun ikinci toplantısı

Biraz suskunluktan sonra İsmail Kaplan söz aldı. Sonra sırayla her arkadaş düşüncesini söyledi. Neticede birlikte hareket etme kararı aldık. Adımızı “**Alevi Kültür Grubu**” koyarak çalışmalarımıza başladık. Arif Sağ, İbrahim Aksoy ve onlarla beraber bazı arkadaşların da katıldığı ikinci toplantıyı Hüseyin Yavuz’un evinde yaptık. İbrahim Aksoy karşı çıkmamasına rağmen pek sıcak bakmadı. Arif Sağ hareketimizin doğru olduğunu her zaman yanımızda olacağını söyledi. Daha sonraki toplantıları Hüseyin Yavuz’un çalıştığı iş yerinde yapıyorduk.

Grup olarak ilk toplantıyı Sünni kökenli Sosyal Demokrat kesimle yaptık. Onlara böyle bir grubun oluşma gerekçesini anlatmaya çalıştık. Çünkü buna gereksinimiz vardı. Bir de “**Alevi Kültür Haftası**” yapmaya karar verdik.

Alevi Kültür Grubu basın toplantısında

Ve grubumuzun amaçlarını içeren bir “**Alevi Bildirgesi**” yazdık. Alevi Kültür Haftası’nı yapmadan önce Fuat Bozkurt’la üniversitede bir panel düzenledik. Bu, grup olarak verdiğimiz ilk sınavdı. Alevi bildirgesine son şeklini vermek için Turgut Öker, Hüseyin Yavuz, Musa Şen ve ben Berlin’e giderek Yurtseverler Birliği yöneticileri ile bir araya geldik. Ali Haydar Celasun’un sert eleştirilerine rağmen yolumuzdan ayrılmayı düşünmedik. Akşam Ali Asker Aslan’ın evinde tekrar bir araya geldik. Bu toplantıya Süleyman Cem, Ahmet Kömürcü, Ali Haydar Celasun ve bizler katıldık. Artık kararımız karardı. Celasuna göre biz gerici-lik yapıyorduk. Ama bizi dinleyince O da geri adım atmak zorunda kaldı. Düzenleyeceğimiz etkinliğe kimleri çağıracağız? Önerimiz üzerine Celasun bize Nejat Birdoğan, Rıza Zelyut, Çetin Yetkin’i önerdi. Biz de Celasun’un önerdiği isimleri konuşmacı olarak haftaya çağırdık.

Bu arada ben, kaleme aldığımız bildirgeyi alarak gurbun kararı ile Türkiye’ye gitmiştim. Eski Türkiye Birlik Partisi üyesi Ali Türkmenoğlu’nun yardımı ile İstanbul’da toplantılar yaptım. Bu toplantılara, katılanlar tedirginliklerini gizlemiyorlardı. Alevi Kültür Haftasına davet edilen çok sayıda Milletvekilinden yalnız Hüsnü Okçuoğlu, Fehmi Işıklar ve Arif Sağ katıldılar. O günün koşullarında Alevi kökenli iş adamları, kimliklerini gizli tutmaları halinde bize yardım edecekleri haberini gönderiyorlardı. Oysa bizim yardıma ihtiyacımız yoktu. Olsa dahi, kimliğini gizli tutanlardan yardım almak onurumuzu zedelerdi. Neticede, Alevi Kültür Haftası Hamburg Üniversitesi’nin desteği ile çok görkemli bir şekilde yapıldı.

ALEVI KÜLTÜR HAFTASI

ALEVITISCHE KULTURWOCHE

2.-7.10. 89

UNIVERSITÄT HAMBURG

2.10. 19.⁰⁰ türkisch
Haftanın açılışı,
Türkiye'den gelen konuklarla söyleşi,
kültürel etkinlikler
Eröffnung der Woche, Gespräch mit Gästen aus der Türkei,
Kulturelle Aktivitäten

3.10. 18.⁰⁰ türkisch
Rıza Zelyut, Dr. Celin Yetkin
Aleviliğin kökeni,
Anadolu'daki gelişimi,
Türkiye toplumundaki yeri
Grundsätze und Geschichte
des Alevismus in der Türkei,
der Alevismus in der türkischen Gesellschaft

4.10. 18.⁰⁰ deutsch
Dr. M. Fuat Bozkurt, Nejat Birdoğan
Grundsätze des Alevismus,
alevitischer Glaube,
Menschenliebe, Gebet und Musik im Alevismus
Aleviliğin kökeni, inanç, insan sevgisi,
ibâdet ve müzik

5.10. 18.⁰⁰ türkisch
Rıza Zelyut, Nejat Birdoğan
Alevilikte inanç, insan sevgisi,
ibâdet, müzik
Menschenliebe, Glaube, Gebet, Musik
in der alevitischen Lehre

7.10. 18.⁰⁰
Alevi Kültür Şenliği
Alevitisches Kulturfest
Arif Sağ, Güler Duman, Nur Deniz, Sadık Gürbüz,

6.10. 18.⁰⁰ türkisch/deutsch
Cem ve Semah
Das demonstrative Cem-Gebet und der religiöse Tanz

Universität Hamburg, Audimax
Von Melle Park 3

Organize: Hamburg Alevi Kültür Grubu, in Zusammenarbeit mit der Uni Hamburg, Fachbereich 06, Institut 8 - Kontaktadresse: AKG-Hamburg, c/o H. Tosun, Vereinsstr. 59, 2 Hamburg 36

Pazaratesinden Cumaya kadar olan Konferanslar Hamburg Üniversitesinde, Von Melle Park 3'de olacak
Die Veranstaltungen von Montag bis Freitag finden in der Universität Hamburg, Von Melle Park 3, statt

ALEVİ BİLDİRİSİ

55 Milyon Türkiye nüfusunun yaklaşık 20 milyonunu Alevi inancına mensup müslümanlar oluşturuyor. Hem Aleviler kendilerini müslüman kabul ediyorlar, hem de Türkiye Cumhuriyeti "Türkiye nüfusunun % 98'i müslümandır" demekle yaklaşık 20 milyon Alevi'nin müslümanlığını belgeliyor. Kaynak aynı olmakla beraber Sünni-İslam ve Alevi-İslam arasında hem öğretide hem de pratik yaşamda belirli farklar vardır.

İnsan Hakları Beyannamesinin 9. maddesi "kanaat, vicdan ve din hürriyetinin, herkesin kendi inancı doğrultusunda tek ve toplu olarak ibadet etmeyi dini gelenekleri yaşatmayı" içerdiğini açıklıyor. Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasasının 24. maddesi de herkese vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyeti garantisi veriyor." Anayasanın aynı maddesine göre "kimse dini inanç ve kanaatlerinden" dolayı suçlanamaz.

Türkiye'de çoğunluğu oluşturan Sünni-İslam, Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nde de devletin himayesindeki Diyanet İşleri Başkanlığı ile, İmam Hatip liselerindeki ve devlet okullarındaki din ve ahlak eğitimi ile resmen tanınıyor, tanıtılıyor. Hocalar ve İmamlar Sünni-İslam'ı temsil ediyorlar, camilerde Sünni-İslam yaşıyor ve yaşatılıyor.

Buna karşılık yaşayan İslamın bir parçasını oluşturan Alevi öğretilerine okullardaki din ve ahlak eğitiminde hiç yer verilmiyor ve yok sayılıyor. Sünni-İslam'ın temsil-

cileri olarak yetişen Hocalar ve İmamlar, Alevi öğretisini ve pratiğini öğrenmiyorlar ve gerekli gördüklerinde kötü-lüyorlar ve hakaret ediyorlar.

Bu nedenle Aleviler Türkiye’de kimliklerini gizlemek zorunda kalmışlardır. Yaşamın diğer alanlarına da yansıyan bu dinsel baskının saptanması ve vurgulanması gerekmektedir. Türkiye’de Diyanet İşleri Başkanlığı’nın Alevi öğretisini tanımaması, din ve ahlak eğitiminde bu öğretiye yer verilmemesi yaklaşık 20 milyon insanın temel ve Anayasal haklarının çiğnenmesi demektir.

Alevi öğretisi ve mensupları:

Bilimsel eğitimi, kadın -erkek eşitliğini, laikliği, öz Türkçeyi, halk yazını ve güzel sanatları savunurlar. Başka inançlara, inanlara karşı cephe almazlar. Türkiye Cumhuriyeti’nin Alevi öğretisini tanıması ve inananlara resmi din eğitiminde yer vermesi hem 20 milyon insanın tarihsel ve Anayasal haklarına kavuşmasını sağlayacak hem de ülkemizde demokratikleşme yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Almanya’da Aleviler:

Almanya’da Alevi kökenli yurttaşlarımızın sayısının 350-400 bin olduğu sanılıyor. Türkiye’de olduğu gibi Almanya’da Alevi öğretisi din eğitiminde yer almıyor. Almanya’da İslam üzerine yazılan ve yayınlanan bilgiler Sünni İslam ve onun parçalarını anlatıyorlar. Yurttaşlarımız üzerine yapılan araştırmalar ve toplumsal gelişmelerin değerlendirilmesi yalnız Sünni öğretisi dikkate alına-

rak yapıyor. Alevi öğretisinin etkileri incelenmiyor. Değişik kültür, dil ve inanç gruplarının yasalarca korunduğu ve gelişmelerine olanak verildiği Federal Almanya'da Alevi öğretisi ve kültürü, Almanya'daki Alevi kökenli yurttaşlarımız tarafından yaşatılabilir, Sünni kökenli yurttaşlarımıza ve Alman kamuoyuna tanıtılabilir. Alevi öğretisi diğer değişik kültür öğeleri gibi bu toplum için bir zenginlik kaynağıdır.

Alevi kültürünün yaşatılması:

Alevi kültürünün Almanya'da yaşatılması bu kökenden gelen insanlarımızın manevi duygularını güçlendirecek, onların toplumcu, hoşgörülü ve yardımsever bireyler olarak yaşamalarına katkıda bulunacaktır. Çocukluğunu ve gençliğini Türkiye'de Alevi kültüründe yaşamış insanlarımızın, Almanya'da çocuklarına kendi kültürlerini aktarabilmeleri, öğrendiklerini tazelemeleri ve yeni bilgiler edinmeleri için olanaklar yaratılmalıdır. Böylece nesiller arasındaki kültürel kopukluklar giderilebilir ve özellikle gençlerin Alman toplumundan soyutlanmadan atalarının manevi değerlerini kazanmaları sağlanabilir.

Sünni kökenli yurttaşlarımız için:

Sünni kökenli yurttaşlarımızı, Alevi öğretisi konusunda bilgilendirmek, hem onları bir çok gerçek dışı bilgi ve şartlanmalardan (mum söndürme, Hz. Ali'ye tapma vb.) kurtaracak, hem de İslam'ın yaşayan diğer yanını tanımalarını sağlayacaktır. Böylece Sünni ve Alevi kökenli yurttaşlarımızın birbirlerini daha iyi tanımaları sağlana-

cak, aralarındaki güven ve saygı bağları pekişecektir.

Alman kamuoyu için:

İslamın yaşayan bir parçası olan Alevi öğretisinin Alman toplumunca tanınması, kültürel yaşama yeni bir katkı olacaktır. Bundan başka yurttaşlarımızın bir kısmının, bilinen İslam'dan değişik davranışları (örneğin; kadınlı erkekli öğretim ve çalışma yaşamı) Alman toplumunca daha kolay anlaşılacaktır. Alman eğitimcileri için Sünni ve Alevi kökenli ailelerden gelen çocukların davranış farklarına da açıklık gelmiş olacaktır.

Hamburg'da yapmak istediklerimiz:

Türkiye'nin değişik yörelerinden gelen bir grup yurttaşımızın oluşturduğu Alevi Kültür Grubu Hamburg'da Alevi öğretisini ve pratiğini Alevi ve Sünni kökenli yurttaşlarımız ile Almanlara Türkçe ve Almanca anlatımlı, şiirli, müzikli, semahlı programlarda, yayın organları ile ta-nıtmaq amacındadır. Alevi Kültür Grubu amaçları doğrultusunda benzeri girişimlerle işbirliği yapmanın gereğine inanmaktadır.

İsmail Kaplan açılış konuşması sırasında

İSMAİL KAPLAN'IN AÇILIŞ KONUŞMASI

Değerli konuklar sevgili canlar Alevi Kültür haftasına hoşgeldiniz. Sizleri Alevi Kültür grubu adına saygı ve sevgi ile selamlıyorum. Alevilik yaklaşık 20 milyon nüfusu ile Türkiye’de yaşayan İslamın bir kolu. Alevilik Anadolu’da Türkler, Kürtler ve Araplar arasında gelişmiş bir yol.

Ülkemize özgü Aleviliğin, 12 İmam sevgisinden başka İran Şiiliği ile bir benzerliği yoktur. Alevilik Türkiye’de hiçbir zaman yöneten olmamıştır. Aleviler yönetici güçlerin baskısı ve saldırılarına uğramışlardır. Baskı ve saldırılardan korunmak için geçmişten günümüze kadar kendilerini saklamışlar ve kendilerini anlatamamışlardır. Bunun sonucu Alevi olmayanlar Alevileri gerçek dışı iftiralara maruz bırakmışlardır.

Özellikle 12 Eylül sonrası Diyanet İşleri Başkanlığı’nca her köye imam sloganı ile Alevi köylerine Sünni

imam gönderilerek Alevileri Sünnileştirmeye çalışmışlardır. Daha önce din derslerine girmek serbestken 1982 anayasası ile din derslerine girmek ve Sünni öğretiyi öğrenmek zorunlu kılınmış, Alevi çocukları kendi kültür ve inançlarından uzaklaştırılarak, Sünnileştirilmeye çalışılmıştır.

Devlet Alevilerden de kesilen vergilerle Diyanet İşlerine bütçe ayırarak ve laikliği hiçe sayarak Sünniliği desteklemiş, Aleviler üzerinde ciddi baskı oluşturulmuş, Alevilerin varlığı yok sayılmıştır. Bu baskı din dersleri kitaplarıyla buraya tayin edilen imam ve öğretmenler aracılığı ile Hamburg'da yaşayan 20 bin Aleviyi de etkilemiştir.

Devletten Alevi varlığını kabullenmesini, dedelerin yetiştirilmesi ve cemevlerinin yapılması için destek vermesini bekliyoruz. Daha geniş bilgi için, Alevi Kültür Grubumuzun hazırladığı ve kamuoyuna sunduğu Alevi bildirgesini okuyabilirsiniz. Haftamızın başarılı geçmesi dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

URSULA NEUMANN

Bay ve bayanlar, Alevi Kültür haftasına hepiniz hoşgeldiniz. Özellikle ve içtenlikle Türkiye'den gelen misafirlerimizi selamlıyorum, sadece kendi adıma değil, bu üniversitedeki araştırmaya katılanlar adına da. Hamburg üniversitesinde eğitim ve dilbilgisi dalında öğretmenler yetiştirmek istiyoruz. Bu öğretmenler sizin çocuklarınızı yetiştirecek, fakat sadece Almancayı yabancı bir dil olarak değil, sınıflarında değişik kültür ve dilde çocuklar ile beraber yaşamayı ve birbirlerinden birşey öğrenmeyi ve kültürlerini ve bunun önemli bir parçası olan dinlerini kabul etmeyi, öğretecekler.

Ursula Neumann konuşması sırasında

Ne yazık ki, çoğu öğretmenler entegre olayında en fazla İslam dinini bir engel olarak görüyorlar. Bunun tersini öğretmek bizim görevimiz. Bu üniversitede de bu olanağımızın olduğundan dolayı çok mutluyum. İnşallah burada bulunan Alman misafirlerimizle beraber Almanya'da değişik dinlerin tanıtılması ve yaşatılabilmesi için bir katkıda bulunabiliriz. Aleviler üzerine birşeyler öğrenebilmek için Fuat Bozkurt'un kitabını okudum. Burada şunu belirtmek istiyorum: Bu kitap Almanca yazıldığı için minnettarım, çünkü böylece bizler de sizler üzerine birşeyler öğrenebiliyoruz. Bu kitapta sizlere okumak istediğim bir cümle var. Alevilerin Türkiye'de sürgün edildikleri ve ezildikleri konusu geçerken, bunun Almanya'da aynı olduğunu yazıyor: "Almanya ve diğer Batı Avrupa ülkelerinde Alevileri fanatik Humeyni taraftarları ile bir tutuyorlar." deniliyor. Benim

düşünceme göre böyle kasıtlı bir baskı yok. Tam tersi, bilgisizlik var. İnsanlar İslam'da değişik inançların olduğunu ve bunların birbirinden çok farklı olduğunu bilmiyorlar. Mesela İran'daki ve Türkiye'deki İslam. İnsanların bunu öğrenebilmeleri için bu oturuma başarılar diliyorum. Sizlerin Das Gebot (Buyruk) kitabınızda Ali'ye şu soru soruluyor: "Şah, sana ve insanlara ne yararlıdır?" Ali de şöyle cevaplıyor: "Birincisi: Bilim adamı olmak, bilim ile uğraşmak; ikincisi genç yaşta bile Allah'ı unutmamak." Bu anlamda oturumunuza başarılar dilerim.

ARİF SAĞ

Arif Sağ bir an müziği keserek: Merhaba dostlar. Ne iyi ettik ki siz de geldiniz, biz de geldik, burada buluştuk. Bu buluşmamızı sağlayan, bu Alevi Kültür Haftasını organize eden sevgili dostlarıma huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. Şimdi sizin aranızda oturan benim sevgili arkadaşım sizin de yoldaşınız, yandaşınız, işçi sınıfı lideri, DİSK Genel Sekreteri sayın Fehmi Işıklar. O bana diyor ki: **"Sen hem çalıp söylüyorsun, hem konuşuyorsun. Benim hakkımı yeme."** Ben şimdi onun hakkını yemiyeceğim sayın Fehmi Işıklar lütfen mikrafona.

FEHİMİ IŞIKLAR

Fehmi Işıklar kürsüye gelerek şunları söyledi: Değerli Dostlar merhaba! Bu Alevi Kültür Haftasını düzenleyen değerli dostlara, bir hafta boyu bu etkinliklere katılarak katkıda bulunan, bizleri aydınlatan değerli sanatçı ve konuşmacı arkadaşlara teşekkür ediyorum, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Fehmi Işıklar konuşması sırasında

Politikacılar mikrofonu alınca kolayca bırakmazlar, ama Arif Sağ'ı ben de dinlemek isterim, onun için ben, o sizin bildiğiniz politikacılardan olmayacağım. Ülkemizde koşulların zor olduğunu biliyorsunuz. İster tarlada olsun, ister fabrikada olsun, ister hapishanede olsun. Rahat ve huzur yoktur. Büyük bir kargaşa var... Büyük bir mücadele var... Bu mücadele haksızlarla haklıların, soyanlarla soyulanların, sömürenlerle sömürülenlerin, soysuzlarla soyluların kavgası. Bu kavga devam ediyor. Biz, çok şey istemiyoruz, ülkemizde demokrasi gülleri açılsın, barış güvercinleri özgürce uçabilsin ve özgürlük türküleri söylensin istiyoruz... Tabii bu isteğimizi kolay vermezler, bu nedenle yol gösterici olduğu ve de günü olduğu için Hz. Ali diyor ki **"Haksızlığa karşı boyun eğmeyin. Hakınızı kaybettiği-**

niz gibi şerefınızden de olursunuz.!” Biz haksızlıklara karşı boyun eğmeyenler mutlaka bir gün kazanacaktır. Hepinizi sevgilerimle selamlıyorum.

Arif Sağ konuşması sırasında

ARİF SAĞ

“Sayın Fehmi Işıklar’a teşekkür ediyorum. Eskiden sayın kelimesine lüzum görmüyordum, Fehmi, sağ ol!.. dediğimde daha rahat söylüyordum. Şimdi, Fehmi sağ ol dediğimden antipolitik oluyormuş. Bizim birbirimizle samimi konuşmamızı dahi yasakladılar. Ben rahatça “Fehmi sağ ol” diyemiyorum.

Sevgili dostlar, bu defa tepeden inme bir laf edeceğim. Ben Alevi olduğumdan onur duyuyorum. Ülkemde Sünniler de Sünni olduklarından onur duyuyorlar ona da saygı duyuyorum. Ama ülkemde devlet Sünni politikasını yapıyor, ona saygı duymuyorum.

Bir şey bilmenizi istiyorum. Ölene kadar sizlerin yanında olacağım... Sömürülenlerin ve ezilenlerin yanında olacağımı bilmenizi istiyorum.”

Hüsnü Okçuoğlu konuşması sırasında

HÜSNÜ OKCUOĞLU

Almanya'nın çeşitli kentlerinde yapılmakta olan politik ve kültürel etkinliklerde bulunmak ve katkı sunmak üzere huzurlarınızdayım. Hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Dostlar Anadolu'dan, Türkiye'den hepinize selam getirdim, selamlarınızı götüreceğim.

Gerçekten Türkiye'de son dönemlerde rastlayamadığım tabii, doğal, homojen, dürüst, namuslu insanların bulunduğu bir gece olarak görüyorum.

Sıkıntılarımız var, sıkıntılarınız var... Türkiye'nin sorunları var... Sizin buradaki sorunlarınız var. İçtenlikle söy-

lüyorum, sizin sorunlarınız bizim sorunlarımızdır. Böylesine yüklü iç içe girmiş karmaşık sorunlarla bir yaşam sürdürüyoruz. Bu gecenin bir kültür gecesi olduğunu, bu gecenin Alevi kültür gecesi olduğunu, bu kültürün yaşamasını, gelişmesini ve kendi kimliğini ortaya koymasını diliyorum. Ve diliyorum ki ülkemizde tüm kültürler, tüm ana diller özgürce, rahatça evrensel değerler içinde konuşulabilsin, yazılabilsin, tartışılabilinsin.

Dostlar çok uzatmayacağım. Bir gazetece arkadaşın 12 Eylül'den iki ay sonra Diyarbakır'a giderken, başından geçen bir olayı sizlere aktararak sıkıntınızı neşeye tahvil etmek istiyorum. Gazetecinin yanında bıyıklı, şalvarlı, puşulu, doğulu tipik bir Kürt oturmaktadır. Gazeteci soruyor: **"Beyefendi, 12 Eylül hakkında ne düşünüyorsunuz?"**

Yanındaki diyor ki: **"Ben Mustafa Kemal'i özlemişim, 12 Eylül'ü özlemişim, askerin dipciğini özlemişim!"**

Gazeteci bozularak susuyor. Uçak Diyarbakır'a yaklaşıncı bu seferde o kişi kendisine dönüp soruyor: **"Beyefendi, sen ne iş yapıyorsun?"**

Diyor ki: **"Ben gazeteciyim!"**

"Bak beyefendi 12 Eylül bir faşizimdir, bir diktatörlüktür. Bir zulümdür, işkencedir!"

Gazeteci diyor ki: **"Biraz önce sana sorduğumda 12 Eylül'ü övüyordun, şimdi ise yeriyorsun, ben senden birşey anlamadım."**

"Ha orda dur! Birinci söylediğim benim resmi görüşümdür, ikincisi benim şahsi görüşümdür."

Sevgili dostlar ben şunu diliyorum. Türkiye'de şahsi görüşün, resmi görüşü yeneceği bir gün dileğiyle hepinizi tekrar selamlıyorum.

Alevismus - Der liberale Islam

Alevitische Kulturwoche in Hamburg / 400.000 Alevi leben in der Bundesrepublik

■ taz/öet. Nicht alle islamischen Frauen laufen verschleiert durch die Gegend, nicht alle islamischen Männer streben nach weltlicher Welt Herrschaft, nicht alle Anhängerinnen des Islam sind religiöse Eiferer. Die Rede ist vom türkischen Alevismus.

Etwa 20 Millionen von 55 Millionen Menschen in der Türkei bekennen sich zum islamischen Alevi-Glauben. Die Alevi (auch: Aleviten oder Alawiten) gehören derjenigen islamischen Richtung an, nach deren Auffassung die Nachfolge Mohammeds ein religiöser Auftrag ohne weltliche Funktionen war.

Ein großer Teil der Alevi orientiert sich an den Lehren des Hacı Bektaş Veli, der im 13. Jahrhundert in Anatolien lebte. Nach ihm nennen sie sich Bektaşî-Alevi oder Alevi-Bektaşîten. Nach dieser Lehre erschuf Gott den Men-

schen nach seinem Ebenbild. Gott ist ein gerechter und liebender, nicht strafender Gott. Die AnhängerInnen anderer Glaubensrichtungen und Religionen werden als Mitmenschen akzeptiert.

Derartige religiöse Toleranz und weltliche Liberalität hat sich für die Aleviten in der Türkei nicht ausgezahlt, sie werden vom herrschenden sunnitischen Islam ignoriert. Im Religionsunterricht und den Schulbüchern kommt ihre Glaubensrichtung nicht vor.

In der Bundesrepublik leben fast 400.000 türkische Alevi. Nach ihrer Einschätzung bringt die Alevi-Kultur eine Bereicherung für das deutsche Kulturleben - auch das der Frauen, denn Geschlechtertrennung gibt es in ihrem religiösen Leben nicht.

Seit Montag findet im Audimax der Uni eine alevitische Kulturwoche

Der Kongreß tagt: Aleviten im Hamburger Audimax

foto: klaus karatz

Freitag „Das demonstrative Gebet und der religiöse Tanz; am Samstag findet ein „Alevitisches Kulturfest“ statt. Musik in der alevitischen Lehre“.

Islam ohne Schariat und Schleier

Erste Alevitische Kulturwoche informiert über Sitten und Gebräuche

Sie sind islamische Türken, doch die Frauen tragen weder Kopftuch noch Schleier. Sie haben keine Speiseverbote und dürfen auch Alkohol trinken. Dies sind für uns Deutsche zunächst die auffälligsten Kennzeichen der Aleviten, die mit etwa 20 Millionen nach den Sunniten die zweitgrößte muslimische Gruppe in der Türkei bilden.

Vom 2. bis 7. Oktober findet zum ersten Mal in Hamburg eine alevitische Kulturwoche statt. In Zusammenarbeit mit der Universität Hamburg informiert die alevitische Kulturgroupe in Vorträgen und Filmen über Geschichte und Bräuche der Aleviten. Die traditionelle Musik und Tänze kann man beim Kulturfest am 7. 10. im Hörsaal A der Uni Hamburg am von Melle-Park 6 miterleben. Etwa 350.000 Türken, die dem alevischen Glauben angehören, leben in der Bundesrepublik. Der Alevismus bezieht sich zwar auf Mohammed, lehnt jedoch die Schariat, den umfangreichen religiösen und weltlichen Ge-

setzeskodex des Islam, ab. Übeltäter werden nicht mit Auspeitschen und Handabhacken bestraft, sondern sozial geächtet. Wochenlang wird jeder soziale Kontakt mit dem Übeltäter eingestellt.

Im Alevismus sind die Geschlechter nicht getrennt. Am Alltagsleben, Gebet und beim Tanz nehmen Frauen gleichberechtigt teil. Die Religion wird als innere Einstellung verstanden, die äußerlich nicht gezeigt zu werden braucht. So sind Gebete, Fasten und Pilgerfahrten auch keine Pflicht wie bei den Sunniten.

Eine besondere Funktion nehmen im Alevismus die Dichter und Sänger ein. Da es keine Gebetsbücher oder Koranschulen wie im sunnitischen Islam gibt, bewahren die Dichter die religiöse Tradition. Über den Zusammenhang von Glaube, Musik und Tanz informieren Vorträge am 5. und 6. 10.

Die alevitische Religion wurde von den herrschenden sunnitischen Geistlichen stets unterdrückt. So stellten sich die Aleviten 1919 auf die Seite von

Kemal Atatürk, der gegen den osmanischen Sultan und die alliierten Besatzungsmächte des ersten Weltkrieges kämpfte. Einige Lehren des Alevismus stehen aber auch inhaltlich der linken Bewegung nahe. So gibt es keinen privaten Grundbesitz, das Land wird gemeinschaftlich vom Dorf genutzt.

Der Alevismus wird in der Türkei offiziell nicht als Religion anerkannt. Vor allem Ende der Siebziger Jahre kam es zu Massakern an den Aleviten. Viele wanderten daher aus. Durch die religiöse Offenheit haben die alevitischen Türken meist keine Probleme, sich in der Bundesrepublik zu integrieren. Jedoch besteht die Gefahr, daß sie so ihre kulturelle Eigenheit immer mehr verlieren. Durch die Kenntnis der alevitischen Religion wird die Auseinandersetzung in der islamischen Welt, wie sie auch anläßlich Salman Rushdies "Satanischen Versen" aufgebrochen ist, sicher verständlicher.

Ulrich Arndt
Veranstaltungstermine im up to dates.

TÜRKİYE BİRLİK PARTİSİ

GENEL MERKEZİ

MİTHATPAŞA CAD. SÜLEYMAN SİRRI SK. 2-10
YENİŞEHİR - ANKARA

TEL : 25 19 74, 25 19 75

RUMELİ

ANKARA : 27/2/1980

ÖZÜ :

Sayın. Halis Tosun

Türk İşçileri Barış ve Birlik Derneği Başkanı

Hamburg

Örgütünüzün ikinci kurultayına, benide davet eden nazik mektubunuzu aldım. Gösterdiğiniz yakın ilgiden dolayı çok mutlu oldum. Size ve Tüm Üyelerinize şahsım ve partim adına teşekkür ve şükranlarımı sunarım;

Sayın Başkan;

Türkiye gibi Emperyalizme bağımlı geri kalmış bir ülkede; en çok sorunu olan bir yapının insanlarıyız. Bu nedenledir ki, bugün milyonlarca yurttaşımız sizler gibi yaban ellerinde yaşam mücadelesi verirken, Türkiye'de bulunan Halkımızın çoğunluğu, binbir zorluklara göğüs germekte, faşizmin acımasız saldırılarına hedef olmaktadır; ağır ekonomik koşullar altında çile çekmektedir. Ülkemizi içinde bulunduğu bugünkü durumdan kurtaracak olanlar; ezilen-sömürülen işçi ve köylü sınıfı olacaktır. İşte TBP.si olarak yıllardır bu mücadelenin içinde bulunuyoruz. İnanıyoruzki Halkımız kendi gerçeğini görüp bize katılacaktır.

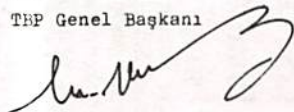
Yurtdışında bulunan siz değerli kardeşlerimin de Ülkemizde ki bu mücadeleye önemli katkıları olacaktır.

Sizleri bu bilincin içinde görmekten kıvançlıyım. Hepinizi kutlarım.

Bu duygular içinde, Kurultayınızın başarılı olmasını dilerken yüce topluluğunuzu saygılarımla selâmlarım.

Mustafa TİMİSİ

TBP Genel Başkanı

1 Mayıs 1990'da, Alevi Kültür Merkezi henüz resmen kurulmamış olmasına rağmen **“Alevi öğretisine özgürlük”** pankartı altında 1 Mayıs yürüyüş kortejinde yer almak istiyorduk. Baktık ki; **“Aleviler bizimle yürüyemezler... Gericilerin 1 Mayıs'ta yeri yoktur”** diye anons yapıyorlar. Müdahale ettik... Ciddi bir tartışma yaşandı. Özellikle Yusuf G l, Mehmet Yıldırım, anons yapanların üzerine yürüyerek; **“Gericiler ve şövenist sizlersiniz... şimdiye kadar sırtımızda hep y kt n z. Maskeniz düştü... G c n z varsa engelleyin bizi!”** dediler. Ben ve birkaç arkadaş araya girerek olayı yatıştırmaya çalıştık. Yoğun bir kitle katılımı ile ilk defa inancımızın adı yazılı bir pankart altında ve **“Alevi öğretisine özgürlük!”** sloganları ile 1 Mayıs 1990'da yürüdük.

Özellikle ben, Alevi Kültür Merkezi'nin kurulmasının henüz erken olduğunu savunuyordum. Çünkü  rg tlerde hep sorunlar yaşanıyordu. Burada da sorunlar yaşanacağı kuşkusunu taşıyordum. Sayıyı az tutarak, profesyonel çalışan insanlardan oluşan **“Alevi Kültür Araştırma Merkezi”** yahut **“Alevi Kültür Vakfı”** kurulmasından yanaydım. Ama  oğunluk hemen Alevi Kültür Merkezi kurulmalı görüşündeydi. Ve  yle karar alındı. Bütün kuruluş hazırlıklarımızı tamamlayarak, birinci gün İsmail Kaplan'ın ve benim yönettiğim, Yazar Aziz Nesin, Yazar Nejat Birdoğan, gazeteci Musa Ağacık ve Rıza Zelyut'un katıldıkları bir panel düzenledik. Bu panelde en çok Alevi Bildirgesi tartışıldı. Bildirgeye imza koymasına rağmen özellikle Aziz Nesin'in çok ciddi eleştirileri oldu.

ALEVİ KÜLTÜR MERKEZİ

KURULUŞ PROGRAMI

9-10. Haziran 90, Hamburg Üniversitesi

PANEL	KÜLTÜR ŞENLİĞİ	KONGRE
Konu : Türkiye' de Alevilik ve Laiklik Konuşmacılar : Aziz Nesin-Yazar Nejat Birdoğan-Yazar Musa Ağacık-Gazeteci Rıza Zelyut-Gazeteci -Yazar Tarih : 9 Haziran 90, saat 13.00 Yer : Van-Melle-Park 8 2000 Hamburg 13	Arif Sağ Kenan Koçkaya Cem Eren Yurtseverler semah Gurubu Berlin François ve Mahmut Demir 9. Haziran, saat 19.00 Schlüterstr. 7 Mensa 2000 Hamburg 13	Açılış Tüzük Program Organların seçimi 10. Haziran 90, saat 13.00 Van-Melle-Park 8 2000 Hamburg 13

Örneğin; “Hem 20 milyon Aleviden söz ediyorsunuz, hem Aleviler kendini gizlemek zorunda kaldılar diyorsunuz. Çelişki değil mi?.. Aleviler 20 milyon olduğu için mi haklarını savunuyorsunuz? Peki, 5 yahut 1 milyon olsalardı bu hakkı savunmayacak mıydınız? Rakam verilmesi doğru değil... Peki, Alevilerden başka azınlık grupların hakları ne olacak?.. Ben Ateistim. Benim gibilerin hakları ne olacak?.. Hem laik cumhuriyet devletini ve Kemalizmi överek göklere çıkarıyorsunuz, öbür taraftan da bu devlet bizi eziyor diyorsunuz. Bu konuda da tutarlı değilsiniz.. Bu cumhuriyet yerine daha laik, daha demokrat, insan haklarına dayalı demokratik bir cumhuriyeti birlikte kuralım!” Panel, zaman zaman Rıza Zelyut’la Nejat Birdoğan’ın birbirlerini kafataşçılıkla suçlamalarıyla, zaman zaman gazeteci Musa Ağacık’ın espirileriyle, gülüşmeler ve alkışlar arasında devam etti... O Akşam, Arif Sağ, Kenan Koçkaya, Cem Eren, Berlin Yurtseverler Birliği Semah grubu ve Françoise ve Mahmut Demir’in katıldığı **“Kültür Şenliği”** yapıldı.

İkinci gün, 10 Haziran 1990 Pazar günü, Divan Başkanlığını Ali Haydar Celasun’un yaptığı, 96 üyenin katıldığı kongre yapıldı.

Kongrede, tüzük konusundaki görüşmeler sırasında Hasan Kılavuz bir öneri ile tüzüğün iki dilde olması gerektiğini savundu. İsmail Kaplan söz alarak; **“Yabancı bir ülkedeyiz. Mecburen tüzük iki dilde yazılacak; biri Türkçe, biri de Almanca olacak”** dedi. Hasan Kılavuz; **“Ben iki dil derken Kürtçe dili kastettim.”** diyerek havayı gerginleştirdi. Bu gerginlik üzerine ben söz alarak;

Kuruluş Kurultayı'ndan bir gün öncesi Rıza Zelyut, Musa Ağacık, Aziz Nesin, İsmail Kaplan, Halis Tosun, Nejat Birdoğan.

Panele katılan dinleyiciler

“Bu tür maksatlı konular sürekli olarak değişik derneklerden gelen arkadaşlarca savunuluyor. Şimdi, ben de başta Hasan arkadaşla sormak istiyorum; yıllardan beri çalışmış olduğu dernekte bir gün olsun Aleviliği gündeme getirmiş midir?..” demem üzerine Hasan Kılavuz ve birlikte gelen grup kongreyi terk ettiler. Kendisi de biliyordu ki, bizdeki Kürt kökenli Alevilerin çoğu Kürtçe bilmiyordu... O yıl Alevi Kültür Merkezi’nin toplantısını terkeden Hasan Kılavuz, 1996’da Alevi Kültür Merkezi’nin 3 dönem başkanlığını yaptı. 2002 yılında da tekrar başkanlığa getirildi. Çalışmalarında başarılar diliyorum.

Bu kongrede, İsmail Kaplan’ın başkanlığında resmen “Alevi Kültür Merkezi” kuruldu. Aradan 6 ay geçmeden yönetim kurulu üyelerinden İsmail Aslandoğan, Mehmet Zülküf Kılıç, İbrahim Koç, Rıza Ulaşan ve Kıymet Kaya’nın imzaları ile ve pek de ciddi olmayan gerekçelerle başkan İsmail Kaplan hem üyelikten hem başkanlıktan uzaklaştırıldı. Durum, bütün üyelere mektupla bildirildi. Olay hepimizde şok etkisi yaratmıştı. Yukarıda anlatmaya çalıştığım gibi, maalesef henüz örgütlenme konusunda yeterli olgunluğa erişememiştik... Haklılığım ortaya çıkmıştı ama iş işten geçmişti.

Durum gereği, olağanüstü kongreye gittik. Benim başkanlığında yeni yönetim kurulu seçildi. Sekreterliğe Turgut Öker, Saymanlığa Feramuz Arlı, üyeliklere İsmail Kaplan, Rıza Cömert, Kenan Koçkaya ve Hülya Koç seçildiler. O yıl yoğun bir çalışma performansı sergiledik. Türkiye’den Semah hocası Kazım Güvercinoğlu’nu getirerek ilk defa Hamburg’da semah ekipleri oluşturduk... Saz kursları

açtık, koro oluşturduk... Gençler kendi başlarına gençlik geceleri ve “**Semahlarımız**” adı altında Semah gösterileri düzenlediler... Okullarda Alevi inancı ve kültürüyle ilgili derslerin verilmesi için imza kampanyası açtık... 500 imzalı dilekçeyi Hamburg Okul Sektörlüğüne verdik... Ankara Birlik Tiyatrosu’nun hazırladığı “**Pir Sultan Abdal**” oyununu Hamburg üniversitesinde sergiledik... Reha Yörükoğlu ve Oral Çalışlar’la panel düzenledik... Kültür, eğitim ve adalet bakanlıklarına birer yazı göndererek, Aleviliğe yer verilmesini, okullarda Alevi öğretisinin okutulmasını ve Aleviliğin her alanda Sünni toplumla eşit haklara sahip olması gerektiğini talep eden çalışmalar yaptık...

1991 Türkiye ziyaretim sırasında Sayın Süleyman Cem’den gelen telefon üzerine; A.K.M. üyesi Orhan Göktaş’la birlikte Cem Dergisi’nin Şişli bürosuna gittim. Bu toplantıda sayın İzzettin Doğan ile tanışma olanağını buldum. Ayrıca bu toplantıda Almanya’dan gelen Alevi Bektaşî Cemaatleri Federasyonu Başkanı Sayın Derviş Tur da vardı.

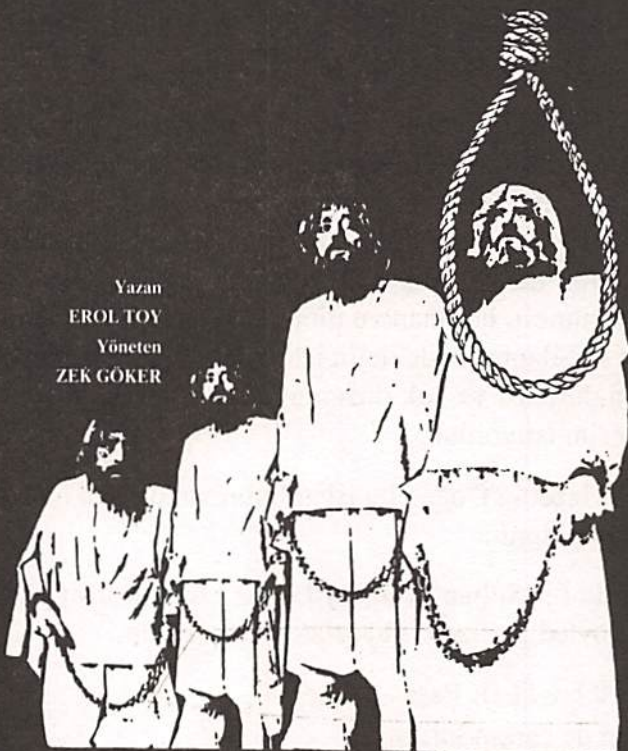
Onlar dergi sorunlarını görüştükten sonra Sayın Süleyman Cem, geçmiş örgütlü çalışmalarımı anlatarak beni sayın İzzettin Doğan ile tanıştırdı.

Aşağıdaki bölüm Sayın İzzettin Doğan ile tartışmamızın özetidir:

Sayın İzzet Doğan bizim çalışmalarımızı izlemiş olacak ki çok radikal davrandığımızı, çözemeyeceğimiz sorunları gündeme aldığımızı ve Türkiye’nin bu şartlarında bazı

ANKARA BİRLİK TİYATROSU

Yazan
EROL TOY
Yöneten
ZEK GÖKER

PİR SULTAN ABDAL

Tarih: 24.5.91 - Cuma • Saat: 20⁰⁰

Giriş: 20,- DM

Yer: Von Melle Park 8 • 2000 Hamburg 13/Dammtor

Hamburg Üniversitesi

Düzenleyen: Hamburg Alevi Kultur Merkezi

olaylara sebebiyet verebileceğimizi düşünüyordu. Bunun üzerine Sayın İzzettin Doğan'a "Hangi çalışmalarımız sizde bu kuşkuları yarattı?" sorusunu yönelttim. Sayın İzzettin Doğan özellikle Diyanet ile ilgili tavrımızı şu şartlarda gerçekleştiremeyeceğimizi ve milyonlarca Sunni vatandaşı da karşımıza alabileceğimizi vurguluyordu.

Oysa ki bizler -İzzettin Doğan'ın anladığı gibi- radikal davranmıyorduk. Biz, din ve vicdan özgürlüğü içindeki bu çarpık oluşumlara son verilmesini istiyorduk. Örneğin; Diyanet İşlerine ayrılan bütçenin kesilmesi, okullarda verilen zorunlu din derslerinin kaldırılması, Diyanet İşlerinin özerkleştirilmesi, her inancın dini giderlerinin kendileri tarafından karşılanması, devletin her inanç ve mezhepten eşit uzaklıkta durması ve laik düzenin tam anlamıyla ülkemize yerleşmesini istiyorduk.

Sayın İzzettin Doğan bu istemlerimizin ütopya olduğunu yineleyip durdu.

Ben de Pir Sultan'ın 350 yıl önce Osmanlı Devleti'ne yönelik söylediği dizeleri hatırlatmaya çalıştım.

"Yürü bre Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendiğin padişahın
O da bir gün devrilir."

O zaman yaşayan halk tarafından da Pir Sultan'ın bu söylemlerinin ütopya olduğu, üç kıtaya hükmeden bir Osmanlı Devleti'nin nasıl yıkılacağı, düşünülerek düzenin de-

ğışmezliği savunuluyordu.

“Sayın Hocam biz de söylediklerimizin bugün-yarın gerçekteşemeyeceğini görüyoruz, önemli olan söylediklerimizin doğru olup olmadığıdır” dediğim zaman Sayın İzzettin Doğan kuşkuluydu ve de ürkekliği üzerindeydi.

Alevi Kùltür Merkezi'nin düzenlemiş olduğu Cem töreninden bir görüntü.

1992 Alevi Kültür Merkezi Başkanlığı'nı yaptığım yıldı. Alevi Kültür Merkezi yesi Sayın Rıza Cömert'le birlikte Üsküdar'da bulunan Semah Kültür Vakfı Merkezi'ni ziyaret ettim. O gün, sekreteri bulunan Cafer zer Koç'la tanıştım.

Alman okullarında verilen din ve etik derslerinde Alevilik kültürünün ve inancını da işlenmesi için imza kampanyasını başlatarak 500 imzalı dilekçeyi Hamburg Eğitim Senatrlğ'ne vermiştik. Olumlu yanıt alacağımız umuyla bir ders kitabı hazırlama dşncesindeydik. Bu nedenle Cafer zer Koç'a Türkiye'deki yazar, araştırmacı ve tarihi yazarlarla bir toplantı yapmanın gereğini anlattım.

O gün Cafer zer Koç'un yardımıyla, Semah Kültür Vakfı'nın da telefonunu kullanarak birçok yazara ulaştım ve toplantı gününü ve yerini; 2 hafta sonra, Semah Kültür Vakfı'nın bürosunda, olarak belirledik.

Toplantıya katılanlar Nejat Birdoğan, Reha Çamuroğlu, Rıza Zelyut, Battal Pehlivan, Lütfi Kaleli, Cemal şener, Cafer zer Koç, Halis Tosun, Vakıf Başkanı Selim Kazak, Gönüllerin Sesi Gazetesinden Hasan Cendere, A.K.M. Üyesi Rıza Cömert'ti. Sayın Abidin zgnay rahatsızlığını belirterek toplantıya katılmadı.

Toplantının amacını -her ne kadar telefonda belirttiysem de- geniş çapta anlatmaya çalıştım. Yazarlara, bütün masrafların Alevi Kültür Merkezi tarafından karşılanması suretiyle, Alevi kültürü, inancı ve felsefesini içeren ortaklaşa bir ders kitabı hazırlanmasını nerdim. Bu nerimi kabul ettiler.

1989'da Hamburg'da gerçekleştirdiğimiz Alevi Kültür Haftası'nın aynısını İstanbul'da yapmamızı nerdim. Bu nerim de kabul gördü.

Bu olayla ilgili geniş kapsamlı bir toplantı için Semah Vakfı Sekreteri Cafer zer Koç'a görev verildi. Yaklaşık altı ay sonra Vakıf'tan gönderilen davetiyelerle toplantının yeri ve zamanı bildirildi.

O dönem Alevi Kültür Merkezi Başkanlığı'na Turgut ker seçilmişti. Fakat merkez bu toplantıya tam yetkiyle beni gönderdi. Ayrıca Berlin Anadolu Alevi Kültür Merkezi de tam yetkiyi bana verdiğini bir yazıyla Semah Vakfı'na bildirmişti.

Düzenlediğimiz bu toplantı şkdar Belediye Sarayı'nda yapıldı. Toplantıya Köln'den Alırza Gülçiçek ve Gülizar Cengiz de katıldılar. İzmir'den Hacı Bektaş-ı Veli Dernekleri Genel Başkanı Sayın Selahattin zel katıldı. Sema Kültür Vakfı'nın şube başkanları da toplantıya katılanlar arasındaydı. Ayrıca Arif Sağ ile birlikte birçok sanatçı ve yazarlar da toplantıda bulundular.

Toplantının birinci gündem maddesi gerçekleştirmek istediğimiz Alevi Kültür Haftası'nın ieriğiydi. Vakfın başkanı Selim Kazak o günlerde Diyanete ayrılan ek bütçeyi gündeme getirerek toplantıyı asıl amaçlarından saptırmaya çalıştı. Ve bir ara ben müdahale etmek zorunda kaldım. "Almanya'dan buraya gelişimizin sebebi İstanbul'da yapılacak "Hafta"nın içeriğini belirlemektir." Olayı gündeme getirip tartıştığımızda anladık ki; niyetleri, İstanbul'da by-

le bir haftanın yapılmaması idi. Gerekçeleri; Doğu ve Güneydoğu'daki P.K.K. çatışmalarını ve zaman zaman büyük kentlerdeki bombalı saldırıları göz önünde tutarak, yapacağımız haftada provakasyonların olabileceği düşüncesi idi. Bunun üzerine Türkiye kanadı olaydan vazgeçti.

SARIGAZİ KÖYÜ

1993 yılı Mart ayında Türkiye'de olduğum sırada Semah Kültür Vakfı yöneticilerine, SARIGAZİ köyünde birlikte bir panel yapmayı önerdim, kabul ettiler. Tarih olarak 17 Temmuz 1993 gününü kararlaştırdık. Sarıgazi'de, mimar Mustafa Taş, Dr. İhsan Gürsoy, Müteahhit Ali Hıdır Doğan ve ben hazırlık çalışmalarımıza başladık. İlk hedefimiz bu paneli yapmaktır. İkinci hedefimiz CEMEVİ binasının yapılması idi. Biz komite olarak Sarıgazi'deki iki mezarlık arasında 3000 m²'lik yerin Hazineye ait olduğunu ve de uygun olduğunu tesbit ettik; durumu Sarıgazi Köyü Belediye Başkanı Sayın Fikret Şahin'e anlattık. Asıl amacımız ölülerimizi götürebileceğimiz, cenaze töreni yapılabilecek, morgu olan, ayrıca bazı kültürel çalışmaları da içeren bir binanın yapılması idi. Başkan da bize, sizin söylediğiniz yerde karakol binasının yapılması için temeller atıldığını, ikinci bir binanın yapılmasının olanaksız olduğunu söyledi; fakat başka bir yerde yer temini için söz verdi. Biz de proje için mimar Mustafa Taş'a görev verdik. O ara panel için ikametgah belgesini, nüfus hüviyet cüzdanı suretini çıkarak bir dilekçe ile valiliğe müracaat ettik. Ben tekrar Al-

manya'ya döndüm. İki temmuz akşam uçağı ile eşimle beraber Türkiye'ye geldim, eve gelip televizyonu açtım ki ne göreyim, Sivas'da, Madımak Otel'i'ni ateşe vererek 35 kişiyle birlikte yakmışlar. Ankara ve İstanbul'da yapılan cenaze törenlerine katıldım. İstanbul'daki cenaze töreninde Türkiye Yazarlar Sendikası'nda Aziz Nesin'le görüştim. Çünkü Sarıgazi'de yapacağımız panelde o da olacaktı. Merhabalaşıp geçmiş olsun dememden sonra Sarıgazi'de yapılacak panele gelemeyeceğini söyledi. Ben nedenini sorunca "Bak" dedi "Ben her zaman her yere giden biriyim. Madem ki beni öldürmek istiyorlardı, istedikleri zaman öldürebilirlerdi. Beni bahane ederek insanları yaktılar, katliam yaptılar. İkinci bir katliamı benim yüzümden yapmasınlar." Türkiye o dönem gergin günler yaşıyordu. Yetkililer bizim panel yapmamız için müsaade vermekte zorlandılar. 17 Temmuz 1993'de çok sayıda kitlenin katılımı ile paneli yaptık. Ben, özellikle laik devletlerin dine bakış açılarını ve uygulamalarını anlatmaya çalıştım. Türkiye'deki uygulama ile Avrupa'daki uygulamayı karşılaştırdım. Netice olarak bu panelden sonra soruşturmaya tabi tutuldum. Ama Sarıgazi'de iki ayrı dernek kuruldu, proje bitmeden Belediye Başkanı Fikret Şahin'in temin ettiği yerde Cemevi binasını yapmaya başladılar. Yapılan bina birkaç yıl sonra gereksinimlere cevap verilmediği için bir ikinci bina daha yapıldı.

Asıl amacım Sarıgazi'de, her türlü gereksinimi karşılayabilecek planlı projeli görkemli bir Kültür Merkezi binasının yapılması idi. Gizli bir el bu girişimimizi engelledi!

PANEL

ALEVİLİK LAİKLİK - DEMOKRASİ

KATILIMCILAR :

REHA ÇAMUROĞLU - Tarihçi-Yazar

LÜTFÜ KALELİ - Yazar-Araştırmacı

Semah Kültür Vakfı Genel Başkanı

CAFER ÖZER KOÇ - Panel Yöneticisi

Semah Kültür Vakfı Genel Sekreteri

BATTAL PEHLİVAN - Gazeteci-Yazar

CEMAL ŞENER - Araştırmacı-Yazar

CELAL TOPRAK - Gazeteci

ÇGD İstanbul Şubesi Başkanı

HALİS TOSUN

Hamburg Alevi Kültür Merkezi Kurucu Başkanı

DÜZENLEYEN : SEMAH KÜLTÜR VAKFI

Tüm Halkımız Davetlidir.

17 Temmuz 1993 Cumartesi Saat : 18.00

YER : UYSAL DÜĞÜN SALONU

SARIGAZİ

MAHSUNİ ŞERİF

Mahsuni Şerif Türkiye'nin Demokratikleşmesinde önemli bir temel taşıdır. Türkiye Halkı onu kendi dili ve kulağı olarak tanıdı. Örneğin;

Perçenekde yaya geldim, amman doktor bak bebeğe.

12 evladın 12 milyon. Uyan İmam Ali bak neler oldu.

İnce ince bir kar yağar fakirlerin düzüne.

İki jandarma bir karakol, tavuğun yumurtası bol.

Erim erim eriyessin, sürüm sürüm sürünesin.

Yiğitler yiğitler bizim yiğitler. Ve dom dom kurşunu ile tanıdı.

Ben Mahsuni Şerif'i 1976 yılında Hamburg'da Türk halk birliğinin verdiği konserde, yakından tanıma olanağı buldum. Bu tanışmışlığım sonra da devam etti. En son 1992 yılının Nisan ayında Ankara'ya gitmiştim. Mahsuni beni alarak evine misafir etti. Bana dedi ki; **"Dost ben artık sahnelere çıkmayacağım"**. Ben de nedenini sordum, kendisinde büyük bir rahatsızlık hissettiğini söyledi. Ben de son defa konser vermek için Hamburg'a davet ettim. **1992 yılının onuncu ayında (sahnelere elveda) adlı konser verdik.** Mahsuni çok doluydu; hem anlattı, hem söyledi, halkı coşturdu. Doğrusu ben Mahsuni Şerif'i tarif etmekte çok zorlandım. Çünkü böylesi büyük bir ozanı tarif etmek çok zor. Ona burada sağlık mutluluk ve başarılar dilemeyi düşünürken o bizleri terkedip Hakk'a yürüdü. Ben ve Kazım Güvercinoğlu birlikte Alevi-Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı adına cenaze törenine katıldık. O'nu Hakk'a uğurla-

yan yüzbinlerin arasında biz de yerimizi aldık. Uzun yıllar, belkide asırlar boyu yerinin doldurulamayacağına inanıyorum... Günümüzün Pir Sultan'ı Mahsuni Şerif.

Mahsuni Şerif ve Halis Tosun

Mahsuni Şerif Alevi Kültür Merkezi'nin düzenlediği bir gecede.

O yıl, kongreden önce, gazeteci ve yazar Battal Pehlivan'ın, gazeteci yazar Lütfi Kaleli'nin, Alevi-Bektaşî Federasyonu Başkanı Dede Derviş Tur'un katıldığı bir panel yapıldı. İkinci gün kongre yaptık. Ben aday olmadım. Artık gençlik kadrosu oluşmuş, gençlerimiz yetişmişti... Turgut Öker'in başkanlığında gençlerden oluşan bir yönetim kurulu seçildi. Yeni yönetim sayısız toplantılar ve paneller düzenledi... Farklı dinlerden ve mezheplerden oluşan inanç gruplarıyla toplantılar yaparak Aleviliği tanıtmaya çalıştı... Politik alanda gerek Türkiye'deki gerek Almanya'daki değişik partilerde toplantılar düzenleyerek Alevilik anlatıldı, sorunları gündeme getirildi ... Hamburg'da gerçekleştirdiğimiz Alevi Kültür Haftası'na konuşmacı olarak katılan araştırmacı yazar Nejat Birdoğan'ın Alevi Kültür Grubuna sunduğu öneri ve aldığımız karar üzerine, tüm masrafları AKM tarafından karşılanmak şartıyla **"Anadolu'nun Gizli Kültürü Alevilik"** eserini bastırdık... Kültür haftasına katılan konuşmacıların Alevilik üzerine söyleyişlerini video kasetlerine alarak, gazetelere verdiğimiz ilanlarla Avrupa'nın değişik ülkelerinde yaşayan Alevilere ulaştırdık... Bunlarla, kentlerdeki örgütlenmeleri sağladık... Bir **"Alevilik Bildirgesi"** yayınlamayı programa aldık. Daha önce açıkladığımız **"Alevilik Bildirgesi"**ni bu kez Türkiye'deki bütün aydın kesimin eleştiri ve önerilerini alarak, katkısı olanların imzalarıyla kamuoyuna duyuracaktık. Bunun için Rıza Zelyut'a görev verilerek kendisine maddi-manevi destek sağlandı. Ancak sayın Zelyut, işi böyle yapmadı. Hürriyet gazetesinde çalışıyor olmasının verdiği ayrıcalığı kullanarak, 6 Mayıs 1990 günü gazetede bildirgeyi yayınladı. Bu

bildirge Alevi tartışmasını gündeme getirdi. Ve Rıza Zelyut'un başını çektiği Alevi örgütlenmesi hareketi gündeme geldi. Yapılan toplantılarda bireyselliği ön plana çıkınca Rıza Zelyut yavaş yavaş dışlandı... Sonunda eğitimci Selim Kazak başkanlığında 40 kişilik bir kurucu üye ile **"Semah Kültür Vakfı"** kuruldu. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görüşü, vakıf senedinde yer alan Alevi sözcüğünün vakfın resmi senedinden çıkarılması, aksi taktirde yargıya olumsuz görüş bildirecekleri yönündeydi. İş mahkemeye intikal etti. Vakfın Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşmuştu;

Genel Başkan	Selim Kazak
Başkan Yardımcısı	Cafer Eroğlu
Genel Sekreter	Cafer Özer Koç
Genel Sayman	Lütfi Kaleli
Üye	Süleyman Yağız
Üye	Muarrem Ercan
Üye	Rıza Zelyut
Üye	Sırrı Bektaş
Üye	Ali Ekber Karagöz
Üye	Erkan Çağlar

İstanbul merkez olmak üzere Küçükçekmece, Zeytinburnu, Gaziosmanpaşa, Kağıthane, Okmeydanı, Ümraniye'de, iller bazında; Adana, Adıyaman, Mersin, Çorum'da örgütlenen vakıf, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazı ile hız kesip resmi ideoloji ile mücadele vermek zorunda bira-

kıldı. Vakıflar Genel Müdürlüğü, vakıf senedindeki Alevi sözcüğü nedeniyle vakıf tescil tarihinden iki ay sonra, 12.02.1992 tarihli yazısıyla vakfın kapatılması için Yargıtay'a başvuruda bulundu. Yargıtay 18. dairesinin 12.04.1993 tarih ve 1992/861 esas 1993/237 karar sayısıyla vakfın kapatılmasına karar verildi.

Semah Kültür Vakfı'nın resmen kapatılması, vakfın örgütsel faaliyetlerine son vermesini zorunlu kıldı. Açılmış şubelerin varlığına son verildi. Ancak Alevi kimliğinin hukuken tanınması ve tescil edilmesini, ilkesel olarak amaç edinen üç-beş girişimci arkadaş, yanlarına aldığı diğer arkadaşlarıyla beraber, bu kez "Semah Kültür ve Araştırma Vakfı" adıyla aynı içerikli ve daha kapsamlı hazırladıkları Resmi Senetlerinin tescili için 16.11.1993 günü İstanbul Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurdular.

20 kişiden oluşan Vakfın Kurucular Kurulu'nda şunlar yer aldı:

Genel Başkan	Lütfi Kaleli
Genel başkan Yardımcısı	Hüseyin Atılğan
Genel Sekreter	Cafer Özer Koç
Genel Sayman	İsmail Onarlı
Merkez Yönetim Kurulu Üyesi	Battal Pehlivan
Merkez Yönetim Kurulu Üyesi	Cemal Şener
Merkez Yönetim Kurulu Üyesi	Reha Çamuroğlu
Merkez Yönetim Kurulu Üyesi	Cengiz Kılıç
Merkez Yönetim Kurulu Üyesi	Hüseyin Erdoğan
Denetim Kurulu Başkanı	Ali Kasım İlhan

Raportör

Denetim Kurulu Üyesi

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Kurucu Üye

Sadık Eral

Kazım Güvercinoğlu

Cemal Ağıl

Yaşar Yılmaz

Yılmaz Elmas

Hasan Cendere

Tugay Polat

Abdullan Tursun

Kazım Gönül

Vakıflar Genel Müdürlüğü, yine Resmi Senet'te geçen "Alevi" sözcüğü nedeniyle vakfın tesciline itiraz etti. Ancak bu kez Yargıtay 18. Dairesi 4 Nisan 1995 tarihli kararıyla Vakfı tescil etti. Karar 29 Kasım 1995 tarih ve 22478 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanarak Semah Kültür ve Araştırma Vakfı resmen tüzel kimlik kazandı.

ALEVİLİĞİ TEMSİL YETKİSİ

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, tüzel kimlik kazanma mücadelesi verip bu hakkı kazanırken dönemin Adalet Bakanı Şevket Kazan, 10 Şubat 1997 günü Refah Partisi Kocaeli örgütüyle Ramazan bayramlaşması yaparken, 3 Kasım 1996 günü Susurluk'ta gerçekleşen trafik kazasında Devlet-Mafya-Siyaset işbirliğinin ortaya çıkmasını protesto eden aydınların başlattığı "Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" kampanyasını, "Alevilerin ananelerinde var olan mumsöndü"ye benzetmesi üzerine, vakıf yönetimi Ka-

zan'ı Mahkemeye verdi. İlk duruşmada "Bu vakfın, Alevileri temsil yetkisi yoktur" gerekçesiyle dava düşürüldü. Ancak Vakıf Başkanı Lütfi kaleli ve vekaleten vakfı temsil eden avukat İ. Hakkı Gülhan imzalarıyla yapılan itiraz, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından uygun bulundu; Resmi senet içeriğince Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın Alevileri temsil ettiğini ve davanın yeniden görüşülmesini 8.7.1998 günü oybirliğiyle karara bağladı.

Böylece Alevileri temsil yetkisi alan Vakfın açmış olduğu dava, yeniden görüldü; bu kez İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, Şevket Kazan'ı 1 Temmuz 1999 tarihli kararı ile 1 milyar lira maddî tazminat ödemeye mahkum etti.

Türkiye'de Alevi kimlikli kurulan ilk vakıf olmanın sorumluluğuyla hareket eden yöneticiler, 21 Şubat 1998 günü yaptıkları Genel Kurul'da, bu kez ad değişikliği kararı alıp, vakfın adını "**Alevi-Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı**" yaptılar, mahkemeye başvurdular. Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazıyla karşılaştılar. Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin 5 Nisan 1999 tarihli onayı ile bu itirazı da aştılar. Kesinleşen karar, 1 Şubat 2000 tarihli Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün resmi yazısıyla kabul edildi.

Yeni adıyla 21 Şubat 2001 günü yapılan Genel Kurul'da alınan karar doğrultusunda, **Alevi-Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı**'nın, Türkiye'de Alevi örgütlerinin **Üst Birliği** olması için tüm kuruluşlara çağrı yazısı çıkartıldı. Ancak şu ana kadar olumlu bir gelişme olmadı.

Alevi-Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı'nın GenelKu-

rul'da seçilen yeni Yönetim ve Denetim kurullarında şunlar yer aldılar:

Genel Başkan	Ali Adil Atalay
İkinci Başkan	Ali Kasım İlhan
Sayman	Kazım Güvercinoğlu
Üye	Arif Sağ
Üye	Halis Tosun
Denetim Kurulu Başkanı	Hüsniye Takmaz
Raportör	İ. Hakkı Gülhan
Üye	Lütfi Kaleli
Kurucu Üye	Abdullah Tursun
Kurucu Üye	Cemal Ağıl
Kurucu Üye	Cengiz Kılıç
Kurucu Üye	Hüseyin Pehlivan
Kurucu Üye	Reha Çamuroğlu
Kurucu Üye	Yaşar Yılmaz
Kurucu Üye	Yılmaz Elmas

Yıllardan beri mücadele verdiğim ve özlemini çektiğim, Türkiye'de Alevi kimlikli bir kuruluşun var olmasını 8 yıllık bir hukuk mücadelesinden sonra gerçekleştiren tüm arkadaşlara şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca bu Vakfın Yönetim Kurulu'nda bulunmaktan da onur duyuyorum.

Türkiye koşullarında zoru başaran bu Vakfın yasal kimliği altında tüm Alevi-Bektaşî kuruluşlarının buluşmasını canı gönülden istiyorum.

Daha laik ve demokratik bir yapılanmadan yansalar

BAZI ALEVİLER DİYANET İŞLERİNDE TEMSİL KARSİ ÇIKIYORLAR

Oya CÜRE (Hamburg)

Diyanet İşlerinde Alevi-lerin temsil hakkı verilsin mi, verilmemesi mi tartışma-ları süredursun, acaba Aleviler bu konuya nasıl bakıyorlar? Birçok Alevi kuruluşu, Diyanet İşleri'n-de kendilerine yer veril-mesini savunurken, bazı Alevi dernekleri de farklı argümanlar getiriyor ve böylece bir talebe kesinlikle karşı çıkıyorlar.

Alevilik nedir deyince, Alevi derneklerinin yetkili ağzları bile bu tanımda farklılıklar olduğunu dile getiriyorlar. Alevilik kimine göre mezhep, kimine göre kültür, kimine göre felsefe, kimine göre de yaşam biçimi olarak ele alınıyor. Ya da herbirinin toplamı...

Gerek Türkiye'de gerek se Almanya'da, görüşleri farklı da olsa, yüzlerce yilin inançlarını sürdürme ve değerlerindeki susturma ve yitirmeme baskısı ortak paydasına anlaşılan, Alevi-

ler, çeşitli etkinliklerle Aleviliğin ne olduğunu göstermeye, bu arada kendi içlerindeki farklılıkları da keşfetmeye çalışıyorlar. Kısaça bu şekilde açıkladı-ğımız etkinliklerden bir diğisi, halen Hamburg'da faaliyet gösteren Alevi Kültür Merkezi tarafından yürütülüyor. Dernek yöneti-cileri belli aralıklarla, arala-rında Nejat Birdoğan, R.Yörükoğlu, Oral Çalış-lar gibi yazar ve araşturma-çıların da konuşmacı olarak düzenliyor. Ancak hiçbir toplantıda, kendi yücelerinin tamamını memnun edemi-yolar. En son, geçtiğimiz ay gazeteci-yazar Oral Çalışlar'ın "Ali, Osman,

Oya Alevi Kültür Mer-kezi yöneticileri, Başkan Halis Tosun başta olmak üzere, farklılıkların Alevi-liğün zenginlik kayna-ğından biri olduğuna canı gönülden inanıyorlar. Hatta biraz önce sözünü ettimiz konferansın başında bir açıklama yapma ihtiyacını hissederek Halis Tosun,

Diyanet İşleri'nde Alevi-lerin temsil edilmesi bağla-mundaki tartışmalara açıklık getirmek üzere şöyle ko-nuştu:

"Biz din ve vicdan öz-gürlüğünü savunuyoruz ve diyoruz ki, her din, her inanç ve mezhep kendi içinde doğru ve kutsaldır. Kendileri gibi düşünmeyen ve insanıyanları baskı altında tutarak, kendileri gibi inanmaya zorlamak, din ve vicdan özgürlüğüne yapılan bir baskıdır. Ülke nüfusunun 1/3'ünü Aleviler oluşturuyor. Alevilerden kesilen vergilerden Sün-nileri temsil eden Diyanet İşleri'ne bölçe ayrılmasını hangi sağduyu kabul eder?

Önerimiz, TC Diyanet İşleri'ne ayrılan bölçeye son verilmesi ve Avrupa tipi uygulamaya geçilmesi. Her inanmanın, özerk olarak kendisini temsil eden ku-rumu desteklemesi, yani kendi dini giderlerini ken-dilerinin karşılamasıdır.

Okullarda verilen tek

tarafı din derslerine son verilmelidir. Verilen din dersleri yerine din tarihi ve kültür içindeki Alevi öğreti-sine yer verilmelidir.

Alevilerin Diyanet İşle-ri'nde temsil edilmesi ve pay almaları yolundaki girişimler, Aleviler adına yüz karasıdır. Eğer Alevi-lerin özgürce kendi inanç ve kültürlerini, gelenek ve göreneklerini yaşatmaları isteniyorsa, onlara bunları gerçekleştirebilmeleri için olanak sağlanmalı, örneğin Alevi Kültür Merkezleri kurulmalı, Cem Evleri yapılmalı, buralarda kendi ölümlerini yıkama ve göm-melerinden tutun bütün kültürel çalışmalarını yap-bilmeleri sağlanmalı. Bu merkezlerde hizmet gören-ler, merkezlere üye aidatı ödeyen Aleviler tarafından seçilmelidir. Laikliğin gereği de budur.

Gene de bu istekler dışındaki farklı düşünceler, bizim zenginlik kaynağımızdır."

Alevi Kimliğiyle Yaşamak

Amaçlarının Hamburg'da bir bina satın almak olduğunu belirttiler Alevi Kültür Merkezi'nde gençler yönetiminde

Oya CÜRE-HAMBURG

HAMBURG Alevi Kültür Merkezi'nin ikinci genel kurulu sonunda, iş başına gençlerden oluşan yeni bir yönetim kurulu getirildi.

137 aktif üyesi bulunan derneğin yaş ortalaması 25'i geçmeyen yeni yöneticileri, özellikle gençlerin sorunlarının çözümü için yoğun çaba harcayacaklarını söylediler.

Turgut Öker'in Genel Başkanlığa getirildiği seçimlerde, Selvi Şanlıtürk, Seramüs Arlı, Yıldız Doğan, Hasan Yüksel, Şakir

● 137 aktif üyesi bulunan Hamburg Alevi Kültür Derneği'nin, yaş ortalaması 25'i geçmeyen yeni yöneticileri, özellikle gençlerin sorunlarının çözümü için yoğun çaba harcayacaklarını söylediler

● Turgut Öker'in Genel Başkanlığa getirildiği seçimlerde, Selvi Şanlıtürk, Seramüs Arlı, Yıldız Doğan, Hasan Yüksel, Şakir Çal, Erol Uluşu, Hasan Çağlar, Rafet Aslan, Erol Erçin, İlhan Tunca ve Sami Çınar yönetim kurulu üyelerine seçildiler

Çal, Erol Uluşu, Hasan

Çağlar, Rafet Aslan, Erol Erçin, İlhan Tunca ve Sami Çınar yönetim kurulu üyelerine seçildiler.

Alevi öğretisinin tanıtılması ve ön yargıların giderilmesine yönelik kültürel çalışmalarla ağırlık vereceklerini kaydeden yeni Başkan Öker, amaçlarının Hamburg'da bir dernek binası satın

almak olduğunu söyledi.

Bu arada, sonbaharda İstanbul'da düzenlenecek Alevi Kültür Haftası ve Alevi Kongresi'ne katılacak olan Hamburg Alevi Kültür Merkezi Danışma Kurulu'na Ismail Kaplan, Halis Tosun, Hasan Kılğaz ve Dr. Süleyman Erkan getirildiler.

Genç Yönetim Kurulunun Başkanı Turgut Öker (sağ başta), Alevilere yönelik önyargıları giderici çalışmalara yoğunluk vereceklerini söyledi.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin yıllık Olağan Kongresi'ne 162 delege ile çok sayıda üye katıldı.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nde olağan kongre

**O.Veli CANSEVER-
HAMBURG**

HAMBURG Alevi Kültür Merkezi Yıllık Olağan Kongresi Haus 7 salonunda yapıldı ve eski genel başkan **Hasan Kılavuz** 112 oyla yeniden başkanlığa getirildi. 320 üyeye sahip Alevi Merkezi'nin kongresine 162 delege ile çok sayıda vatan-daş katıldı.

Halis Tosun, İbrahim Renklicay ve Mercan Berk'in divan heyetine seçilmesiyle başlayan kongre yaklaşık 8 saat sürdü. Eski Yönetim Kurulu'nun aklanması üzerine mikrofona gelen **Hüseyin Yavuz**,

Alevi birliğinin önemi üzerinde çalışmalarına daha da ağırlık vereceklerini açıkladı. Derneğin maddi durumunun iyi olduğundan söz eden **Yavuz**, üye sayısının 320'ye ulaştığını ve dernek binasında çalışacak iş gücüne ihtiyaçları olduğunu belirtti. Genel Kurulun 8 saat sürmesine rağmen, gelen eleştirilerin genelde teknik konular üzerinde olduğunu ifade eden **Yavuz**, yakında bir bankadan 9 milyon mark kredi çekerek, Dergah'a sahip olacaklarını üyelerine müjdelendi.

Daha sonra genel kurulun seçimine geçildi ve **Hasan Kılavuz** ile **Orhan Göktaş** baş-

kanlık için mücadele verdi. **Hasan Kılavuz** 112 oy alırken, **Orhan Göktaş**'a 9 oy çıktı. **Hüseyin Yavuz** 88 oyla genel sekreterlik görevini üstlenirken, **Feramuz Arlı**'da sayman olarak Yönetim Kurulu'na girdi.

Yönetim Kurulu'nun üyeleri **Hanım Gündoğdu, Hüseyin Kayatüran, Cemal Öker, Mesut Ocak, Garip Sünbül, M.Ali Soysüren, Gülizar Kayatüran, Murat Tosun, Ali Çelik**'ten oluşurken, Denetim Kurulu'na da **Oruç Yağbasan, Ahmet Kayatüran, Yıldız Doğan, Hasan Bağdaş** ile **Ali Boyraz** getirildi.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin başkanı **Hasan Kılavuz**, genel sekreteri **Hüseyin Yavuz** ve sayman **Feramuz Arlı**, derneğin faaliyetini daha da arttıracaklarını söylediler.

**ALEVI KÜLTÜR MERKEZİ
OLAĞAN
GENEL KURULU**

Halis Tosun, İbrahim Henkicay ve Mercan Berkten oluşan divan heyetinin seçimiyle başlayan kongre 8 saat sürdü.

AVRUPA ALEVİ ÖRGÜTLENMESİ

Hamburg'da yaptığımız Alevi Kültür Haftası'na katılan İsmail Elçioğlu, Derviş Tur, Ahmet Aydemir, Sabit Yıldız ve diğer arkadaşların katkılarıyla Güneyde Alevi Örgütlenme hareketi başlatıldı. 27 Mayıs 1990 günü Dortmund'da Derviş Tur başkanlığında **"Alevi-Bektaşî Cemaatleri Federasyonu"** kuruldu. Hamburg'da kurulan **"Alevi Kültür Merkezi"** doğrultusunda, Almanya'nın Kuzey bölgesinde dernekler kuruldu. **"Berlin Yurtseverler Birliği'nin"** 1990'da yaptığı görkemli Alevi Kültür Haftası'ndan sonra **"Anadolu Alevi Kültür Birliği"** adı ile çalışmalar başladı. Hannover, Bremen, Lübeck, Neumunster, Köln, Mannheim ve daha bir çok yerde Alevi dernekleri kurularak faaliyetlere başladılar. Alevi-Bektaşî Cemaatler Federasyonu'nun, o güne kadar kurulan bütün Alevi örgütlerini, 12 Haziran 1993 günü Köln'de yapılan toplantının sonuç bildirgesinde yer alan karara istinaden, 30-31 Ekim 1993 tarihinde yapılacak kongre ile birleşmeye çağırırdı. Bu çalışmalar devam ederken, 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta yapılan **"Pir Sultan Şenliği"**ne katılan 35 aydın, Madımak Otelinde şeriatçı yobazlar tarafından güvenlik güçlerinin gözü önünde, **"şeriat istiyoruz!..."** naraları ile yakıldılar. Bu, 1980 öncesi Alevilere yönelik soykırımın bir devamı idi. Katliam, Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da da şiddetli bir tepkiyle karşılandı. Köln'de 50 bin kişinin katıldığı bir protesto yürüyüşü yapılarak Sivas şehitlerine tam destek verildi. Bu olaylardan sonra, daha önce Köln toplantısında alınmış ka-

rar gereğı, 40 derneğin katılımı ile 30-31 Ekim 1993 günü Frankfurt'da yapılan birleşme kongresinde federasyonun adı değiştirilerek **"Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu"** kuruldu. Yönetim kadrosu şöyleydi:

Başkan	Ali Rıza Gülçiçek
2. başkan	Nejdet Saraç
2. başkan	M. Ali Ölmez
G. Sek.	Turgut Öker
Sayman	Gülizar Cengiz

Üyeler;

Abbas Akbaba
Dursun Karadağ
Hasan Aydoğan
Kazım Kaya
Kazım Çanık
Mehmet Çaba
Sabit Yıldız
Saime Düzgün
Uğur Aydoğan

Kongrede federasyonunun kurumlaşması için Dedeler Kurulu'nun, Cenaze Kurumu'nun, Basın-Yayın Kurumu'nun, Gençlik ve Kadın Kollarının oluşturulması.. Bir Alevi radyosunun kurulması.. Demokratik Kitle Örgütleriyle da-

yanışmaya girilmesi.. Sürekli bir yayın organının çıkarılması.. Sivas mağdurlarına yardım kampanyasının sürdürülmesi karara bağlandı.

Yeni yönetim, Sivas katliamının etkisiyle de Avrupa ve Türkiye ile bağlantılı olarak hızlı bir çalışmaya girdi. 40 dernekli Federasyonun üye sayısı bir yıl içinde 100'ü geçmişti... Daha sonra Federasyon, Avrupa örgütlerinin üst birliği haline dönüşmek üzere yeni bir amaca yöneldi. Avusturya, Fransa, İsviçre, İngiltere, Hollanda ülkelerinin derneklerinin katılımı ve yapılan bir kongre ile ismini "**Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu**"na çevirdi. Almanya'da çıkardığı "**Alevilerin Sesi**" dergisi ve Ankara'da ortaklaşa kurulan "**Mozaik Radyo**" ile etkinlik alanını genişletti.

Yönetim, gördüğü ilgi etkisiyle hem Avrupa'daki, hem de Türkiye'deki Alevi derneklerini yönetmeye kalkışınca tepkiler almaya başladı. Bu tepkiler en fazla Sivas ve Gazi Mahallesi mağdurları için toplanan yardımın gerçek mağdurlara ulaşip ulaşmadığı, Mozaik radyosunun zarara girmesi konularında, en önemli olarak da, 25 Kasım 1995 günü Atatürk Spor Salonu'nda yapılan toplantı için Avrupa'dan Ali Haydar Veziroğlu'nun parası ile kaldırılan uçak biletlerinde yapıldığı söylenen yolsuzluklar konusunda yoğunlaşıyordu. Yapılan eleştiriler nedeniyle federasyonda üst üste kongreler yaşandı...

Türkiye'de Alevilere yönelik haksızlıklar ve hakaretler durmak bilmiyordu. Örneğin; 12 Mayıs 1993'de Cemal Şener'in katıldığı HBB TV programında Vaiz bozuntusu Hasan Ali Buldan, Aleviliğe sapık bir mezhep diye saldırıyor...

Temmuz 1993'de Pir Sultan Abdal Şenliklerine katılan 35 aydın, yobazlar tarafından Sivas'ta Madımak Oteli'nde ateşe verilerek yakılıyor... 9 Ocak 1994'de İnter Star TV'de Süper Turnike programında Güner Ümit, gebe kadın rolündeki arkadaşına **"Sen Kızılbaşlar gibi babandan mı peydahladın o çocuğu"** diyor.. 7 Eylül 1994'de İstanbul Belediyesi tarafından Karacaahmet binasının yıkımına girişiliyordu... Bütün bunlar yurt içi ve yurtdışında örgütlenen Alevi Dernek, Vakıf ve Federasyon yöneticilerini birlikte harekete yönlendiriyordu.

Başta AABF olmak üzere, bu hassasiyeti değerlendirmeyi düşünenler, 18-19 Kasım 1994'de Şahkulu Dergahı'nda, federasyon'un inisiyatifinde yapılan toplantı ile **"Alevi-Bektaşî Temsilciler Meclisi"**ni kuruyorlar. Ali Rıza Gülçiçek başkanlığa, Selahattin Özer sekreterliğe getiriliyor. Yönetim Kurulu ise şu isimlerden oluşuyor; Ali Eğer, Turgut Öker, Murteza Demir, Kamber Sönmez, Cafer Doğan, Cafer Özer Koç, Cemal Şener, Fuat Doğan, Mustafa Özcivan, Nejdet Yıldırım, M. Ali Yılmazkaya, Fikret Karahan.

Tüm bu gelişmeler yaşanırken İstanbul'da Gazi Mahallesi'nde 12 Mart 1995 günü Alevilere ait işyerlerinin taranması olayı patlıyor.. 3 kişi ölüyor.. Gale yana gelen halkın üzerine polisin açtığı ateşle 22 kişi öldürülüyor.. Gergin günler yaşanıyordu. İstanbul'u bu gerginlikten uzak tutmak için açılan dava, taa Trabzon'a taşınıyor, bu da yeni mağdurlar yaratıyordu...

Gazi Mahallesi mağdurlarına özellikle Avrupa örgütlerinden maddi ve manevi destek esirgenmedi. Diğer taraftan Doğu ve Güneydoğu'da adeta iç savaş gibi devam eden çatışmaların Tunceli'ye de yansması, köylerin bombalanması; halkın bir kısmının göçe zorlanması federasyonu gene harekete geçirdi. Üç TIR dolusu giyecek ve parasal destekle birlikte başkan Ali Rıza Gülçiçek, sekreter Turgut Öker bizzat Tunceli'ye giderek halka manevi destek sundular...

TRT INT'de BİR AÇIK OTURUM...

1995 Mayıs ayında TRT-INT kanaldan (Form) adlı programa davet edildim. Form'a Avrupa Milli Görüş Teşkilatı Genel Başkanı Osman Oymaklar ve beraberinde 5 İlahiyat Fakülte mezunu, Türkiye Araştırmaları Genel Merkezi Başkanı Prof. Faruk Şen, Yeşiller Milletvekili Ozan Ceyhan, Yurtseverler Birliği'nin Federasyon eski başkanı Ali Asker Arslan, ressam Hanefi Yeter, Prof. Ali Eğer, Avukat Mehmet Yıldırım, Halkçı Devrimci Birliği Federasyon Başkanı Ahmet Iğdırlı, Berlin Türk Toplumu Başkanı ve Berlin'de öğretmenlik yapan bir kaç öğretmen ile üniversite talebeleri gelmişti.

Birinci programın konusu; **"Türk işçilerin sorunları ve Alman toplumu ile kaynaşma"** idi. Sorunlar iki ayrı bölümde ele alındı;

- 1) Türkiye'den kaynaklanan sorunlar
- 2) Almanya'dan kaynaklanan sorunlar.

İlk söz Prof. Faruk Şen'e verildi. O, genel bir çerçeve çizerek özetle: "Buralara gelen insanlarımız bugüne kadar, para kazanıp geri dönmeyi planlıyorlardı. Onun için uyum sağlamada kendilerini yeterince sorumlu tutmadılar. Çocuklarının eğitimi ile fazla ilgilenmediler... Almanlar ise, Türk işçilerinin günün birinde geri döneceğini düşünerek yabancı sorunlarına yeterince eğilmediler. 1990'lı yıllarından sonra yabancıların kalıcılığı gündeme gelince sorunlar daha da derinleşti, Türkiye ise hep seyirci kaldı..." dedi.

Milli Görüş adına Osman Oymaklar ise konuşmasında ağırlığı; cami yapılmasına, ezan okutulmasına, Müslümanlardan kesilen vergilerden kendilerine pay ayrılmasına, İslami din dersleri verilmesine vermişti.

Milletvekili Ozan Ceyhun, Türklerin Alman vatandaşlığına geçmeleri, siyasi partilere üye olmaları, siyasi alanda söz sahibi olmaları halinde sorunların çözümünün kolaylaşacağı üzerinde durdu.

Ressam Hanefi Bey, defalarca sergi açtığını, kültürel faaliyetlerde bulunduğunu, Türklerin bu tür çalışmalara ilgisiz kaldıklarını, dertlerinin hep para kazanmak olduğunu vurguladı.

Ali Asker Aslan ve öğretmenler, eğitimdeki sorunları dile getirdiler.

Sıra bana gelmişti. İşçi kökenli olmam nedeniyle sorunları derinliğine analiz etme şansına sahip biri olarak ko-

nuşmamda; “Avrupa’ya gelen işçilerin büyük bir bölümünün doğup büyüdüğü köy veya kasabadaki daracık dünyalarından çıkıp şehir yüzü görmeden kendilerini Avrupa’nın metropol kentleri içinde bulduklarını; dil, kültür, inancı, milliyeti ile çok farklı bir ortama girdiklerini” belirterek; “Şimdi bu insanlar neden uyum sağlayamıyorlar?.. Çocuklarının eğitimiyle neden ilgilenmiyorlar?.. Sosyal aktivitelerde niçin bulunamıyorlar?.. diye şikayette bulunuyoruz. Derim ki, işi ken-dimize, çuvaldızı başkalarına batıralım... Kendi köyünde eğitimden yoksul bırakılan; tiyatro, sinema yüzü görmeyen, dertleri ile başbaşa bırakılan; hocaya, muskaya mahkum edilen; Avrupalılara gavur gözüyle bakan bu insanlarımızdan Avrupalılarla uyum sağlaması beklenebilir mi?.. Bu çok zor ve zaman isteyen bir iş. Türkiye’de bile bölge, inanç ve kültür farklılıkları nedeniyle yurttaşlar arasında uyum sağlanamıyor... Kendi ülkesinde sosyal, siyasal ve kültürel faaliyetlerden uzak bıraktırılmış insanlardan fazla birşey beklenemez. Henüzimizin malumu, 12 Eylül’ün estirdiği rüzgar Avrupa’da da kendisini göstermiştir. Buralarda da siyasal faaliyet gösteren derneklerin üyelerinde büyük azalmalar olmuş, hatta bir çoğu kapatılmıştır... Bir kısım yöneticilere soruşturma açılmıştır... Geline nokta ben karamsar değilim. Şu an onbinlerce gencimiz üniversitelerde okuyor.. Bir kısmımız işveren oldu... Siyasal alanda Milletvekili olanlarımız, yerel yönetimlerde söz sahibi olanlarımız var... Halkımız siyasal, sosyal ve kültürel alanda söz sahibi olmak için çalışıyor... Eşit hakla-

ra kavuşmak istiyor.. Bizler, Avrupa'da kalıcı göçmen işçiler olarak bu gayretlerin içindeyken zaman zaman, bazı çevrelerce politik malzeme olarak kullanılmak isteniyoruz... Buna müsaade etmeyeceğiz..." dedim.

İkinci oturuma gene aynı kadro katıldı. Bu sefer konu; "İnsan Hakları çerçevesinde inanç ve kültür özgürlüğünün uygulanması" idi. İlk söz gene Prof. Faruk Şen'e verildi. Sayın Şen, İslamiyetin hoş görüşünden dem vurarak, Osmanlı devletinin içindeki gayri müslimlere hoşgörü gösterdiğini, her gittiği yere adalet götürdüğünü, aynı oranda hoşgörüyü Avrupalılardan görmediklerini vurguladı.

Milli Görüş Başkanı Osman Oymaklar ise, Sayın Faruk Şen'in söylediklerine katıldığını, Müslümanların özgürce inançlarını yerine getiremediklerini, ezan okutulmasına izin verilmediğini, çalışan Müslümanlardan kesilen vergilerden kendilerine cami giderleri için pay verilmediğini, okullarda Müslüman çocuklarına din dersi verilmediğini vurgulayarak, Türkiye'de uygulanmakta olan inanç sisteminden de rahatsız olduklarını, devletin kendisine uygun inanç sistemi uyguladığını, bunun din ve vicdan özgürlüğüne baskı olduğunu söyleyerek sözlerini tamamladı.

Halkçı, Devrimci Birliği Federasyon başkanı Ahmet Iğdırılı da CHP'nin klasikleşen laiklik tanımını yaparak diğer Müslüman ülkeler içinde Türkiye'nin örnek bir ülke olduğuna işaret edip dolaylı şekilde Osman Oymaklar'a cevap verdi.

Söz sırası bana gelmişti. Ben de özellikle Faruk Şen'e

hitaben; “Sayın Şen siz oruç tutmadığınız için tokat yediniz mi?.. Ben oruç tutmadığım için Erzurum’da tokat yedim! Siz namaz kılmadığınız için işinizden çıkarıldınız mı?.. Ben namaz kılmaya gitmediğim için işimden oldum! Ramazan’da sigara içtiğiniz için asker koğuşunda bastırılarak sorgulandınız mı?.. Ben sorgulandım! Gene Ramazan davulu çalarken yobaz şerrinden uzak kalmak için oruçlu görüneyim diye kalkıp lambaları yaktınız mı?.. Ben kalktım! Anadolu’nun pek çok bölgesinde bunlar yaşanıyor... Van üniversitesinde oruç tutmadığı için 4. kattan atılarak öldürülen genci ne çabuk unuttunuz?.. Daha iki yıl önce, 1993’de Sivas’a saz çalmaya, deyiş söylemeye, semah dönmeye giden 35 insan, Allahu ekber nağraları atılarak, Allah adına, şeriat devleti kurulması adına kaldıkları otelde yakıldılar mı?.. Sayın Faruk Şen, yanınızda hocaları bulmuşsunuz, methiyeler yağıdırıyorsunuz... Sanki İslam tarihini bilmiyor muşsunuz gibi konuşuyorsunuz. Oysa, siz de çok iyi biliyorsunuz ki, İslam kendi içinde barışı sağlamamıştır. Hz. Ali öldürülmüş, Kerbela’da katliam yapılmıştır... Emevilerden, Abbasilerden Osmanlılara kadar, yapılan zulümleri tarih kitaplarından okuyoruz. Gerçekler ortada iken nasıl bunlar yokmuş gibi konuşursunuz!..”

Osman Oymaklar’a hitaben de; “T.C. Devleti kurulduğundan beri Diyanet İşleri Başkanlığı’na bütçeden pay verildiğini”, rakamlarla anlatmaya çalıştım. “Diyanet İşlerinde 80 bin hocanın görevli olduğunu, Diyanet İşle-

ri bünyesinde, İlahiyat Fakültesi'nde, İmam hatip okullarında, Kur'an kurslarında yaklaşık 500 bin talebenin eğitim gördüğünü, buna karşı Türkiye nüfusunun üçtebirinin Alevilerden oluştuğunu, Alevilerden de kesilen vergilerden Sünniliği temsil eden Diyanet İşlerine pay ayrıldığını, okullarda verilen zorunlu Sünni İslam dersinden Alevi çocuklarının sorumlu tutulduğunu.. Bunların hangisinin din ve vicdan özgürlüğüne uygun olduğunu?" sordum. Devamla; "Sayın Oymaklar, Alman halkı kendi kiliselerinde haftada birgün çalınan çan sesinden rahatsız olduğunu söylüyor. Bu durum karşısında size günde beş sefer ezan okuturlar mı?.. Siz dahi kendi aranızda anlaşılmıyorsunuz... Türkiye'den gelen hocaları kabul etmiyorsunuz. Bir kısmınız şeriat devleti kurmak istiyorsunuz. Kimileriniz kendini halife ilan ediyor... Camileri paylaşmıyorsunuz.. Kendi içinde uyum sağlayamayan bir toplum, dini başka, dili başka, kültürü başka bir toplumla nasıl kaynaşma sağlayabilir" dedim.

Osman Oymaklar söz alıp; "Alevilerin haksızlığa uğradıkları doğrudur. Bundan bizler sorumlu değiliz. Bugüne kadar ülkeyi idare edenler sorumludur. Aleviler bizim din kardeşlerimizdir" demesi üzerine oturuma katılan talebelerden "onun için mi din kardeşlerinizi Sivas'ta yaktınız!.." sesleri yükseldi. Osman Oymaklar, "Onu biz yapmadık, o olayı yapanlar Müslüman olamazlar, insan bile olamazlar." dedi. Oysa ki Pir Sultan Şenliklerinden önce İslam içerikli yayın yapan tüm gazete

ve dergilerde “gelecekleri varsa görecekləri de var.” mesajları verilmişti. Buna ne dersiniz? denildiğinde de her zaman olduğu gibi iş provakatörlerin üzerine atılıyordu.

Faruk Şen söz alarak; “Alevi vatandaş beni yanlış anladın” değince ben de; “Aleviyim ve Aleviliğimden gurur duyuyorum!. Ben sana Sünni vatandaş diye hitap etmedim. Sen ve senin gibiler profesör olsanız dahi, almış olduğunuz eğitimin esaretinden kurtulamıyorsunuz!.. demiş ve bu programı izleyen çok insandan tebrik telefonları almıştım.

Laik demokratik düzenden yana olan insanlar olarak Alevilerin üzerine ağır ve ciddi görevler düştüğüne olan inancım nedeniyle Hamburg’da “Sivas Katliamı” üzerine düzenlenen panelde bir konuşma yaptım. Bu konuşmam daha sonra “Alevilerin Sesi” ve “Nefes” dergilerinde yayınlandı. Yayınlanan konuşma metni şöyleydi:

GÖREV BİZİ BEKLİYOR!

“Osmanlı İmparatorluğu ümmetçilik üzerine kurulmuş 600 yıllık bir yönetimdi. Burada hükümdar ülkeyi Allah’ın halifesi sıfatıyla yönetmiştir. Yani hükmetme yetki ve hakkının Tanrı tarafından kendisine verildiği iddiasındadır.

Din adına hareket edilen ve dinsel kurallara dayalı bir yönetim biçimi olan Osmanlı yönetiminde de Alevilere karşı sayısız katliamlar yapılmıştır. Örneğin Yavuz Sultan Se-

lim ve Kuyucu Murat döneminde yüzbinlerce Alevinin katledilmesi gibi... Cumhuriyetle birlikte, **“egemenlik kayıtsız şartsız milletindir”** sloganı ile Tanrı iradesi yerine kul iradesinin hakim kılınmaya çalışıldığı burjuva hareketi başlamıştır.

1921 tarihli Teşkilatı Esasiye Kanunu’nun ilk maddesinde **“Hakimiyet, billa kaydu şart milletindir”** hükmü yer almış olmasına rağmen, laikliğe ilişkin herhangi bir düzenleme sözkonusu olmamıştır. Cumhuriyeti ilan eden 29 Ekim 1923 tarih ve 364 sayılı Teşkilatı Esasiye Kanunu’nun Bazı Maddelerinin Tadilinde Kanunun 1. maddesinde **“Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir”** hükmü yinlendiği halde, 2. maddesinde **“Türkiye Cumhuriyeti devletin dini İslamdır”** şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Bu, aynı yasa içinde birbiri ile ne kadar çelişkili bir durumun olduğunu ortaya koymaktadır. Ve 1923 yılında din olarak seçilen İslam da aslında Sünnilikten başka birşey değildir.

3 Mart 1924 tarih ve 429 sayılı Diyanet İşleri Reisliği Kur’an yasasının adı **“Şerie evkaf ve erkanı harbiyye umumiye vekaletlerinin ilgası”**na dair kanundur. Bu da şerie vekaleti şariat işleri ile uğraşan başkanlık anlamına gelmektedir. Yani bu madde ile 3 Mart 1924 ve 429 yasa ile Diyanet Reisliği kurulmuştur. Diyanet İşleri Reisliği’ne tayin olunan Rıfat Börekçi’ye tahsis edilen makam arabasına bakanların araçlarına verilen plaka verilmiştir. Başkanlık müsteşarlığı 150 TL aylık maaş alırken, Diyanet Başkanlığı’na devletin en yüksek aylık maaşı 155 TL verilmiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda karşımıza şu tablo çıkmaktadır; Devlet kendisine bir din seçmiştir: **Sünnilik!** Ortada yok sayılan bir inanç var: **Alevilik!** Ve niteliği kuşkuolu, bir devlet biçimi ortaya çıkmıştır. Oysaki laik devlet düzeninde devlet tüm din ve mezheplere eşit uzaklıkta durur. Din ve devlet işlerini birbirinden ayırır, resmi dinden ve hukuksal olarak dinsel içerikten arınır. Yani bireyin özgürce inanma ve düşünme özgürlüğünü garanti eder. Tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen T.C.'de yeni düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerden konumuz ile ilgili önemli bir gelişme **"Devletin dini İslamdır"** hükmünün Anayasadan çıkarılmasıdır. Yine, 1932'de ezan Türkçe okutulmaya başlanmıştır.

1946 yılında çok partili sisteme geçişle birlikte o dönemde kurulan DP, dini kendi amaçları doğrultusunda araç olarak kullanmıştır. DP'nin Başkanı Menderes'in halka hitaben yaptığı konuşmada, **"Dininize hakaret ediliyor, siz isterseniz halifeliği geri getirirsiniz"** sözleri dinci-şeriatçı kesimi ayaklandırmıştır. Bu dönemde Tokat, Yozgat ve Çorum bölgesi büyük bir katliamdan zor kurtulmuştur. 1949 yılından itibaren şeriata yönelik geri dönüş başlamıştır. Bu tarihten itibaren, din kefesinin ağır basmasını sağlayan dört önemli olay gerçekleşmiştir;

1) 1950 yılında ezan tekrar Arapça okutulmaya başlandı,

2) Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak bir İlahiyat Fakültesi açıldı,

3) İlkokulların dördüncü ve beşinci sınıflarında din dersleri verilmeye başlandı,

4) Ankara ve İstanbul'da onar aylık hızlandırılmış İmam Hatip kursları açılmıştır. Diğer illerde de bu kursların açılması için çaba harcanmıştı.

1951 yılında birbirini takiben Ankara, İstanbul, Adana, Isparta, Maraş ve Kayseri'de birer İmam Hatip Okulu açılmıştır. 1956 yılında ortaokullarda da din dersleri konulmuştur. 1959 yılında Yüksek İslam Enstitüsü kurulmuştur.

DP sadece bunlarla kalmayarak **"Vatan Cephesi"**ni kurup toplumu iki büyük kampa bölerek karşı karşıya getirmiştir. Türkiye'nin NATO'ya girişi, Kore'ye asker göndermesi, dışardan borç alıp sonradan ödeyemez duruma gelmesi, yani ülkenin tam bir çıkmaza girmesi hep bu döneme rastlamaktadır. Böyle bir ortamda 27 Mayıs İhtilali gelmiş, askerler yönetime el koymuşlardır. 1961 Anayasası hazırlanırken üzerinde en çok tartışılan konu din ve vicdan özgürlüğü ile ilgili olan 24. madde olmuştur. Sendika kurma ve örgütlenme ile ilgili maddelere yer verilmesini hazmedemeyen bazı çevreler, kendi faşist odaklarını kurarak gençliği büyük ölçüde böldüler. 12 Mart darbesi genelde sola yönelik bir darbedir. Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan asılmışlardır. Ve binlerce genç cezaevine konulmuştur. Ecevit'in CHP Genel Başkanlığı'na gelmesiyle, **"Toprak işleyen, su kullananın, bina yapınındır"** düşüncesi kitleleri CHP'de toplamayı başardı. Ancak 1974 yılında MSP ile yaptığı koalisyon sırasında Kur'an kursları ve İmam Ha-

tip okullarının çoğalmasına göz yuman CHP, MSP'nin önünü açmıştır. Bazı emperyalist ülkelerin gelişen devrimci muhalefete karşı yeşil hat oluşturulması ile tekrar Alevi-Sünni çatışmasına tanık olundu. Maraş, Malatya, Erzincan, Sivas, Çorum olayları yaşandı ve nihayet sıra 12 Eylül'e geldi. O güne kadar günde onlarca insan ölürken, öldürülürken sözde bununla başa çıkamayan askeriye'nin sıkıyönetimi 12 Eylül sabahı tüm silahları susturmuştur. 12 Eylül darbesi devrimci-demokrat çevrelerin yanı sıra Alevilere topyekün bùyük baskılar gündeme getirmiştir. 1982 Anayasasında din dersleri zorunlu kılınarak Alevi çocukları Sünnileştirme yönüne gidilmiştir. Alevi köylerine cami yaptırılarak sözde Aleviler müslümanlaştırmaya(!) çalışılmıştır.

Gerek işkence tezgahlarına olsun, gerekse hapishanelere alınan insanların %80'i Alevilerden oluşmaktadır.

Bu bölümden sonra 1982 Anayasasına kadar ülkemizdeki cami, dini okul ve öğrenci sayısındaki artışlara değinmekte yarar var:

1950 yıllarında başlayan ve kurulan din içerikli okullar ve kursların 1980 yılına kadar ki sayısı 2610. 1980-90 arası on yıllık dönemde bu sayı %100'lük bir artış ile 4715'e yükselmiştir.

1980 yılına kadar Kur'an kurslarındaki öğrenci sayısı 68.486 iken son on yıl içinde bu sayı 85 bin artışla 155 bine ulaşmıştır.

Cumhuriyetin kuruluşundan 1980 yılına kadar Diyanet teşkilatında bulunan 40.144 kişilik personel sayısı son on yılda 70.099'a çıkmıştır.

Yine Hacca giden kişi sayısında çok büyük artış olmuştur. 1980 yılında 10.850 hacı adayı sayısı 1988 yılında Cumhurbaşkanı Turgut Özal da içinde olmak üzere 92 bine yükselmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre her sekiz öğrenciden biri İmam Hatip Okuluna gidiyor. Yine bu verilere göre 1991 yılında 382 İmam Hatip okulunda 280 bin öğrenci öğretim görüyor bu tarihe kadar 50.814 İmam Hatip okulu öğretmeni, 8.467 müezzin-kayyım, 4.505 Kur'an kursu öğretmeni ve 759 vaiz bulunmaktadır.

1989 yılında Diyanet'in bütçesi 232 milyar 616 milyon, 1990 yılında 788 milyar 390 milyon, 1991 yılında bir trilyon 223 milyardır. DYP-SHP koalisyon döneminde gerek dini içerikli öğretimde olsun, gerek bütçedeki artışta olsun korkunç bir tablo çıkmaktadır karşımıza. Öyle ki insan SHP yerine RP'nin koalisyon ortağı olduğunu sanır. İmam Hatip okullarında 280 bin öğrenci okurken bu koalisyon döneminde öğrenci sayısı 400 bin oluyor. Kur'an kurslarına katılım 395 bine ulaşmıştır. Resmi kurs sayısı 5.446, İmam Hatip lisesi sayısı 417, şube adı altında faaliyet gösteren 55 ve İlahiyat Fakültesi sayısı 22 olmuştur.

Ülkenin içinde bulunduğu durum açısından şu veriler çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Ülkemizde bulunan cami sayısı 66.674 iken toplam ilkokul sayısı 51 bindir. Yine din adamı olarak görev yapan 76.506 kişiye karşı 50 bin tane tıp doktoru bulunmaktadır. Diyanet İşleri bütçesi 1991 yılında 1 trilyon-223 milyarken son üç yılda yine DYP-SHP koalisyo-

nu döneminde 8 trilyon 368 milyara çıkmıştır. Böylece Diyanet İşleri devlet bütçesinden en büyük payı almıştır ve devlet bütçesinden ayrılan bu ödenekle yine 20 milyon Alevi'nin varlığı yok sayılmıştır. Ve yine laiklik çiğnenmiştir.

Düşünün ki, bir ülkenin başbakanı seçim meydanlarında **“Milliyetçi-müslüman Türkiye”**, **“Kimse ezanı susturamaz”** sloganları ile politikaları uğruna halkın dini duygularını sömürmektedir. Durum böyle olunca daha çok Sivas Katliamları gelecektir! Sivas katliamı ülkemizin yüzkarası olmuştur. Çünkü 7 saat boyunca devletin güvenlik güçlerinin gözü önünde insanlar yakıldı. Mölln olayında bir grup parlamenter Hamburg'a gelmişler, cenaze törenlerine katılarak olayı kınamışlardır. Tabii ki o olayda hepimiz üzülmüştük, protesto etmiştik. Doğrusu da o idi. Peki Sivas'ta yakılan sanatçı, yazar, ozan ve gençlerden oluşan 35 insanın cenaze töreninde neredeydiler. İşte bu da çifte standartlık ve ikizlülüktür?! Hatta yakılanların ailelerine başsağlığı dilemek gereksinimi bile duymamışlardır. 1 Mayıs'ta insanlar, hatta milletvekilleri yürüyüşlerde dayak yer; ve memurlara, işçilere zor kullanılırken Bosna-Hersek bahanesi ile şeriat provası yapan onbinlerce şeriatçı eylemciye tek bir jop bile gösterilmemiştir. Biz Alevi örgütleri olarak gerçek anlamda laikliği savunanlara, insan hak ve özgürlüklerini savunanlara bir kez daha seslenmek istiyoruz: Türkiye bu gidişle şeriatçıların eline geçecektir. Kimsenin din ve vicdan özgürlüğünün kısıtlanmadığı, insan haklarına saygılı, çağdaş, demokratik bir Türkiye'nin yaratılması için herkes üzerine düşeni yapmalı, örgütlenme içi-

ne girmeli ve şeriata karşı mücadele etmelidir! Görev bizleri bekliyor!”

Halis TOSUN

NOT: Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre;

Kuran Kursu sayısı 1991 yılında 5446, 1992 yılında 5614, 1993 yılında 5923, 1994 yılında 6044, 1995 6815, 1996 yılında 6387, 1997 yılında 6514, 1998 yılında 6556’dır. İmam Hatip Okulları’nın sayısı (1996-1997) öğretim yılında İmam Hatip Lisesi 464, ortaokul öğrenci sayısı 290.946, lise öğrenci sayısı 185.126, Anadolu İmam Hatip Lisesi 107, ortaokul öğrenci sayısı 21.064, lise öğrenci sayısı 2.677, Çok Programlı İmam Hatip Lisesi 30, Orta okul öğrenci sayısı 6.768, lise öğrenci sayısı 4.924, 1997/1998 öğretim yılında ise İmam Hatip Lisesi 464, erkek öğrenci sayısı 92.156, kız öğrenci sayısı 76.266; Anadolu İmam Hatip Lisesi 107, Erkek öğrenci sayısı 3.033, kız öğrenci sayısı 1.226, Çok Programlı Lise 34, erkek öğrenci sayısı 3.241, kız öğrenci sayısı 2.124.

Yıllara göre Diyanet İşleri Başkanlığı’na ayrılan bütçe
1990 788.390.000 TL 1991 yılında 1.223.270.000 TL.

1992 2.377.418.000 TL 1993 3.711.000.000 TL

1994 8.368.000.000 TL 1995 12.323.000.000 TL

1996 20.965.000.000 TL. 1997 47.130.860.000 TL.

1998 96.646.050.000 TL. 1999 172.760.080.000 TL.

2000 257.300.000.000 TL 2001 550 Trilyon TL’dir.

AABF' DE DALGALANMALAR...

Alevilerin siyasal, kültürel, sosyal, inançsal, hak ve istemlerini meclise götürmek için ilk genel seçimde bağımsız adaylarla seçime girileceği kararı alınmıştı. Ali Haydar Veziroğlu'nun bu kararı desteklemesi ve birlikte çalışmayı önermesi üzerine 25 Kasım 1995 günü Ankara Atatürk Spor Salonu'nda, Avrupa'dan uçaklarla, Anadolu'nun dört bir yanından otobüslerle gelen binlerce kişinin katılımı ile coşkulu bir toplantı yapıldı.

Bu toplantıda Ali Rıza Gülçiçek'e konuşma hakkı verilmemesi, daha önce belirlenen bağımsız adayların açıklanmaması ve toplantının tamamen Ali Haydar Veziroğlu'nun inisiyatifine geçip onun gövde gösterisine dönüşmesi Avrupa kanadında da rahatsızlık yarattı. Federasyon yönetimi basın açıklaması yaparak bu hareketten desteğini çektiğini açıkladı. Bu gelişmeler Alevi kamuoyunda şok etkisi ve güven bunalımı yarattı. Bu durum yurt içinde olduğu gibi Avrupa'daki örgütler içinde de ciddi tartışmalara yol açarak federasyona üst üste kongreler yaşattı...

29 Ekim 1996'da yapılan 6. genel kurulda, federasyon yönetimi aklanmamasına rağmen eski başkan Ali Rıza Gülçiçek onursal başkanlığa seçildi. Eski yöneticilerden bazıları aklanmamalarına rağmen yönetim kuruluna girdiler. Bu ne görülmüş, ne de duyulmuş şeydi. Demokratik kitle örgütlerinde ve partilerde aklanmamış yönetimin tekrar aday gösterilmesi ve seçilmesi sanırım ilk örneğini bu kongrede veriyordu...

6. Genel Kurulda seçilen **Yönetim Kurulu** şöyle idi:

Başkan	Ali Kılıç
2. başkan	Ahmet Aydemir
2. başkan	Hüseyin Yavuz
Sekreter	Dursun Arı
Sekr. Yar.	Saniye Berktaş
Sayman	Hasan Ejder

Üyeler;

Aysel Demir, İsmail Saygün, Kemal Arı, Metin Gül, Sinan Erbektaş, Soner Sümbül, Sultan Atıcı, Uğur Aydoğdu, Yusuf Güvercin.

Federasyonun çalışma programını hazırlamak için seçilen arkadaşlar ise; İsmail Kaplan, Turgut Öker, Halis Tosun, Hüseyin Yavuz, Haydar Küpeli, Ahmet Aydemir, Derviş Tur, Nejdet Saraç, Ali Rıza Sevimli'den oluşmuştu.

Bu arkadaşlar tarafından itina ile ve üstün gayretler sarf ederek hazırlanan çalışma programı, kurultaya katılan 490 delegeden 470'nin oyuyla kabul edildi. Bu program ile federasyona üye olan tüm dernekler ortak çalışma alanında büyük mesafeler aldılar.

Bu Yönetim Kurulu tarafından yapılan çalışmalar sonucu 2.11.1997 tarihinde 158 kişinin katılımıyla Hollanda'nın Eindhoven kenti yakınlarındaki Heeze kasabasında bir kongre düzenlendi. İki gün süren kongrede Zafer Aydoğdu, Mustafa Düzgün, Haydar Avcı, Ahmet Aydemir, İsmail Hakkı Koşan, Ahmet Ali Erdoğan ve Yüksel Alptekin,

asil, Fevzi Kaplan, Fuat Doğan ve Yusuf Güneş ise yedek yönetim kurulu üyeliklerine seçildiler. Kongrenin divan başkanlığına ise Necati Şahin, Ali Doğan, Fermani Altun, Rıza Zelyut, Nazım Eşkili, Gülseren Ünal ve Ahmet Daşkapan getirildi. Ben de bu kongrenin kurucu üyeliğine davetliydim. Fakat gitmedim. Gitmeme sebebim benim akademisyen olmayışımdı. Çünkü bence bu Akademi, akademisyenler tarafından ve örgütlerden bağımsız olarak kurulmalı idi. Alevi inanç, kültür ve felsefesini araştırmak üzere kurulmuş bir Akademide Fermani Altun gibi Alevileri Şii-Şeriat mantığıyla örgütlemek isteyen ve Sivas Katliamı'na göz yuman bir partide yer alan birine Divan Başkanlığı'nda görev verilmesi bu Akademi organizasyonunu yapanların bilmiyerek de olsa samimiyetsiz davrandıklarının bir göstergesidir. Gelinek noktada Akademi ve Federasyon arasında soğuk rüzgarlar esiyor olması, benim eleştirilerimin doğruluğunu kanıtlamakta.

AĞUSTOS 1998...

1995 yılında İstanbul'da Gazi Mahallesi olaylarında polisin açtığı ateş neticesinde ölen 25 Alevi vatandaşın görülmekte olan davası Trabzon'a nakledilmiş, üç yıldan beri bir türlü sonuçlandırılmamıştı. Yurtdışı ve yurtiçi Alevi-Bektaşî örgütleri, her yıl 15 - 16 Ağustos'ta Hacı Bektaş'ta yapılan etkinliklere hep birlikte katılmaya, bunun için önce Trabzon'da toplanmaya; 10.8.1998 tarihinde bu şehirde görülecek duruşmayı izlemeye ve daha sonra da "Hacı

Bektaş Veli dostluk, barış ve sevgi yürüyüşü” adıyla şenliklerin yapılacağı kasabaya kadarki güzergahı takip eden bir yürüyüş yapmaya karar almışlardı. Yürüyüş, şenliklerin son gününde yayınlanacak bir bildiri ile bitirilecekti.

Hem Federasyon ikinci Başkanı hem de Alevi Kültür Merkezi Sekreteri olan Hüseyin Yavuz beni çağırmıştı. Benim, merkez adına yürüyüşe katılmamı istedi. Yürüyüşe kendisi de katılacaktı. Hüseyin Yavuz’la birlikte 7. 8.1998 günü sabah uçağı ile Ankara’ya uçtuk. Bizim ayrılışımızdan 4 saat sonra eşim, gelen bir telefonla babasının vefat ettiği haberini alıyor. Akşam uçağı ile İstanbul’a giderek cenaze törenine katılıyordum... İrtibat kurulumadığı için olanlardan haberim olmuyor, doğal olarak da cenaze törenine katılmıyordum... Ankara’ya gittiğimizde gördük ki, örgütlerin temsilcileri bazı parti başkanları ile görüşerek yürüyüşle ilgili gerekli bilgileri kendilerine aktarmışlar. 8.8.1998 günü sabahı, basın toplantısına katıldık. Öğleden sonra Meclis Başkanı sayın Hikmet Çetin’le makamında görüştük. Sırası ile Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu başkanı Ali Kılıç, Pir Sultan Dernekleri Genel Başkanı Necati Yılmaz, Hacı Bektaş Dernekleri adına şu an ismini anımsıyamadığım bir Avukat arkadaşımız konuşular. Bu konuşmalarda, Diyanet İşleriyle, zorunlu din dersleriyle, Trabzon’da görülen davanın tekrar İstanbul’a alınmasıyla ve benzeri konularla ilgili istemlerde bulundular. Sayın Hikmet Çetin’de Alevi-Bektaşî kültürünün ülkemizin zenginliği ve yaşanması gereken bir inancı olduğundan... Ale-

vi vatandaşlarımızın her defasında olayların içine çekilmek istendiğinden... Alevi dernekleri yöneticilerinin bu konuda dikkatli davranması ve sabırlı olması gerektiğinden bahsetmesi üzere Ali Kılıç söz alarak; **“Sayın başkanım, sizler olayların önünü almanız gerekirken bizden sabırlı olmamızı istiyorsunuz. Sabır taşı olsaydı bile bir kaç sefer çatlamıştı”** dedi. Cevaben sayın Çetin bağımsız yargıdan bahsetmeye başladı. Aslında benim konuşmam gerekmiyordu. Ama dayanamadım. **“Sayın başkanım izninizle ben bağımsız yargının olduğuna inanmıyorum. Bağımsız davranan yargıçlar sürgün ediliyor. Bir kısım yargıçlar tehdit altında. Yargıçların güvenliği sağlanmadığı bir ortamda yargıçlarından bağımsız davranmaları beklenemez!..”** demem üzerine içerde soğuk bir rüzgar esti. Ama ben söyleyeceğimi söylemiştim...

O akşam, yurtdışından yürüyüşe katılmak üzere Ankara'ya gelenler Ali Haydar Veziroğlu'nun akşam yemeğine davetliydik. Bizimle birlikte sanatçı Kubilay Dökmetaş katılmıştı. Yemekte sabaha karşı 03. sıralarına kadar muhabbet etmiştik. Aynı zamanda Barış Harekatı ve Barış Partisi ile ilgili görüş alışverişinde bulunduk.

9.8.1998 günü yürüyüşümüze katılacak sivil toplum örgütlerinin ve partilerin temsilcileriyle görüştük. Ve akşam saat 18.00 sıralarında Ankara'dan yola çıktık. Gece yarısı yol tamirinden dolayı ciddi bir tehlike atlattık... Sabah saat 9.00'da, İstanbul'dan mahkemeye katılmak üzere gelen Gazi mağdurları ile Trabzon'un girişinde buluştuk. Arabalardan inip Adliyenin önüne topluca yürüyerek gittik. Şe-

hirde sıkı güvenlik tedbirleri alınmıştı. Duruşmayı izlemeye Zülfü Livaneli ve federasyonun eski başkanı Ali Rıza Gülçiçek'de katıldılar. Duruşma bittikten sonra bir basın toplantısını yaparak Ordu'ya gitmek üzere yola çıktık. Her yerleşim biriminde yürüyüşün amacını ve anlamını anlatarak, saz çalıp deyişler söyleyerek Ordu'ya vardık. Şehir merkezinde anons yaparak tur attıktan sonra bize ayrılan otele vardık. Akşam, bizimle yürüyüşe katılan sanatçılarla birlikte spor sahasında yapılan Kültür Gecesine katıldık. Katılım çok büyüktü. Ordu Valisi, Emniyet Müdürü, Belediye Başkanı katılanlar arasındaydılar. Burada da yürüyüşe katılanların isimleri anons edildi. Yürüyüşün amacı anlatıldı. Etkinlik geç saatlere kadar devam etti. Ertesi gün, pankart açarak topluca Hacı Bektaş Derneği'ne yürüyüşe geçtik. Fakat polis engeliyle karşılaştık. İtirazlarımız üzerine derneğe kadar yürüdük... Bu ziyaretimizden sonra Samsun'a hareket ettik. Samsun'a girince 25 yıl önce Samsun'da yaptığım askerlik anılarımı hatırladım... Gene anons yaparak, yürüyüşümüzün amacını anlatarak, deyişler söyleyerek Pir Sultan Abdal Derneği'ne vardık... Burada da yürüyüşümüze yoğun ilgi vardı. Akşam, Kültür Şenliği'nde bu ilgi daha da yoğunlaşmıştı.

12 Ağustos 1998 saat 18'de Merzifon'a vardık. Aynı şenliği ve coşkuyu fazlasıyla Merzifon Emniyetinden, Belediye Başkanından ve Merzifon halkından gördük... Çok geniş alanı olan, yarı kapalı Piribaba Çay Bahçesi'nde kültür gecesi yapıldı... Ertesi gün 13 Ağustos 1998 günü öğleye doğru Çorum'a hareket ettik. Çorum'a 20 km. kala bir

grup Barış Partililer tarafından karşılandık.

Çorum Valiliğinden, yürüyüş yapmamıza ve kültür gecesi düzenlememize izin alamadık. İnşaat halinde olan Cemevini ziyaret ettikten sonra Çorum'a 30 km. uzaklıktaki Yoğunpetik köyündeki Koyun Baba türbesini ziyarete gittik. Vardığımızda çoktan hazırlıklar yapılmış, kesilen kurbanlar pişirilmiş bizi bekliyorlardı. Alevi örgütlülüğünde yer almış aynı zamanda Barış Partisi'nin Y.K.üyesi Avukat Sadık Eral da köyde idi. Zannedersem bu hazırlıklar onun becerisiydi. Köye gidişimiz de onun daveti üzerine gerçekleşmişti. Yemek yeyip, değişler söyledikten sonra Çorum'a döndük. Akşam Ankara'ya hareket ettik.

14 Ağustos günü Ankara'ya vardığımızda büyük bir kitle bizi karşıladı. Pir Sultan Derneği önünden birlikte yürüyerek Güven Park'taki Güven Anıtı'na çelenk koyarak saygı duruşunda bulunduk. Yapılan konuşmalardan sonra Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'na gidildi. Yürüyüşe katılanlara akşam yemeği, Çankaya Belediye Başkanı Doğan Taşdelen tarafından Gençlik ve Spor Vakfı Gölbaşı tesislerinde verildi.

Ertesi gün 15 Ağustos 1998 günü saat 10.00'da Anıtkabir'e gidilerek çelenk konuldu. Anıtkabir özel defteri Pir Sultan Abdal Derneği Genel Başkanı Necati Yılmaz tarafından imzalandı.

Ardından Karşıyaka mezarlığına gidilerek Sivas şehitleri ziyaret edildi. Mezarlarına karanfiller bırakıldı... Biraz ilerde, Deniz Gezmiş, Mahir Çayan, Yusuf Arslan'ın me-

zarlarını ziyaret ettik... Mezarları başına birer mum yakarak ayrıldık.

O akşam Hulki Cevizoğlu'nun yönettiği Ceviz Kabuğu programına Arif Sağ ve Ali Kılıç katıldı. Canlı programı izledik. Özellikle Hacıbektaş Belediye Başkanı ile örgütler arasındaki sorunlar tartışıldı.

Ertesi gün Hacıbektaş'a hareket ettik. Yol güzergahında bulunan Hasan Dede kasabasındaki Hasan Dede türbesinde uğrayarak yolumuza devam ettik. Kırşehir girişinde ÖDP'liler ve diğer Demokratik kitle örgütleri tarafından karşılandık. Ve ÖDP Genel Başkanı Sayın Ufuk Uras tarafından hepimize birer karanfil verildi. Ardından yürüyerek birlikte şehir parkına gittik. ÖDP tarafından çay ve meşrubat ikram edildikten ve basına yapılan açıklamadan sonra yolumuza devam ettik. Akşam Avanos'a ulaştık. O akşam yemekten sonra bir değerlendirme toplantısı yapmak üzere bir araya geldik. Toplantıyı Hüseyin Yavuz idare ediyordu, Ankara'dan bir gün önce konvoydan ayrılıp Hacıbektaş'a gelen Necati Yılmaz'la Fransa Federasyon Başkanı Servet Demir, Hacıbektaş Belediye Başkanı Mustafa Özçivan'la görüştüklerini ve **"Dostluk, barış ve sevgi yürüyüşü"** adına okunacak **"Bildiri"** ile ilgili anlaşmazlığı çözdüklerini söylediler. Buldukları çözüme göre bildiriye örgütler adına görevlendirilen Doç. Dr. Gülşen Erenler Çakır yerine Belediye başkanının görevlendireceği biri okuyacakmış... Buna itiraz ettik. Necati Yılmaz'la aramda tartışma çıktı... O ara toplantıya Arif Sağ ile Ali Kılıç katıldılar. Durumu öğrenen Arif Sağ sert bir şekilde elini masaya vurarak; "Neco!.. biz

boşuna mı yıllardan beri bu belediye ile uğraşıyoruz!.. Bildiri, bizim oy birliği ile tayin ettiğimiz arkadaş tarafından açıklanacak!.." demesiyle konu noktalandı.

Ertesi gün sabah kahvaltısından sonra Hacı Bektaş şenliklerine katılmak üzere yola çıktık. Hacıbektaş'a vardığımızda alan hınca hınç dolmuştu. Yaptığımız anonslar, söylediğimiz deyiş ve nefeslerle alana vardık... Yol boyunca, Trabzon'dan Hacıbektaş'a kadar bütün konuşmalar ve anonsları ben ve Pir Sultan Derneği'nden bayan Emel Sungur ile birlikte yapıyorduk. Burada da öyle oldu. Halkın büyük ilgi ve coşkusuyla karşılandık...

Hacı Bektaş şenliğinin açılışında hazırlanan aşağıdaki deklarasyon Gülseren Eren Çakır tarafından okundu.

ALEVİ ÖRGÜTLERİNİN ORTAK DEKLERASYONU

"Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Başbakan, Sayın siyasi partilerin temsilcileri, değerli basın mensupları ve Hacı Bektaş Veli felsefesine, kültürüne duyarlılık gösteren, yurtdışından ve yurtiçinden katılan canlar merhaba.

Bu konuşmayı yurtiçi ve yurtdışı örgütlü, Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu, Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu, İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu, Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu, Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu, İngiltere Alevi Kültür Merkezi,

Balkan Alevi Birlikleri Federasyonu, Avrupa Alevi Akademisi, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği, Ankara Hacı Bektaş Derneği, Karacaahmet Vakfı, Şahkulu Sultan Vakfı, Kartal Cem Evi, Gazi Cem Evi, Tunceli Dayanışma ve Kültür Vakfı, Aşık Veysel Kültür Derneği, Kızılırmak Köy Dernekleri adına sunuyorum.

Huzurunuzda Tüm Türkiye halkına sevgi ve saygılarımızı sunar esenlikler ve mutluluklar dileriz.

Bizler bilim doğmalarından arınmış tutarlı ve sağlıklı düşünmeyi, doğayı ve gerçeği keşfetmeyi ilke edinmiş, insanı, insan emeğini yaşamın odak noktasına almış bir felsefenin, bir yaşam biçiminin savunucularıyız. Bu bakış içerisinde gelişen olayları incelediğimizde dünyanın endüstri toplumundan bilgi toplumuna, emek yoğun teknolojilerden yüksek teknolojiye, ulusal ekonomiden uluslararası ekonomiye, merkezi yönetimlerden yerel yönetimlere, dar alternatifsiz seçeneklerden sınırsız seçeneklere doğru baş döndürücü bir hızla ilerlediğini görmekteyiz. Bu gelişme sürecinin genel anlamda olumlu etkilerinin varsayılmasına karşın aslında ciddi gruplaşmalar, ırk ve inanç temeline dayanan ve süregelen savaşlar, katliamlar, işsizlik, toplumsal yozlaşma ve daha yoğun bir sömürü düzenini de beraberinde getirdiğinin farkındayız. Bu bağlamda ülkemizin de dünyada gelişen bu olaylardan etkilenmemesi mümkün değildir.

Bugün, burada bu tür olumsuz etkilerden kurtulmada var oluşundan günümüze kadar bizlere ışık tutmuş yaşadığı süreç içerisinde yaşam biçimiyle, ölümünden sonra ise anıları, ilkeleri, felsefesi ve kültürü ile bize yol gösteren Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi anmak ve O'nun yaşam biçimini örnek almak üzere buradayız. Hacı Bektaş Veli, ilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır, demiştir.

İşte bizler bu felsefinin, bu kültürün, bu inancın ve bu yaşam biçiminin savunucularıyız. Dergahımız, mürşidimiz, pirimiz, dedemiz, talibimiz ve müsahebimizle, ozanımız, sazımız, semahımız ve cemimizle 72 milleti bir tutarız. Kadın-erkek, fakir-zengin, büyük-küçük farkı gözetmeyiz. İnsanı kutsar, onu ve emeğini hayatın merkezine alırız. İnanmanın bir hak olduğunu bildiğimiz kadar, başka bir şeye inanmanın, hatta hiç bir şeye inanmamanın bir hak olduğunu da biliriz. Bu olgunluk ve hoşgörü bizim yaşam felsefemiz ve terbiyemizdir.

Bu nedenledir ki gerçekten tüm kurum ve kurallarıyla geçerli, eksiksiz bir demokrasinin ve laikliğin özlemini yürekten duymakta, onun kırıntılarına bile sahip çıkmakta kendimizi laikliğin ve demokrasinin teminatı olarak görmekteyiz.

Biz Aleviyiz ve bu güzel topraklarda resmi rakamlarla belirtilmese de en az 20 milyon insanı oluşturmaktayız. Ülke sınırları içerisinde vergi veriyor, askere gidiyor ve gereken yurttaşlık ödevlerimizi eksiksiz yerine

getiriyoruz. Bundan da gurur duyuyoruz.

Bu gururumuz ile ülkede var olan yönetim kademelerine, yönetim biçimlerine eleştiri yöneltme ve yasalar çerçevesinde müdahale etme ve hesap sorma hakkını da kendimizde görüyoruz.

İşte bunun için Bizler,

1) Baskıcı ve yasakçı bir anlayış ürünü olan 82 Anayasa'sının ve 12 Eylül Hukuku'nun kaldırılmasını; yeni, demokratik özgürlükçü bir anayasanın hazırlanmasını ve yürürlüğe konulmasını istiyoruz.

2) Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılmasını istiyoruz. Ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, inançsal kimliğimizi korumak ve yaşatmak istiyoruz.

3) Yüzyıllar öncesine gidip inkar politikalarının muhasebesini sizlere anımsatmak istemiyoruz. Ancak gelişen bu noktada bunun bir çözüm değil, çözümsüzlük olduğunun artık kabullenilmesini istiyoruz. Bu nedenle Alevileri oraya buraya çekiştiren eller yakamızdan çekilsin istiyoruz. Alevilerin kendi özgünlüğü içerisindeki yaşamına ve inancına saygı duyulmasını istiyoruz. Bırakınız, kendi özü ne ise öyle kalsın.

4) Hiç bir Alevi vatandaşın sudan gerekçelerle işine son verilmesini, terfisinin engellenmesini, oturduğu evde, kahvede, bahçede, parkta rahatsız edilmemesini istiyoruz.

5) Maraş, Sivas, Çorum ve Gazi olaylarının bir daha yaşanmamasını istiyoruz. Bunun için bu katliamların gizli kalan sanıklarının bulunup cezalandırılmasını istiyoruz.

6) Demokratik Laik devlet yapısına uygun olmayan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını istiyoruz.

7) İrtica ile yapılacak mücadele bizler için bir ödevdir. Ancak irtica ile mücadele adına bugünlerde meclis gündemine yeniden getirilen "677 sayılı tekke ve zaviyelerin kapatılmasına dair" kanuna cezaların arttırılmasıyla yeniden uygulama kazandırma çabaları sürerken, bu yasa içerisinde Alevileri ve onların Dede'lerini küçük düşüren ve üfürükçülerle, falcılarla aynı kategoride değerlendiren, yine Alevi inancında önemli bir yeri olan Cemevinin kapatılmasını, ibadet yeri olarak camilerin gösterilmesini kabul etmiyoruz.

8) Alevi köylerine cami yaptırma politikalarından vazgeçilmesini, bunun yerine bu köylerin okul, sağlık ocağı, yol, çeşme, kitaplık gibi ihtiyaçlarının karşılanmasında duyarlı davranılmasını istiyoruz. Radyo ve televizyonlardaki bir mezhebin inançlarını karşılayan tek yanlı yayınlara son verilmesini istiyoruz.

9) Alevilik hakkında eğitim kitaplarında, yazılı ve görsel basında yer alan onun geçmiş değerlerine hakaret içeren, haksız isnat ve karalamalarda bulunan yayınlara son verilmesini istiyoruz.

10) İrticayı bugün “birinci” tehlike haline getiren olgunun salt dış etkenlerden kaynaklanmak yerine daha çok boş topraklarda 1950’li yıllardan bu yana devletin uyguladığı politikaların besleyip büyütmeleleri sonucu bu noktaya geldiğinin bilincindeyiz. Bu politikalar değişmedikçe de onun hep birinci tehlike olmaya devam edeceğinin bilinmesini istiyoruz.

11) Yarınımızın teminatı olan gençliğimizin ve öğrencilerimizin daha özgür ortamlarda laik, demokratik, bilimsel ve parasız eğitim almalarını istiyoruz.

12) Mezhepçi, doğmacı bir anlayışın ürünü olan zorunlu din dersleri eğitimiyle çocuklarımızın kendi kültürüne ve değerlerine yabancılaştırılmasını istemiyoruz. Bilime dayalı eğitimimizin doğmalara bağlanması, meslek liseleri yerine İmam Hatip liselerinin açılması, devletin zorunlu din dersi politikaları bu yanlışların temelini oluşturmuştur. Bu yanlışların derhal düzeltilmesini istiyoruz. Bu anlamda:

*Zorunlu din derslerinin kaldırılmasını istiyoruz.

* Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını istiyoruz.

* Zorunlu eğitim öncesi çocuklarımıza din kültürü adı altında pedagojik kuralların aksine doğmanın prangalarının vurulmasını istemiyoruz.

13) Bizler tüm bu istemlerimizin çağdaş, demokratik, laik bir toplum düzeninde hayata geçeceğine inanıyoruz. Bu nedenle de devlet kadrolarının ortaçağ öz-

lemcisi ırkçı ve şeriatçı kadrolardan derhal arındırılmasını istiyoruz.

14) Yıllardır ülkemizin bir bölümünde acı ve gözyaşı ile süren ve derin toplumsal tahribatlara neden olan ve kardeşi kardeşe kırdıran çatışmaların bir an önce son bulmasını istiyoruz. Köy boşaltma, zorunlu göçler, faili meçhul cinayetler ve insan hakları ihlallerine son verilmesini istiyoruz. İnsanların kendi köylerine yeniden dönmelerini sağlamak, yurttaşlarımızın mağduriyetinin önlenerek bölgeler arası ekonomik ve sosyal dengesizliklerin giderilmesini istiyoruz.

15) Anadolu coğrafyasının bir kültür, inançlar, diller mozaği olduğunun bilinci içerisinde, etnik ve inançsal hakimiyetin son bulmasını, ülkenin tüm insanları için Çağdaş Demokratik yurttaşlık hukukunun en geniş şekli ile uygulanmasını istiyoruz.

16) Barış, dostluk ve sevgiden yana olan Alevi toplumu olarak ülkemiz insanlarını birbirine kırdıran etnik milliyetçiliği körüklemekten öteye gidemeyen terörün her türüne karşıyız. Biz demokratik Alevi örgütleri; yukardaki taleplerimizi kimliğimiz olarak görüyoruz. Üzerimizdeki inkar ve asimilasyondan vazgeçilmesini istiyoruz. Biz Aleviyiz, Hukuken tanınmak istiyoruz. Adımızı istiyoruz.

Biliriz ki bugün kapısına geldiğimiz, hanesine konuk olduğumuz HACİ BEKTAŞ VELİ de bu isteklerimizin savunucusuydu ve şu anda da tanığıdır.

“O”nun huzurunda bu sıraladığımız isteklere ulaşmaya kadar mücadele edeceğimize söz verir, sizi ve tüm konuklarımızı sevgi, saygı ve muhabbetle selamlarız.”

YÜRÜYÜŞTE YER ALAN ÖRGÜT VE TEMSİLCİLER

Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu: Genel Başkanı, Ali Kılıç, 2. Başkan Hüseyin Yavuz, GYK üyesi, Sultan Atıcı, GYK üyesi Uğur Aydoğdu. Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu: Genel Başkan Servet Demir. Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu: Genel Sekr. Yrd. Binali Ateş, Genel Sayman Lütfi Köseoğlu. Avrupa Alevi Akademisi Yön. Kur. Üyesi Fuat Doğan, Yüksel Alptekin. Avrupa Alevi Gençler Birliği adına Gülten ve Selda. Hamburg Alevi Kültür Merkezi adına Yön. Kur. Üyesi Halis Tosun. Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı adına Genel Sekreteri Ahmet Şahin. Pir Sultan Abdal Dernekleri adına Genel Başkan Necati Yılmaz, Yön. Kur. Üyesi Emel Sungur. Hacı Bektaş Veli Kültür Dernekleri adına Genel Sekreteri Hüseyin Yıldırım, Gen. Yön. Kur. Üyesi Hüseyin Bektaş. Gazi Cemevi adına Yön. Kur. Üyesi Ali Rıza Talib, Yön. Kur. Üyesi Ali Türkoğlu. Tunceliler Vakfı adına Yön. Kur. Üyesi Doç. Dr. Gülşen Erenler Çakır. Özgürlük Dayanışma Partisi adına Yön. Kur. Üyesi Sultan Cömert, Yön. Kur. Üyesi Ayla Yıldırım. İşçi Partisi adına Merkez Yür. Kur. Üyesi Serap Arslan. Barış Partisi adına Genel Sekreter Yardımcısı Av. Sadık

Eral, 68'liler Vakfı adına Yön. Kur. Üyesi Namık Çetin. DİSK Maden Sen. Genel Sekreteri Yunus Akbağ. AABF eski Gen. Sek. Turgut Öker, Yazar Nazan Kuloğlu, Arif Sağ, Tolga Sağ, Erdal Erzincan, Talip Şahin, İsmail Kaya, Güler Altun, Mercan Şimşek, Gülay Kurt, Erhan Altun, Ali Çağan.

Yürüyüşe özellikle Avrupa'dan destek sunarak yanımızda olduklarını belirten, yalnız bizzat gelemeyen İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu'ndan Sayın Hulusi Yıldız ve Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu'ndan Sayın Kazım Kaynak ve Avusturya Başkanı Hasan Kılınç yürüyüş boyunca bizleri arayarak ilgilerini göstermişlerdir. Ayrıca Avrupa'daki federasyonumuza bağlı derneklerimizden sıkça aldığımız telefonlar da bizlere ayrı bir güç olmuştur. Gerçekten yönetici ve üyelerimizin, ayrıca yazar, sanatçı ve diğer insanlarımız kendileri gelemeseler de bizleri aramış, yanımızda olduklarını söyleyerek bizlere güç katmışlardır.

28 Kasım 1998 tarihinde yapılan 7. Genel kurulda, federasyonun adından Avrupa ibaresi çıkarılarak isim, "**Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu**" olarak değiştirildi. Alınan karara göre, Almanya dışında diğer Avrupa ülkelerinde örgütlenen dernekler bulundukları ülkelerde federasyonlaşacak, süreç içinde konfederasyona gidilecektir.

27-28 Kasım 1998 tarihinde yapılan 7. Genel kurulda seçilen yönetim kurulu şöyle oluşmuştur;

Başkan	Ali Kılıç
2. başkan	Necati Şahin

2. başkan	Hıdır Ali Bingöl
Sekreter	Turgut Öker
Sekr. Yar.	Saime Düzgün
Sayman	İsmail Demir
Say. Yar.	Hüseyin Tanış

Üyeler

Ali Kocakaya, Cemal Özdemir, Faysal İlhan, Mehmet Çaba, Metin Gül, Oruç Yağbasan, Selahattin Göktürk ve Tayyip Uyanık.

Bu seçimden kısa bir süre sonra genel başkan Ali Kılıç siyaset yapmak üzere görevinden istifa etti. Tercihini Barış Partisi'nden yana koyarak Barış Partisi'nin ikinci başkanlığına getirildi. Boşalan federasyon başkanlığına sekreterlik görevini yapan Turgut Öker getirildi... Ancak, yeni oluşum sorunlar yaratmıştı. Bazı istifalar gündeme geldi. Hıdır Ali Bingöl, Mehmet Çaba, Rıza Aslan, Tayip Uyanık ve Saime Düzgün yönetimden istifa ettiler... Federasyonda yeniden görevlerini yaparak çalışmalarına devam ettiler.

Sayın Turgut Öker'in Başkanlığa gelmesi ile Federasyon aleyhine propagandalar artmaya başladı. Dışardan gelen eleştirilerin yanısıra, haklı olarak bazı üyeler tarafından da "Ali Rıza Gülçiçek Federasyonu basamak olarak kullandı, CHP'ye geçti. Ardından Ali Kılıç keza Federasyonu kullandı Barış Partisi'ne geçti, şimdi ise sıra Turgut Öker'de" söylentileri yayılmaya başladı. Bu söylentiler devam ederken Mozaik Şirketi'nin kurulması için Necdet Saraç öncü-

lüğünde değişik bölgelerde toplantılar yapılyordu. Bu toplantılardan bir tanesi de Hamburg'da yapıldı. Tartışmalı geçen toplantıda söz alarak herhangi bir partiye ya da örgüte üye olmasının bir insanın iş yapmasının önüne engel olmadığını söyledim. Arkadaşlardan ricam ekonomiye dayalı kurulan şirketin olabildiğince Alevi Derneklerinden ve Federasyondan uzak tutulmasıdır, dedim. Ama söylediklerim ciddiye alınmadı. Necdet Saraç'a göre bu tren yola çıkmıştı, hareket halindeydi, binmeyen yolda kalırdı. Gönlüm katarın menzile ermesini dilerdi, fakat sonuç öyle olmadı. Federasyona bağlı üye derneklerin bir kısım üyeleri tarafından kurulan Mozaik Şirketi'nin Federasyon binasını kiralaması ve binanın onarılması için bankadan alınan 700.000 DM kredi için Federasyon binasının ipotek edildiği, Federasyon binasının Mozaik Şirketi'ne peşkeş çekildiği, tüm Alevi Derneklerinin bu olaya dur demesi gerektiği, **kongrede ipler kopacak**, Turgut Öker ve Ekibine hesap sorulması için başlık atan Hürriyet gazetesi başarısız kaldı. 2000 yılında yapılan kongrede Turgut Öker ve ekibi başarılı oldu, yönetime seçilenler şunlardır:

Genel başkan	Turgut Öker
2. Başkan	Seydi Koparan
2. Başkan	Ali Kocakahya
Genel Sekreter	Hasan Öğütçü
Genel Sekreter Yardımcısı	Güter Buğa
Genel Sayman	Selahattin Göktürk
Genel Sayman Yardımcısı	Hüseyin Çelik
Gençlik Sorumlusu	Faysal İlhan

Kültür ve Sanat Danışmanı	Necati Şahin
Hukuk Danışmanı	Nihat Çelik
Bayern Bölge Koordinatörü	İsmail Demirtaş
BW Bölge Koordinatörü	İsmail Çelebi
Hessen Bölge Koordinatörü	Mehmet Ali Çalışkanoğlu
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Hasan Gökyıldız
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Cemal Özdemir
Yedek Üye	Özcan Dal
Yedek Üye	İsmail Şahin

Turgut Öker ekibiyle seçilince Hürriyet Gazetesi'nin köşe yazarı Ertuğrul Karakullukçu tam 75 gün Federasyon hakkında yazılar yazdı. Bazı arkadaşlarımız da haklı olmalarına rağmen Karakullukçu'nun oyununa gelerek Federasyon aleyhindeki propagandaya alet oldular ve bence kendilerini haksız duruma düşürdüler. Aslında sorunu kendi içimizde çözmeliydik. Basına alet olmamalıydık. Turgut Öker'in başkanlığındaki Federasyon yönetimi Hürriyet Gazetesi hakkında dava açarak 4.8.2002 tarihinde Köln Yüksek Mahkemesi'nde görülen davayı kazandı.

Federasyonun bir başka başarısı da **"Bin Yıllık Türkü"** adıyla yapılan Festival Şenliği'dir. Necati Şahin'in çabaları ve Zafer Gündoğdu'nun hocalığında 1200 kişilik saz ekibi ile 600 kişinin semah döndüğü yirmi bin kişinin katıldığı bu program Dünya Rekorlar Kitabı'na girdi. **"Bin Yıllık Türkü"** 5 Ekim 2002 günü İstanbul-Abdi İpekçi Spor Salonu'nda yapılması planlanan yeni şenlikle sürüyor.

Öbür taraftan da Alevi-Bektaşî örgütleri uzun süreden beri Türkiye'de bir araya gelip bir Federasyon kurmak için çaba sarfettiler. Ancak mevcut dernekler yasasının buna en-

gel olması nedeniyle bu girişimler hep sonuçsuz kaldı. Son olarak kurulan Alevi Bektaşî Kuruluşlar Birliği Derneği de Ankara 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 13 Şubat 2002 tarihli "mahkememizce Alevi ve Bektaşîliğin öğretide mezhep ve kültür olduğu görüşü benimsenmiş" denilerek kapatıldı. Bu kapatma kararıyla birlikte konu basında uzun uzun yer buldu. Okmeydanı Cem Evi'nde İstanbul'daki tüm Alevi örgütlerinin katılımıyla yapılan basın toplantısında bu karar protesto edildi. Ben de Halis Tosun olarak yazılı olarak verdiğim metinde "Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanlığını yapan Turgut Öker'le birlikte Hamburg'ta 12 yıl önce kurmuş olduğumuz Alevi Kültür Merkezi'nin başkanlığını yaptım, şu anda da Türkiye'de resmen kurulmuş Alevi Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı'nın yönetim kurulu üyeliğini yapmaktayım. Yasalara göre iki defa suçluyum. Savcılar görevi çağırıyorum." dedim. Aynı çağırımı Vakıf adına sayın Lütfi Kaleli de yaptı. Şu an bu kapatma olayı Yargıtay'a intikal ettirilmiştir.

Türkiye'de bu tatsız olay yaşanırken Avrupa'daki örgütlerin çalışmaları sonucu Almanya, Hollanda, Fransa, Avusturya, İsviçre, Danimarka Alevi Federasyonları ile İsveç ve Belçika Alevi Kültür Merkezleri'nin birleşerek oluşturdukları Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu Avrupa'nın başkenti Brüksel'de kuruldu.

18 Haziran 2002 tarihinde Avrupa Parlamentosu binasında yapılan Kuruluş Kongresine Avrupa Parlamentosu Vize Başkanı Sayın David Martin, Avrupa Parlamentosu SPE Grup Başkanı Sayın Martin Schulz, Avrupa Türkiye Delegasyon Başkanı Sayın Joost Lagendieck katılarak başarılar

dilediler. Ayrıca Avrupa Parlamentosu Milletvekillerinin yanısıra, Türkiye'den Hacıbektaş Belediye Başkanı Sayın Mustafa Özcivan, Alevi Bektaş Kuruluşlar Birliği Genel Sekreteri Sayın Kazım Genç ve Hacı bektaş Postnişi'si Sayın Veliyettin Ulusoy da katılanlar arasında idiler.

Kuruluş Kongresinin moderatörlüğünü Avrupa Parlamentosu Milletvekili Sayın Ozan Ceyhun'un yaptığı toplantıda Avrupa Alevi Federasyonları adına Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Sayın Turgut Öker, AABK'nın kuruluş amacı üzerine bir konuşma yapmıştır.

Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu kurucu delegelerinin konuşmalarının ardından Kurucu Genel Yönetim ve Denetleme Kurulu'na seçilen üyelerin tanıtımı yapılmıştır. AABK Kurucu Yönetim Kurulu Başkanlığı'na seçilen Sayın Turgut Öker, tüm katılan konuklara ve delegelere teşekkür ederek Kongreyi kapatmıştır. Kongre sonucunda görev dağılımı şöyle oluşmuştur:

Genel Başkan	Turgut Öker (Almanya)
Genel Başkan Vekili	Nurettin Altundal (Hollanda)
Genel Başkan Vekili	İsmail Ataş (İsviçre)
Genel Sekreter	Servet Demir (Fransa)
Genel Sekreter Vekili	Hasan Öğütcü (Almanya)
Genel Sayman	M. Ali Çankaya (Avusturya)
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Turan Meriç (Danimarka)
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Ali Çağan (İsveç)
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Ercan Soylu (Belçika)
Genel Yönetim Kurulu üyesi	Muharrem Cengiz (Hollanda)
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Musa Aydın (Fransa)

HAMBURG ALEVİ KÜLTÜR MERKEZİ ONUNCU YILINI KUTLARKEN

“Şimdi Yeni Şeyler Söylemek Lazım...”

Biz Aleviler;

İnsanın dalında açıp güldük, insan sevgisini gerçek bildik ve insandan yana olan herşeyde varız dedik.

1400 yıl baskı ve zulümle yaşamak zorunda bırakıldık. Katlandığımız bunca acıyı yüreğimize ve gizlice akıttığımız gözyaşlarımıza gömdük. Düne kadar katliamlara boyun uzatan mazlum bir inancın, yasaklı kültürün bireyleri olduk.

Ama bugün salonları meydanları doldurarak haykıran; insandan, doğadan, haktan, haktan ve emekten yana en güzel dünya inançlı örgütlü Alevileriz.

Yüzyılların yaşanmış acıları, ödenmiş bedelleri üzerine özveriyle, dirençle, “Yeter artık!” diyerek inşa ettiğimiz örgütümüzle, on yılı geride bıraktık.

Dün bir avuç, tek-tek bireylerdik. Bugün, Hamburg Alevi Kültür Merkezi’yiz.

Bu sürecin zorluklarla katedildiğini, yokun varedildiğini biliyoruz.

Bugün 130-140 dernekle tüm Almanya’ya yayılmış yaygın Alevi örgütlenmesi ve bu örgütlenmenin önemli bir bölümünü çatısı altında toplayan Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu’nun ilk adımı Hamburg’da atılmıştır.

Alevi Kültür Merkezi'nin 10. yılı kutlamasına katılan sanatçılar bir arada

Turgut Öker, Lütfi Kaleli, Atilla Erdem, Halis Tosun

10. yıl kutlamalarından bir görüntü...

1989'da "Alevi Kültür Grubunu"nu kuran ve halen bugün mücadelenin içerisinde ilk günün heyecanı ve coşku-suyla yanımızda, yakınımızda olan bu dostlarımız; Alevi rgtlenmesinde, Alevi kimliğini ne çıkaran ve bu kimliği doğrudan ifade eden ilk örgüte imza koymuşlardır.

Onlar doğru zamanda, doğru bir çıkış yaptılar. Başlat-tıkları Alevi rgtlenmesi, bugün onbinleri kucaklamakta-dır.

Onuncu yılını kutlamaya hazırlandığımız örgütümüzün ilk tuğlalarını koyan dostlarımıza, gösterdikleri cesarete ve harcadıkları emeğe duyduğumuzsaygıyı göstermek ve tari-himizi belgelemek istedik.

(...)

Dşncelerimize kattıkları emek için dostlarımıza te-şekkr ediyoruz.

Dostlar;

Biz artık "Varız!"

Ve şimdi artık yeni şeyler söylemek zamanıdır diyoruz.

Gün varlığımızı kalıcı kılma günüdür. Yaşamın her ala-nına ve anına damgamızı vurmalıyız. Profesyonelleşmeli, kadrolaşmalı ve kurumlaşmalıyız.

Akademimizi, enstitmz, okulumuzu, televizyonu-muzu, gazetemizi, dergimizi istiyoruz ve kuracağız biliyo-ruz.

Bizim yürünecek yolumuz, yapılacak işimiz, söylenecek sözümüz, dönülecek semahımız var. Bu bilinçle onun-cu yılımızı kutluyoruz. Nice on yıllarda yan yana, can cana olmak dileğiyle...

Hamburg Alevi Kültür Merkezi
Yönetim kurulu

11 yaşımdayken Erzurum'da Ramazan'da oruç tutmadığım için yediğim tokatla kafamda somutlanan Alevi kimliğimle, 1975'den itibaren Alevilerin örgütlü mücadelelerinin içinde yer aldım. 1975'den bugüne uzanan ve birçok arkadaşım ile paylaştığım bu yolu, araştırarak bir kitap halinde toparlamaya çalıştım. Önceleri bir dökümantasyon olarak düşündüğüm bu çalışma, Hamburg'ta birlikte çalıştığım arkadaşlarımın önerisiyle bir kitaba dönüştü. Bu çalışmada katkılarını esirgemeyen Cafer Özer Koç, Abidin Özgünay, Lütfi Kaleli, Can Yayınları sahibi Adil Ali Atalay ve tüm dostlara en içten sevgilerimle... Bu kitabı okuyup da eleştiri ve önerileriyle katkı sunacak tüm arkadaşlara şimdiden teşekkürü borç bilirim.

EKLER

Kazım Güvercinöğl'ün yetiştirdiği gençler, 1992 yılında bir semah gösterisinde

Halk Müziği sanatçısı Güler Duman'ın Alevi Kültür Merkezi'nde oluşturduğu Halk Müziği Korosu ve Bağlamâ Grubu bir çalışma esnasında.

ZDF

Mainz, dñn 18.1.90

"Nachbarn in Europa"

Peter Rehm

Postfach 4040

6500 Mainz 1

Tel.: 06131/ 703124

An

Halis Tosun

Vereinsstr. 59

2000 Hamburg 36

Betr.: Beitrag zum Thema "Aleviten in der Bundesrepublik"

Verehrter Herr Tosun,

ich habe einen Artikel in "Köprü" November '89 über die alevitische Kultur gelesen . Ich würde gerne einen Filmbericht über dieses Thema machen . Könnten Sie mir vielleicht einige Unterlagen wie dt. Zeitungs ausschnitte, Vereinsberichte , Beschreibungen etc. zu dem Thema schicken . (Vielleicht auch noch Fotos)

Mit freundlichen Grüßen

18 Ocak 1990 tarihinde Alman Televizyon Kanalı ZDF'nin Hamburg'da yapılan Alevi Kùltür Haftası'ndan sonra Aleviler'le ilgili program yapma isteklerini ve bu konuda materyal göndermemiz taleplerini içeren mektubu.

KAMUOYUNA...

Halis TOSUN

(Hamburg Alevi Kültür Merkezi)

3.292 tarihli Milliyet gazetesinde "Aleviler Hak İstiyor" adlı yazı dizisinde Hamburg Alevi Kültür Merkezi Başkanı Halis Tosun konuşmasında Aleviler'in Diyanet işlerinde temsil edilme hakkının mutlaka verilmesi gerektiğini söylediği yazıyordu, oysa ki Hamburg'da 1989 yılından beri yapılan Alevi Kültür Grubu çalışmalarında bugüne kadar böyle bir düşünceyi savunmadık ve savunamayız da.

Hamburg'da düzenlenen Cem'de benim böyle bir açıklama yaptığımı da kimse kanıtlamaz.

Biz din ve vicdan özgürlüğünü savunuyoruz ve diyoruz ki, her din, her inanç ve mezhep kendi içinde doğru ve kutsaldır. Kendileri gibi düşünmeyen ve inanmayanları baskı altında tutarak, kendileri gibi inandırmaya zorlamak, din ve vicdan özgürlüğüne yapılan bir baskıdır.

Ülkemizde gerek okullarda zorunlu olarak verilen din dersleri, gerek Alevi köylerde yaptırılan camiler ve bu köylerde Sünni hocaların görevlendirilmeleri, Sünnileri temsil eden Diyanet İşleri'ne bütçe ayrılması, Aleviler'in özgürce kendi adları altında örgütlenmeleri, ben Aleviyim dijemeleri, devletin izlediği tek taraflı politikadan kaynaklandığını gösteren gerçeklerdir.

Ülke nüfusunun 1/3'ünü Aleviler oluşturuyor.

Alevilerden kesilen vergilerden Sünnileri temsil eden Diyanet işlerine bütçe ayrılmasını hangi sağıduyu kabul eder.

Önerimiz T.C. Diyanet İşleri'ne ayrılan

bütçeye son verilmesi ve Avrupa tipi uygulamaya geçilmesi.

Her inananın, özerk olarak kendisini temsil eden kurumu desteklemesi, yani kendi dini giderlerini kendilerinin karşılamasıdır.

Okullarda verilen tek taraflı din derslerine son verilmelidir. Verilen din dersleri yerine din tarihi ve kültür içinde Alevi öğretisine yer verilmelidir.

T.C.Aleviler'in örgütlenmeleri için Anayasa güvencesi vermeli. Herhangi bir kesimin hakaretine uğradığında, cezai müeyyideler uygulanmalı.

Ülkemizde tüm inançların dini bayramlarına Türkiye'nin radyo-televizyon ve basınında eşit oranda yer verilmeli. İnanmak istemeyen insanlara inanmama özgürlüğü sağlanmalı.

Basında, bazı Alevi örgütlerin veya kişilerin Diyanet İşleri'ne davet edilip kendilerine bakıldığını söylediği yer alıyor. Bu haberlerin gerçek dışı olduğuna inanıyorum. Şayet haberin doğruluk payı varsa, onlara deriz ki, Aleviler inançlarından dolayı, tarihte katliama uğramalarına rağmen, boyun eğmediler.

Gelişen dünya konjonktürü içinde, özgürlüklerin, insan haklarının, bağımsızlıkların ilan edildiği bir ortamda, Aleviler'in Diyanet İşleri'nde temsil edilmesi ve pay almaları, Aleviler adına yüz karasıdır. Eğer Aleviler'in özgürce kendi inanç ve kültürlerini, gelenek ve göreneklerini yaşatmalar isteniyorsa, onlara bunları gerçekleştirebilmeleri için, olanaklar sağlanmalı, örneğin Alevi Kültür Merkezleri

kurulmalı, Cem evleri yapılmalı, buralarda kendi ölümlerini yıkama ve gömmelerinden tutun da bütün kültürel çalışmalarını bu merkezlerde yapabilmelidirler.

Bu merkezlerde hizmet görenler, merkezlere üye aidatı ödeyen Aleviler tarafından seçilmelidir. Laikliğin gereği de budur. Bunun aksini savunanlar, tarih önünde sorumludurlar.

Bu istenimler dışındaki farklı düşünceler, bizim zenginlik kaynağımızdır.

Kimilerine göre, Alevilik, mezhep, kimilerine göre kültür, kimilerine göre felsefe, kimilerine göre de yaşam biçimidir. İzninizle bu konuda kendi düşüncelerimi belirtmek istiyorum.

Türkiye'de Alevilik Türkler, Kürtler ve Araplar arasında gelişmiş bir yoldur. Aleviler inancını kültüre, kültürünü inanca kaynaştırarak, bir yaşam biçimi oluşturmuşlardır.

Bunun belirgin örneği Cem ayinlerinde uygulanan yargı organı, yani Halk Mahkemesi ortak paylaşımı, kadın erkek eşitliği, saz, değişler, semahlar ve yapılan dualar bizim yaşam biçimimizi oluşturuyor.

En önemli ilkimiz, özünü yitirmeden çağdaşlaşmaya doğru elele verip yürümemizdir. Hz. Ali, "Bana bir kelime öğretene kölesi olurum", "Bilim Çin'de de olsa git, ara, bul", "Çocuklarınızı kendinize göre değil, çağınıza göre yetiştirin" demiştir. Alevi olanlar bu yüce sese kulak vermeliydiler. Gene yüce Hz. Ali, başka bir yerde diyor ki, "Haksızlığa karşı boyun eğmeyin, hakkınızı kaybettiğiniz gibi, şerefınızı de kaybedersiniz." Bu değerli sözler 1400 yıl önce söylenmiş, fakat ne yazık ki 1400 yıl sonra ben Aleviyim diyenler, Diyanet Başkanlığı'nda temsil hakkı ve bütçeden pay istemekle Hz. Ali'ye hakaret etmiyorlar mı?

Dostlar, canlar, yoldaşlar, "Diyanet İşleri'nde yer alma talebi dışında" bizim de içimizde olaya farklı bakanlar, farklı yorum yapanlar olacak.

Farklılıklar bizim zenginlik kaynağımızdır. Elimizde bir saz var, ama akordsuz.

Gelin hep beraber, hoşgörü içinde bu saza bir akord verelim ve çocuklarınıza bu güzel mirası akordlu şekilde bırakalım.

Hz. Ali'nin sözlerini, ülkemizin tüm aydınlarına, yazarlarına, Alevilere ve Sosyal Demokrat milletvekillerine hatırlatır, bu haksızlığa karşı tavır almalarını beşeriz.

HAMBURG ALEVİ KÜLTÜR MERKEZİ'NİN DÜZENLEDİĞİ İMZA KAMPANYASI METNİ

OKULLARDA ALEVİ VE DİN KÜLTÜR DESLERİ VERİLMELİDİR

- Hamburg'da Türk, Kürt ve Arap kökenli 15.000 öğrencinin yaklaşık 5000'ini Alevi kökenliler oluşturuyor.

- Okullarda Alevi kökenli öğrencilerin Alevi öğretisini öğrenme olanakları yok.

- İslam öğrenciler için Hamburg okul senatörlüğünün hazırladığı din dersleri programında, Alevilikle ilgili hiçbir bilgiye yer verilmemiş.

- Alevi öğrenciler, okullarda, sünni veya hristiyan din derslerine katılıyorlar veya hiç din bilgisi derslerine katılmıyorlar.

- Hamburg'da ana dilde verilen din dersleri, Türkiye milli eğitiminin iç politika gereği Alevi öğretisini dışlayan ve sünnilik öğretisine dayanan kitaplarla yapılmaktadır. Bu durum inanç ve vicdan özgürlüğüne yapılmış bir baskıdır.

- Alevi öğrenciler inanç özgürlüklerine kavuşmalıdır. Okullarda isteyen öğrenciye alevi öğretisini ana dilde öğrenme olanağı yaratılmalıdır. Almanca din derslerinde, Alevilik ile ilgili bilgiler verilmelidir, Alevi öğretisinin vermediği okullarda ise Alevi öğrenciler de bu derslere katılabilirler.

- Okullarda yapılacak Alevi din ve kültür derslerinde en azından şu konularda bilgi verilmelidir: Alevilik Tarihi, Alevi Törenleri, Alevi İnancı, Alevi Kültürü vs.

- Okul senatörlüğü, Alevi din ve kültür dersleri ile ilgili bir komisyon oluşturmalıdır.

- Okullarda görev yapan ve din bilgisi dersleri veren öğretmenler, Alevi öğretisi konusunda bilgilendirilmelidir.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi, Alevi öğretisine uygun bir inanç ve kültür ders programı hazırlanmasında yardımcı olmaya hazırdır.

NOT: Metin Almanca ve Türkçe'dir.

ALEVİ PARTİSİ TARTIŞILIYOR

Hazırlayan: Battal PEHLİVAN

12

Sorunu, bir Alevi partisi kurarak çözemeyiz. Böyle bir parti ne yazık ki, şeriat isteyen bir Refah Partisi'yle eşdeğer tutulur. Sürekli olarak söylüyoruz: Anadolu Aleviliği; Türkler, Kürtler ve Araplar arasında gelişmiş, serpilmiş bir yaşam biçimidir. Bir kültür ve felsefedir. Düşüncesi ile çağdaş ve evrenseldir. Durum böyle iken, her türlü çıkar ilişkisinin kol gezdiği, ikiyüzlülerin fır döndüğü bir zamanda; Aleviliği bir parti altında örgütleyip, çirkinliklerin içine itemeyiz. Varsayalım ki, Alevi partisi kuruldu. Toplumun inançları istismar edilerek, birileri Meclis'e girdi, ne olacak? Ne yapabilir? Bence hiçbir şey yapamaz.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi Kurucu Başkanı Halis Tosun, "Alevi partisi" konusundaki sorularımızı yanıtladı. Tosun'a sorduğumuz sorular ve yanıtları şöyle:

- Sayın Tosun, Hamburg'da yaşıyorsunuz. Birkaç yıl da Hamburg'daki Sosyal Demokratlar Derneği'nin başkanlığını yaptınız. 1989'da yakın arkadaşlarınızla "Alevi Kültür Grubu"nu oluşturdunuz. Aynı yıl Alevi Kültür Haftası düzenleyerek, Alevi örgütlenmesine yeni bir boyut kazandırdınız. Son günlerde, bir Alevi partisi kurulmasından söz ediliyor. Bu konudaki görüşleriniz nedir?

- Partileşmenin gündeme gelmesinin nedeni şu: Sol ve sosyal demokrat partiler, Türkiye'nin sorunlarının çözümü için, ne bir alternatif oluşturdu, ne de çözüm için politikalar

ürettiler. Durum böyle olunca, Türkiye'nin genelinde, sorunları çözecek, kararlı politikalar üretecek, sosyal demokratların bütünlüğünü sağlayacak yeni bir yapılanmaya gereksinim duyuluyor. Bunun için örgütlü Aleviler, zaman zaman düşüncelerini açıklıyor. "Acaba bir parti kurarsak, Alevilerin dışındaki laik ve demokrat kesimlerden destek alabilir miyiz" diye. Çağdaş, demokrat, laik, insan haklarına saygılı, tüm azınlık haklarının verilmesinden yana, barış ve huzur içinde, kardeşçe, eşit haklara dayalı bir sistem oluşturmak düşüncesi, toplumun her kesiminde tartışılmaktadır. Sanıyorum, o anlamda bir Alevi partisinin söz edilmektedir.

- Şu an böyle bir partiye gereksinim var mı?

- Bence bir Alevi partisinin kurulması gereksizdir. Kurulursa, uzun ömürlü olamaz. Yeterli desteği bulamayacağı için kapalı

Halis Tosun (Hamburg Alevi Kültür Merkezi Kurucu Başkanı)

Halis Tosun (Hamburg Alevi Kültür Merkezi Kurucu Başkanı)

nır. Zaten var olan seçim sistemi ile, çoğu parti sıkıntı içindedir. Özellikle, şu an toplumdaki kuş-kular, mevcut sosyal demokrat partilerin Meclis'e giremeyecekleri şeklindedir. Varsayalım ki, Alevi partisi kuruldu. Toplumun inançları istismar edilerek, birileri Meclis'e girdi, ne olacak? Ne yapabilir? Bence hiçbir şey yapamaz. Şu anda SHP'nin durumunu görüyoruz. Hükümet ortağı olmasına rağmen, üst üste tavizler vererek, koalisyonu sürdürmeye çalışıyor. Süleyman Demirel'i Cumhurbaşkanı yaptılar. "Milliyetçi ve Müslüman Türkiye", "DYP demek ezan sesi demektir" şeklindeki siyasi ahlaka sığmayan sözlerle DYP'ye Genel Başkan seçilen Bayan Çiller'e destek vermeye devam ediyorlar. Tarihe büyük bir kara leke olarak geçecek olan Sivas katliamının iki gün sonrasında, sosyal demokratlar, içinde Mehmet Gazioglu gibi bir bakanın bulunduğu hükümete gü-

venoyu verdiler, sonra da istifasını istediler.

1973'te de Ecevit, hükümet olma uğruna Erbakan ile ortaklık kurmuştu. 1977'de de 11 milletvekilini kopararak hükümet kurmuştu. O yıllarda meydana gelen olumsuzlukları herkes biliyor. Maraş katliamı da o hükümet döneminde yaşandı. Bence İnönü de, Ecevit de, Baykal da vebal altındadırlar....

Sorunu, bir Alevi partisi kurarak çözemeyiz. Böyle bir parti ne yazık ki, şeriat isteyen bir Refah Partisi'yle eşdeğer tutulur. Sürekli olarak söylüyoruz: Anadolu Aleviliği; Türkler, Kürtler ve Araplar arasında gelişmiş, serpilmiş bir yaşam biçimidir. Bir kültür ve felsefedir. Düşüncesi ile çağdaş ve evrenseldir. Durum böyle iken, her türlü çıkar ilişkisinin kol gezdiği, ikiye bölünen sür döndüğü bir zamanda; Aleviliği bir parti altında örgütleyip, çirkinliklerin içine itemeyiz.

Alevi Kùltür Merkezi'nde nöbet değışimi

Halis Tosun

PP(Hamburg): Kuruluşunun onuncu
yılına rastlayan genel kurula
katılım yoğun oldu. Almanya
ve Türkiye'de Alevilerin ör-

Hamburg: Alevi
Kùltür Merkezi 10.
Genel Kurulunu

AKM Yeni yönetimi

gütlenmesinin ilk adınının
Hamburg'da Alevi Kùltür
Merkezi kurucularının attığı-
nın belirtildiği genel kurulda
Alevi Örgütlenmesinin bir
sırama yapması gerektiği
belirtili. Eski yöneticiler
gençlere yol açmak amacıyla
aday olmadılar. Yönetim
Kuruluna genç adaylar seçil-
di. Yürütme Kuruluna ise
Başkan İbrahim Renklicay,
Sekreter Ahmet Yağbasan,
Sayman Ali Çelikten seçildi.

Genel Kurul yoğun ilgi gördü

AKM'de, kongre tamam

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin 9. Olağan Genel Kurulu seçimlerinde Hasan Kılavuz, 3. defa başkanlığa seçildi.

Hamburg Alevi Kültür Merkezi yönetimine seçilenler, derneğin ve Aleviliğin tanınmasını iyi bir şekilde yapacakları belirlenmiş görevlere gövdeleri ni söylediler.

HAMBURG Alevi Kültür Merkezi'nde tek aday Hasan Kılavuz, 3'üncü kez başkan seçildi. Bir ay önce yapılan ve mali raporda çıkan pürüzler nedeniyle ertelenen seçimlerin ikinci oturumunda da zaman zaman tartışmalar oldu. Divan başkanlığını Tur-

güt Öker'in yaptığı kongrede, bazı dernek üyeleri mali raporda çıkan eksiklikleri gündereceklerini ileri sürerek 7 bin 900 marklık açığın aydınlatılmasını istedi. Daha sonra söz alan üyelerden Ahmet Kavaduran, Hüseyin Kayaduran, Oruç Yağbasan, Hüseyin Yavuz, Soner

Sümbül ve oluşturulan denetleme komisyonu belgelerle konuya açıklık getirerek "Açık yok, hesapların hepsi ortada ve makbuz var" diyerek belgeleri gösterdiler.

Bu arada pürüzün açıklığa kavuşturulmasından tatmin olmadığını belirten

Tuncay İldem ve grubu, önceden hazırlanmış istifa dilekçelerini divan kuruluna vererek salonu terk ettiler. Daha sonra yönetim kurulu seçimlerine geçildi. Seçimlerin tek adayı Hasan Kılavuz, 115 üyeden 95'inin oyuyla alarak 3'üncü kez başkanlığa seçildi.

YENİ YÖNETİM

Kılavuz, "Birbirimizi suçlamamız yerine eksiklerimizi ve yanlışlarımızı birlikte düzeltmemiz gerek" diyerek, herkesi birliğe çağırdı. Yönetim kuruluna ise Hüseyin Kavaduran, Garip Sümbül, Oruç Yağbasan, Süleyman Ocak, Ergün Öker, Ali Çelikten, Murat Arslan, Şeref Arslan, Halis Tosun, Ahmet Yağbasan, Hasan Çağlar, Murat Cinkaya ve İbrahim Reklıcaş seçildi.

**Erdal ALTUNTAŞ
HAMBURG**

Religiöse Minderheit der Aleviten werden von türkischen Glaubensbrüdern beföhdet

Pastor Hans-Bernd Zöllner von der Timotheus-Gemeinde Horn gießt schwarzen, starken Kaffee ein. Seine Gäste, türkische Aleviten, leben seit mehr als zwölf Jahren in der Bundesrepublik. Es führt uns kein Zufall zusammen. Sie haben den evangelischen Geistlichen um Hilfe gebeten. Eine winzige Hilfe, bei der es eigentlich nur darum geht, Verständnis für die Aleviten und ihre Familien aufzubringen. Und dazu bedarf es vor allem der Aufklärung: Wer sie sind, was sie von den anderen türkischen Landsleuten unterscheidet.

Cemal Ömür, Leiter der Hamburg-Gruppe des eingetragenen Vereins „Türkische Heimatliebende Friedensheimat“ München, beklagt, daß die Aleviten, denen die Gebote von Mohammeds Schwiegersohn Ali Verpflichtung sind, wegen ihrer größeren Glaubensfreiheit von Haß und über Nachrede ihrer eigenen Landsleute verfolgt werden.

Der Islam ist ebensowenig wie das Christentum eine festgefügte und einheitlich organisierte Religionsgemeinschaft. Es gibt in der Bundesrepublik wie in der Türkei die starke Minderheit der moslemischen Aleviten - etwa 25 Prozent

der Bevölkerung -, die einen eigenen Lebensstil pflegen, keine religiösen Institutionen kennen und in der Bundesrepublik tendenziell weniger Integrationsschwierigkeiten haben als ihre sunnitischen Glaubensbrüder.

Der überwiegende Teil der Türken sunnitischer Glaubensrichtung legt fern der Heimat mehr Wert auf die Ausübung religiöser Riten, als viele von ihnen es je zu Hause getan haben.

Cemal Ömür erläutert, daß der Glaube der Aleviten viel liberaler sei, die Frauen absolut gleiche Rechte wie Männer hätten und man nicht einen Monat faste, sondern nur einige Tage.

Über 200 000 Aleviten leben in der Bundesrepublik. „Wir werden in der Türkei offen von Haß verfolgt, wie damals die Juden in Deutschland. Man zerschlägt unsere Läden, mordet selbst schwangere Frauen. Ich erinnere an das Massaker von 1979 in Kahramanmaraş. Viele Türken sind noch Analphabeten. Sie glauben an das Wort der Vorbeter, die uns der Blutschande bezichtigen. Man darf keine Speise von uns nehmen, kein Obdach, sie dürfen unsere Söhne und Töchter nicht heiraten und bezeichnen uns als gottlos.“

Die Aleviten, die besonders von den rechtsgerichteten „Grauen Wölfen“ gedemütigt werden, wissen andererseits, daß es nicht erwünscht ist, wenn Ausländer ihre politischen und religiösen Meinungsverschiedenheiten auf dem Boden des Gastlandes austragen.

Wenn der bedrohte Türke zur evangelischen Kirche kommt, den Hamburger Pastor Zöllner bittet, doch wenigstens zu helfen, Barrieren abzubauen und über Aleviten aufzuklären, kann man sich dem nicht verweigern. Darum müssen Geistliche, Lehrer, Unternehmer, Arbeitnehmer wissen, wer die Aleviten sind, warum sie von eigenen Landsleuten „angeschwarz“ werden und aus lauter Angst glauben, verschweigen zu müssen, daß sie dieser Minderheit angehören. Nichtwissen fügt ihnen Schaden zu.

Cemal Ömür versichert: „Wir klagen gegen den Langenscheidt-Verlag, der in seinem türkisch-deutschen Sprachführer Aleviten = Blutschande aufführt. Unsere Kinder, wie in der Schule Bullenhuserdamm, werden von den anderen Türkenkindern verprügelt, gedemütigt. Und der Lehrer weiß anscheinend nicht einmal warum.“

GISELA KRANEFUSS

Hamburg Alevi K lt r Merkezi Alevitisches Kulturzentrum Hamburg e.V.

Hospitalstraße 111 · 2000 Hamburg 50 · Telefon: 040/389 27 24

Hamburg, den 01.12.1991

T.C. K LT R BAKANLIğINA

ANKARA

Sayın Fikri Sağlar,

Hamburg Alevi K lt r Merkezi olarak, kültür Bakanlığına se ilmenizi sevin le kar ıladık.Bu g revinizde de ba arılı ola-
cağınıza dair inancımız sonsuzdur.

Bizler, Anadolu kültür tarihi içersinde dev bir hazine olan Alevi  ğretisinin; Türkiye toplumu açısından bir zenginlik kaynağı olduğu düşüncesindeyiz.özlediğimiz  a da  ve demokratik bir Türkiye, yüzyıllardır horlanan, a ağılanan ve varlığını giz-
lilik içersinde sürdürmek zorunda kalan, Alevi toplumunun  zerin-
deki Devlet ve toplum baskısının kalkmasıyla ancak oluşabilir.Bu doğrultudaki en küçük olumlu bir adım, tarihi bir sorumluluğun ye-
rine getirilmesi anlamına gelmektedir.Türkiye'de demokrasinin mi-
marları olma onuru, başka hiçbir başarıyla kıyaslanmayacak kadar önemlidir.

 a da  bir kültür Bakanı olarak sizden istemimiz; sorumluluk alanınız içersinde Alevi kültürüne de yer verilmesini sağlamak ve bizlerin özgürce kendi kültürümüzü ya ayabileceğimiz ortamın sağ-
lanması doğrultusunda çaba sarfetmenizdir.

Alevi Kültür Merkezi olarak, belirli projeler sunmak amacıyla hertürlü diyaloga hazır olduğumuzu bildirir, ya amınızda ve görevi-
nizde başarılar dileriz.

Alevi Kültür Merkezi Başkanı

Halis Tosun

Bankverbindung: Hamburger Sparkasse · BLZ 200 505 50 · Konto-Nr.: 1280-164458

Halis Tosun

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
ÖZEL

02K/1841

03 MART 1992

Sayın Halis TOSUN
Hamburg Alevi Kültür Merkezi Başkanı

İlgi: 01.12.1991 tarihli yazınız.

Alevi Kültür Merkezi adına yazdığınız ve yoğun işlerim nedeniyle hemen yanıtlayamadığım mektubunuzu ilgiyle okudum. Öncelikle başarı dileklerinize teşekkür ediyorum.

Bizler, demokratikleşme sürecinde çağdaş ve kalıcı yapıtlar oluşturmak üzere bu görevdeyiz. Özellikle de şunu vurgulamak istiyorum; yurdumuzdaki bütün kültürler bizler için aynı derecede değerlidir. Ve bu kültürlerimiz için yasaklayıcı bir ortamın oluşmasını bizler de istemiyoruz. Bu bağlamda, Bakanlığımızca, her türlü diyaloga hazır olduğumuza bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla,

V.

D.Fikri SAĞLAR
Bakan

SPD

Rudolf Scharping
Vorsitzender
der Sozialdemokratischen
Partei Deutschlands

20357/36

Herrn

Halis Tosun

Vereinsstr. 59

20357 Hamburg

26. August 1994

Lieber Halis Tosun,

"Das Jahr der Entscheidung" hat Helmut Schmidt das Jahr 1994 genannt. Die wichtigste Entscheidung fällt in wenigen Wochen, am 16. Oktober, dem Tag der Bundestagswahl. Es geht um den Wechsel zu mehr Bürgersinn, Gerechtigkeit und gegenseitiger Verantwortung. Wir wollen den Wechsel - mit aller Kraft und mit aller Entschlossenheit. Noch einmal vier Jahre Regierung Kohl sind unserem Land nicht zumutbar.

Kohl versucht einen Wahlkampf wie 1990, der auf Täuschung aufgebaut war. Voller Selbstgefälligkeit redet er den Menschen ein, alles sei auf dem besten Weg. Er verschweigt die Arbeitslosigkeit, die weiter wächst. Er verschweigt die vielen sozialen Ungerechtigkeiten und ignoriert die große Mehrheit von Menschen, die sein Steuer- und Abgabenrekord bedrückt. Er verschweigt die Staatsverschuldung, die in den Himmel gewachsen ist. Er verschweigt den ökologischen Stillstand. Und er verschweigt seine wahren Absichten: Noch mehr Steuern für die kleinen Leute. Mit der Politik der Ungerechtigkeit wird nach dem 16. Oktober Schluß sein. Wir wollen ein gerechtes und friedliches Deutschland.

Es geht also nicht um ein paar Korrekturen. Es geht darum, der deutschen Politik eine neue Richtung zu geben. Ich erinnere an ein Wort von Willy Brandt: "Wer morgen sicher leben will, muß heute für Reformen kämpfen". Mit uns will die Mehrheit der Deutschen einen Regierungswechsel. Unsere Aufgabe ist es, eine neue Hoffnung für Deutschland zu verwirklichen. Wir alle in der SPD setzen uns entschlossen für Wechsel ein: Arbeitsplätze mit Zukunft. Bildung und Chancen für die Jugend. Bezahlbare Wohnungen. Soziale Sicherheit und neue Gerechtigkeit. Ökologische Erneuerung. Gleichstellung von Frauen und Männern. Innerer Frieden.

Ollenhauerstraße 1
53113 Bonn
Tel. (02 28) 53 21

ESER-KURIER
- TAGESZEITUNG -BREMEN^{af der}

Mittwoch, 28. Oktober 1981

„Diskriminierung im Wörterbuch“

Religiöse türkische Minderheit wehrt sich gegen Blutschänder-Darstellung

1. Sie gelten als liberal und haben tendenziell wenig Integrations-schwierigkeiten. Doch gegenwärtig schlägt die Empörung der den mehr als 200 000 Aleviten in der Bundesrepublik, von denen etwa 10 000 in der Hansestadt leben, derart hohe Wellen, daß Abidin Aksu sogar gewalttätige Reaktionen fürchtet. Abidin Aksu ist Vorsitzender der Arbeitsgemeinschaft sozialdemokratischer Türken in Bremen, gehört der religiösen Minderheit der Aleviten an und wurde von einem Komitee seiner Glau-

bensbrüder soeben bevollmächtigt, nötfalls gerichtliche Schritte gegen einen Berliner Verlag einzuleiten. Das deutsch-türkische Taschenwörterbuch dieses Unternehmens hat nämlich die Entrüstung der Aleviten entfacht. Es übersetzt den Begriff „Blutschande“ mit dem Wort „Klatschbasik“. Genau das aber ist laut Abidin Aksu die Bezeichnung für seine Volksgruppe, die hinter der „Diskriminierung“ als Blutschänder eine gezielte Aktion der rechtsgerichteten „Grauen Wölfe“ wähnt.

Die Vermutung der Aleviten kommt nach Worten des sozialdemokratischen Türken Ali von ungefähr. Seit Jahrhunderten werde die türkische Minderheit, die sich den Geboten von Mohammeds Schwiegersohn Ali verpflichtet fühlt, wegen ihrer größeren Glaubensfreiheit von Haß und über Nachrede der meisten Landleute verfolgt. In der Türkei leben heute etwa 18 Millionen Aleviten, die einen relativ ungetrübten Lebensstil pflegen,

daß die Diskriminierung im Wörterbuch eines seriösen Verlages fortgesetzt wird.

Abidin Aksu hat ein Bremer Anwaltsbüro eingeschaltet, das die Tragweite der falschen Übersetzung inzwischen gegenüber dem Verlag hervorhob. Antwort des Lektorats: Man wisse nicht, weshalb die Autoren diesen sehr populären und dialektischen Ausdruck aufgenommen hätten. Und weiter an die Adresse des Bremer Anwalts: „Ihre Argumente haben

gehandelt hat. Abidin Aksu fordert denn auch im Namen seiner Klientel eine öffentliche Entschuldigung des türkischen Verlagsautors, die insbesondere in türkischen Zeitungen abgedruckt werden soll. Nur so könne angesichts der Betroffenheit der religiösen Minderheit weitere Auseinandersetzungen vorgenommen werden.

Die Aleviten halten zwar nichts davon, wenn Ausländer ihre politischen und religiö-

FÖDERATION DER ALEVITEN GEMEINDEN IN EUROPA e.V.

AVRUPA ALEVİ BİRLİKLERİ FEDERASYONU

STOLBERGER STRAßE 317 • 50933 KÖLN • TELEFON: 0221/ 94 98 560 • TELEFAX : 0221/94 98 56 10

Köln, 04.06.1998

Sayın Halis Tosun,

Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF), sizlerin de bildiği gibi, bu yıl 10. kuruluş yıldönümünü kutlamaktadır.

10 yıl gibi kısa bir sürede Avrupa'nın en saygın göçmen örgütlenmeleri arasında yer alan AABF, bildiğiniz gibi uzun süreden bu yana *Program ve İlkeleri*'ni belirleyerek 2000'li yılların örgütü olmak için yoğun bir çalışma içerisindeydi.

Kasım 1997 Tüzük Kurultayı'nda AABF Program ve İlkelerinin belirlenmesi Komisyonu'nda görev aldığınız için özellikle sizleri Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu adına kutluyorum.

Özverili çalışmalarınız ile kısa bir sürede Avrupa Alevi toplumunun ortak iradelerinin Program ve İlkeler çerçevesi belirlenmiştir. AABF'ni bugüne kadar olduğu gibi sağlıklı ve ilkel bir biçimde demokrasi, insan hak ve özgürlükleri mücadelesi başta olmak üzere; göçmenlikten kaynaklanan sorunlarımızın birlikte yaşadığımız Avrupa toplumuna yansıtılması ve çözümlerin üretilmesine katkı sunmaya devam edecektir.

Bu vesile ile, Komisyon olarak yapmış olduğunuz katkılardan ötürü hepinize tüm içtenliğimle tekrar teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Dostça selamlarımla

A. KILIÇ

Ali Kılıç
AABF Genel Başkanı

BİR SÖYLEŞİ
KONUĞUMUZ HALİS TOSUN

Almanya'da ve Türkiye'de Alevi örgütlenmesi

Alevilik olayı son zamanlarda ülkemizin ve Avrupa ülkelerinin gündeminde sık meşgul eden konulardan biri. Avrupa ülkelerinde yaşayan Alevi yurttaşlarımızın örgütlenmesi konusunda ülkemizdeki örgütlenmeye nispetle bir adım daha ileride olmaları nedeniyle muhabirimiz Aynur Haşhaş Hamburg Alevi Kültür Dernekleri eski başkanı Halis Tosun'a bir söyleşi yaptı. Halis Tosun'un konuyla ilgili görüşleri şöyle:

Aynur Haşhaş: Sayın Halis Tosun siz tanıdığımız ka-

madığını görüldü. Okul yönelimi bu konuda bidden bilgi isledi. Bizde ailelerle yaptığımız işlemler sonu, kız çocuklarımızın bir kısmının gezilere katıldığını bir kısmının kalımadığını nedenlerini araştırıktık. Görüldü ki baktık çocuklarımızı gezilere gönderemeyenler görendenler için "Onlar Alevi" yanıtı aldık.

Bunun ardından Almanya ya gelen Türk öğretmenler var. Bu öğretmenler Türkiye'de sentezi gördüğünde olan öğretmenlerdir. Bilhassa 12 Eylül'den sonra

lere zortayan nedenler oradaki ayrımcılık ve devleti temsil eden oraya gelenlerin yanlış tutumları oldu.

Aynur Haşhaş: Alevi Kültür hatırası- nın ardından oradaki insanların size bakiş açısı nasıl oldu?

Halis Tosun: Gurup oluşturduktan sonra, kitleri bulabildik. Kitlenin scaklığı görüldü. Birkaç panelden sonra

nekle" oldu. **Aynur Haşhaş:** Kamuyuunda eğitimimiz bilgiler doğrultusunda Alevi-Bektaş Kültürünü Tanıtma Derneklerinde farklı görüşlerin ortaya çıktığını görüyoruz. Bu farklı görüşler hakkında açıklama yapamırsınız? Ayrıca konucusu bu- lundunuz Hamburg Alevi Derneklerinin görüşü ne doğrultu-

ruş. Bu farklı görüşler hakkında açıklama yapamırsınız? Ayrıca konucusu bu- lundunuz Hamburg Alevi Derneklerinin görüşü ne doğrultu-

Muhabirimiz Aynur Haşhaş Halis Tosun'a

ket içerisinde yerimizi almışızdır. Kuruluşumuzdan beri hep bu düşüncüyü savunduk. **Aynur Haşhaş:** Laik bir ülkede Diyanet hakkındaki görüşünüz nedir?

Halis Tosun: Laik bir ülkede Diyanet diye bir kurum olmayamaz. Herinde devlet ni eleştirsek, bir gün binler çıkıp hocalarda gerici olur denilmedi ve eleştiri yapılmadı. Aleviler inanç ve ibadet bakımında horlanan ve dışlanan bir toplumdur. Alevileri savunmak için Alevi örneği şart değil.

yır. Bence saygıdan değil, korkuyu yememektelerindendir.

Saygı duymak farklı bir olgudur. Kişi olarak Atatürk'e ben daha fazla saygı duyuyorduk. Bunun itibarıyla yansıması gerekli değil. Alevilik olayı eğittir. Atatürkçülük ve Türkçülük değildir. Alevilik, Anadolu Türkler, Kuntle ve Araplar arasında gelişmiş bir yoldur.

Aynur Haşhaş: Aleviğin Diyanet ile- lerine bağlanması ya da temsil edilmesini isteyen bir grubun

Aynur Haşhaş: Sizden bazı konularla ilgili bizi bilgilendirirseniz, ibadet yerlerinizde, hıssa ve atlatır yapıları için Ataturk posten ve bayrak taşımasını yanılı olacağını duyduğunuz söylüyorunuz. Bunun açıklamasını yaparınız?

Halls Tosun: Al-
manya'nın bazı verile-
munun nasıl hamisi
olabiliyorlar?

Halis Tosun, Partizanlar Atatürk portresini ve Atatürk'ün hayatını anlatan kitapları yayımlıyor. Bu kitabın başlığı "Atatürk'ten Rahatsız Olmayanlar".

Bu kitabın başlığı "Atatürk'ten Rahatsız Olmayanlar". Atatürk'ü rahatsız eden bazı kesimleri de rahatsız ediyor. Bu kitlesi savunan Atatürk'ü rahatsız eden kesimlerde rahatsız oluyor. Atatürk'ü rahatsız eden kesimler de rahatsız oluyor. Bu kitlesi savunan Atatürk'ü rahatsız eden kesimlerde rahatsız oluyor.

Bu kitabın başlığı "Atatürk'ten Rahatsız Olmayanlar". Atatürk'ü rahatsız eden bazı kesimleri de rahatsız ediyor. Bu kitlesi savunan Atatürk'ü rahatsız eden kesimlerde rahatsız oluyor. Atatürk'ü rahatsız eden kesimler de rahatsız oluyor. Bu kitlesi savunan Atatürk'ü rahatsız eden kesimlerde rahatsız oluyor.

Alevi toplumunda ör-
gütlenmeyi yapılabi-
lirmiştir? Bu kişilen
Alevi toplumuna her bir
birey olarak tanıyor-
mu? Onun da araştır-
masını az Gönüllerin
Sazı gazetesi olarak
yapın.

Aynur	Haşhaş:
Sayın Tosun verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.	
Aynur	Haşhaş:
badet	yerlerinde

Halis Tosun: Ben-
de size teşekkür
eder, başarılar dilerim.

Halis Tosun: Hal- nm.

da?
Halis Tosun: Bizim yakinen takip ettiğimiz olay şu: 1. İran Şii yanlısı bir hareket geliyor. Bu hareketinde da, yurtdışında da, yurtiçinde de gelinen bir

halkın, 193 nci mad-
deninde kalkmasın-
dan yarıyımın Alevi-
lik budur. Bizde göre
her inanç kendi içi-
de doğru ve kutsal-
dır. Bana göre benim
inançım doğru, bir
başkasına göre onun

Aynur Haşhaç:
Konuşmamızın baş-
şında siyasi partilere
bilgiye sunduğunuz
inancı doğrultu-

doğultusunda geli-
şen bir hareket var.
Biz Hamburg örgütü
olarak bu son hare-

Halis Tosun: Si-

demokrasiyi savunun
insanlar olarak bu
oylaryla seyrir kala-
mazlık. Bir kaç arka-
daşla biraraya gele-
rek bir Alevi grubu
oluşturduk. Katamiz-

Kültürü Alevilik" eserini kitap haline getirdi. Bu eserin yayınlanmasından sonra yurdun birçok yerinden böylesine değerli bir eserin yayınlanmasında dolayı onurlandırılmıştı.

haftası kamuoyunun dikkatini çekti. Kamuoyuna bir bildirge ile taş Veli Kültürünü bulundukları yerde yaşatmak için çalışmalarını sürdürdüklerini açıkladılar.

Bizi bu tür faaliyet-
rünü Tanıtma Der-
*Alevi-Bektaşî Kültü-
ismlerini değiştirerek
Tanıtma Dernekleri
duk. Bu bildirgenin
birer suretinde siyasi
partilere gönderdik.

[illegible]

darıyla, uzun yıllardan beri Almanya'nın Hamburg kentinde yaşıyorsunuz. Son dört yıl içerisinde ilk defa Alevlik artı ale-

Almanya gibi demokratik bir ülkede bir kısım Aleviler iş yerlerinde oruç tutuyormuş gibi kendi Alevilikleri gözlemeye çalışıyorlar ve

bir Alevi Kültür Haftası düzenlediniz, daha sonra Alevi Kültür Merkezi kurunuz. Merkezimiz tür faaliyetlere neden gereksinim duydunuz?

Halis Tosun: Etendim ben daha önce Sosyal Demokratlar Demeği ve Okul Aile Birliği Başkanı kaniği yapıyordum. Özellikle Okul Aile

Birliği yönetimi içerisinde bulunduğum source bir takım arkadaşlar şahit olduk olaylara şahid oldum. Alman çocukları ile aynı sınıflardır. Aynı sınıflarda eğitim gören Türk öğrencileri de vardı.

çocukların geziler esnasında Türk çocuklarından bilhassa kız çocuklarının bir kısmının gezilere katılmadığını belirttik. Biz bu tür faaliyet-

darıyla, uzun yıllar-
dan beri Almanya'nın
Hamburg kentinde
yaşıyorsunuz. Son
dört yıl içerisinde ilk
defa Alevilik adı al-

...tında "Alevi Kültür
Gurubu"nu oluşturu-
dunuz. Bir bildiri ile
Aleviliği kamuoyuna
aktarmaya çalıştınız
ve ardından Ham-
burg Üniversitesinde

bir Alevi Kültür Haftası düzenlediniz, daha sonra Alevi Kültür Merkezi kurdunuz. Bu tür faaliyetlere neden gereksinim duydunuz?

Halis Tosun:
Efendim ben daha önce Sosyal Demokratlar Demeği ve Okul Aile Birliği Başkanlığı yapıyordum. Özellikle Okul Aile

Birliği yönetimi içeri-
sinde bulunduğum
süreçe bir takım çar-
pık olaylara şahit ol-
dum. Alman çocukla-
rını ile aynı sınıflarda
eğitim gören Türk çö-

çocuklarının geziler esnasında Türk çocuklarından bilhassa kız çocuklarının bir kısmının gezilere katıl-

"Din dersleri Almanca verilsin"

Hamburg Alevi Kültür Merkezi'nin düzenlediği panele katılan konuşmacılar "Tüm Öğrencilere aynı eşitlikte din dersleri" konusunda fikir birliğine varırken, okullarda verilecek din dersi eğitiminin Almanca lisanında olması gerektiğini savundular

"Tüm öğrencilere aynı eşitlikte din dersleri" konulu panele (s.sağa) Eğitim Senatörülüğünden Marlitt Gress, Müslümanlar Konferansı'ndan Ali Özgür Özdi, AKM'den İsmail Kaplan, AKM Başkanı İbrahim Renkliçay, SPD Milletvekili Erika Woisin, CDU Milletvekili Wolfgang Beuss ve GAL Milletvekili Christa Goetsch konuşmacı olarak katıldılar.

HAMBURG Alevi Kültür Merkezi (AKM)'nin düzenlediği "Tüm öğrencilere aynı eşitlikte din dersi" konulu panelde konuşmacılar farklı inançlara sahip olanlar için en iyi din dersi eğitiminin Almanca lisanında verilmesi görüşünde fikir birliğine vardılar.

Erika Woisin (SPD), Christa Goetsch (GAL Milletvekili), Wolfgang Beuss (CDU Milletvekili), Marlitt Gress (Eğitim Senatörülüğü), Ali Özgür Özdi (Hamburg Müslümanlar Konferansı), İsmail Kaplan (AKM) ve İbrahim Renkliçay (AKM Başkanı) konuşmacı olarak katıldığı panelin açış konuşmasını Hamburg Eğitim Senatörülüğü'nden Marlitt Gress yaptı. Gress, Berlin'de uygulanmakta olan din dersi eğitiminin Hamburg'ta uygulanmasının hukuki açı-

Kaplan, din dersinin bugünden yarına okullarda verilmesinin mümkün olmadığını ve zaten ders verecek öğretmenlerin kimler olacağı konusunda düşünülmeli gerektiğini söylerken, bu projenin iyi planlanması, düşünülmeli gerektiğini savundu.

ALMANCA VERİLSİN

Konuşmacılardan Hamburg Parlamentosu SPD Milletvekili Erika Woisin ise, çocuklara dini konularda yanlış eğitim verildiğini ve bunun kontrollü olması açısından Alman okullarında ve Almanca lisanında tüm öğrencilere din dersinin verilmesinin daha uygun olduğunu savunurken, CDU Milletvekili Wolfgang Beuss, islam konusunda tüm öğrencilere eğitim verilmesinin var olan önyargıların kalkması açısından yararlı olduğunu anlattı.

ALEVI KÜLTÜR MERKEZİ HAMBURG

9.00 ₺

ISBN 975-6791-60-8

Nisan 1992 Lütfi KALELİ - Battal PEHLİVAN - Turgut ÖKER - Derviş TUR - Halis TOSUN